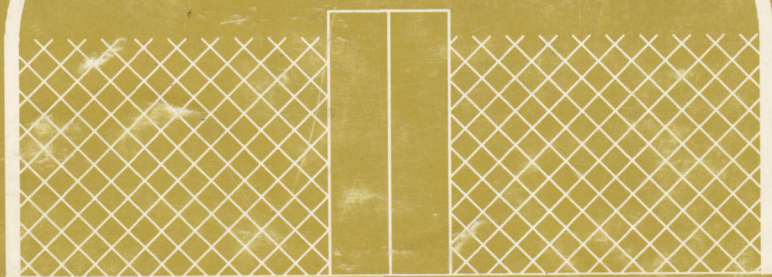

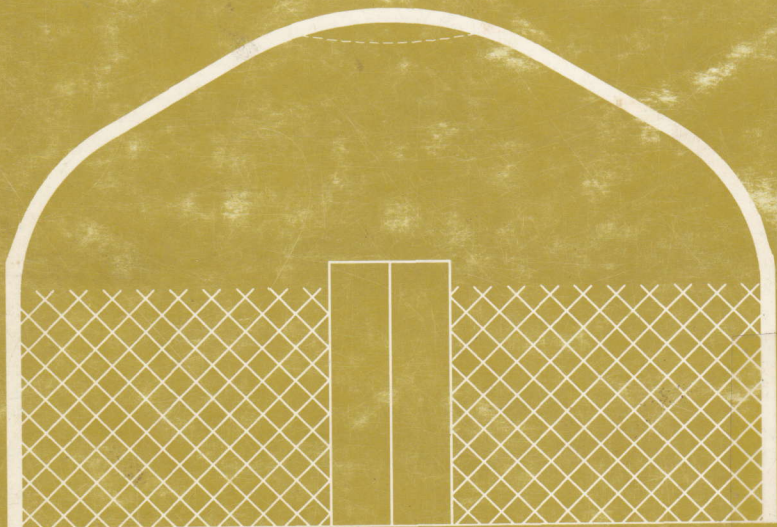
آتالار نَقْلِی

(ضرب المثلهاى ترکمنی)

گرد آورنده:

مُراد دُرْدی قاضی

آتالار نَقْلَى

(ضرب المثلهاى تركمنى)

گردآورنده:

مُراد دُردى قاضى

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۹	۱- ایران ترکمن لرینگ آتالار نقلی
۹	آ- ۱
۳۹	ب
۴۴	پ
۴۵	ت
۴۷	ج- ج
۴۹	ح
۵۰	خ- د
۵۵	ر- ز
۵۶	س
۵۸	ش- ص
۵۹	ط- ع
۶۰	غ
۶۱	ف- ق
۶۶	ک
۷۰	گ
۷۲	ل- م
۷۴	ن
۷۵	هـ
۷۷	ی

شابک : 964 - 6160 - 01 - 8
ISBN ۹۶۴ - ۶۱۶۰ - ۰۱ - ۸

نام کتاب : آتالار نقلی - «ضرب المثل‌های ترکمنی»
به کوشش : مراد دُردی قاضی
ناشر : انتشارات حاجی طلائی
نوبت چاپ : اول پائیز ۱۳۷۶
تیراژ : ۳۳۰۰ جلد
چاپ : گلشن
صحافی : آزاده
قیمت : ۶۸۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است.

۲- منگزاتمه سوزلر ۸۵

۲- افغانستان ترکمن لرینگ آتالار نقلی ۸۹

آ - ا ۸۹

ب ۱۰۰

پ - ت ۱۰۵

ج - ح ۱۰۶

خ - د ۱۰۷

ر - س ۱۱۰

ش - ض ۱۱۱

ط - ع ۱۱۲

غ ۱۱۳

ف - ق ۱۱۴

ک ۱۱۵

گ ۱۱۶

ل ۱۱۷

م ۱۱۸

ن ۱۱۹

ه - ی ۱۲۰

۳- ترکمنستانلی لارینگ آتالار نقلی ۱۲۵

- زحمت، چارواچیلیق، ۱۲۵

- چاروالیق حقیندا ۱۲۸

- دایخانچیلیق حقیندا ۱۳۰

- وطن، ایل - خلق آغزی بیرلیک ۱۳۱

- غارپیلیق حقیندا ۱۳۴

- بایلیق حقیندا ۱۳۶

- آدم هم آدم کار چیلیک مرتبه لری حقیندا ۱۴۰

- اووت، نصیحت حقیندا ۱۴۵

- ماشغالا، ار - عیال حقیندا ۱۵۰

- آتا - انه حقیندا ۱۵۱

- فرزند، اوغول - قیز حقیندا ۱۵۲

- قوم - قرینداش حقیندا ۱۵۴

- دوست - یولداش حقیندا ۱۵۵

- دشمن حقیندا ۱۵۷

- قونگشی - غلام حقیندا ۱۵۷

- میهمان حقیندا ۱۵۸

- علم - یلیم حقیندا ۱۵۹

- هنر، کسب - کار حقیندا ۱۶۰

- دیل، سوز حقیندا ۱۶۱

- دورلی ناقلیلار ۱۶۴

بسم الله الرحمن الرحيم

سوزباشی

کپ تاپماسانگ کونه لرینگ کپنی کپله و یا کونه لردن قالمادیق کپ یوق.

ترکمن خلقی اوزی نینگ باشدان گچیرن اوزاق تاریخی گچمیشیندن آغیزدان آغیزه نسلدن نسله آیدیلیب گلیان عجایب مهم فولکلور اثر دورادیدیر. شیله ده اول عجایب اثرلر بولسا، آتا بابالارمیزدان بیزه میراث بولوب قالیب دا، حاضرهم بولار کوپچیلیگینگ ایزی گیدرلی گونده لیک اولانیلیان سوزی بولوب دوریار. بو نقل لار کپلاشیک لرده گتیریلیب دوشنوکللی بولماغی اوچین دینگلایجی نی کپده قناعتلنماقلیغا سزاوار ادبار. آتالار سوزی عموماً آیدانگده آدملاری اخلاق تایدان خاسده ادب اکرام بارادا و بیلاکی مسئله لرده اووه گیدشلیگه ایترگی بریار. آتالار نقلی آدم و آدمکار چیلیک مرتبه سینه قاتی اهمیت بریب، ماشغالا آراقاتنا شیق لارینا اولی اورون بریب، قاوی قیلیق لی ترکانه ایل گونه یاقیملی بولمالی دیغنی اول نقل لاردا قایتالانیار. البته بو میراث بولوب قالان نقل لار کوپچیلیکه اویت نصیحت بولوب آیلائیار. مثلاً چاغا عزیز ادب اوندن عزیز ادب اکرامینگ هر بیر چاغا، ضرور گراگ دیگنی برگ نیغتایار. «آغاجی یاشلیقدان بوک» دییلنی، چاغا یاشلیقدان ناحیلی ادب اوراتسنگ اوراده شینگ یالی ام شونچه کمالا گلیار، و یا «آغیز بیرا تانگری بیر» «آغیز آلانی قانگری بیر». دییب آغیز بر بولمالی، آغیز بیر لیک آبادان گونه و اونگات یاشایشا التیار و اما آغیز آلایق آدمی بوزغین چیلغا و بدبخت لیغا سزاوار اتجک دیگنی دوی دوریار. وینه آیری بیر مثالدا، ایلیم گونیم بولماسا ایم گونیم دوغماسین دییب، ایل گونی نینگ اقبالینی اوز اقبالی بیله بیر بیلیان آدملار حقه و یا یاریندان آیریلان یدی ییل آغلار، یویردیندان آیریلان اولینچا آغلار دییب ترکمن خلقی ایل گونی نی واطانی نی توپراغینی جانی تنی ییلن سویاندیغنی بیلدیریار. اونینگ اوچین هر بیر زادینگ اوز سویلشی یالی اونگا، یوریتا نقل دورابدیر.

شیله ده تقوالیق، یخشی قیلیق لی لیق باراده و همده اولی نی سیلاما قلیق آتا انه حرمت

قویماق لیق، باتیر غایلیق میهمان سوییرلیک، آدمکار چیلیک، جومارتلیق، عموماً آتالار نقلی ایلینگ بافیدی اوچین گورالده بولوب خدمت ادیار. انه آتا حقهده کوپ نقل لار دورابدیر. انه آتانینگ بها سینه يتجک زات و اولارینگ اورنینی توتا بیلجک زات بولوب بیلمز، انه آتانینگ بهاسی بولماز، قیزیل کموشینگ کونه سی بولماز، ارتیر توردا آتانگی گور، آتانگدن سونگ آطینگ سوی دیلن سطرلره دوش گلیاریس ویا میهمانا حرمت قویماق ایلینگ اندیک ادن دا بی بویونچا هر کیم بولسانگ بول، گلن میهمان آتانگدن اولی دییب قاتی صرفه قویولیدیر، آتالار نقلی گوراماغا یعنی شکلی بویونچا قیسغا سوز بولوب اما معنی تایدان چونگور دوشنکلی بولوب، دوورینگ اویتگه مگی بیلن، دورموشینگ اوز گرمگی و اوسمگی بیلن، معنی مضمون و شکل تایدان بارها کامل لاشیب دورموش شرایطنه یاراشیقلی لیکده اوسیار و دورا یار.

تازه تازه معنی لری ایه له یار، نقل لار دیلینگ سوز بای لیغینده بریلن سطرلر قدیمی واقالارینی، حادثه لارینی اوز بولشی یالی آنکلادیار، شو وقته چنلی آتالار نقلنی آیدان آدملار بللی بولمان باریار، یونه اولاری عالم لار، دانا شخص لار خاصده اولیلار آیدان دیر دییب چاق ادیلار. آتالار نقلی بارادا قاوراق آیتساق آدمزادی اونگات قیلیق لیغا، آبرایلی لیغا، جومارت لیغا، تقوا لیغا، دیانت لی لیغا، پس پال لیگه، امانت دار لیغا، مروت لی لیغا اوغریقیدیر یار.

شیله ده آتالار نقلی آدمزادی قاوی لیغا طرف اوغریقیدیر ماغی اوچین، قاتی اهمیتینگ بار دیغنی چکنمان آیتسا بولار. آیدیلشناگورا، جامعه شناس لار هر بیر ایلینگ و ملتینگ آراسینده یورگین لی بولوب، آیلانیان نقل لار و فلکلوریندن اوغیر آلیب شول ملتینگ فرهنگنی و بیلیم نی نادرجه ده اوسن دیگین اولچه یان اکن لر.

سوزیمینگ سونگینده بو دوردانه اثرلری یعنی اوچ یوردینگ ترکمنستانده افغانستانده، ترکمن صحراده یاشایان ترکمن لرینگ آتالار نقلنی آیراتین لیکدا چاپ ادیب سیز قدرلی ایلدشلمیزه هودورلیاریس اوقانگ پیدالانینگ، قالبرسه ده مسکین قلیچ دیر، ذیلی و خاصده بییک آتامیز مختومقلی فراغی نینگ دوردانه سوز لرنی آتالار نقللا جیس گلنه نینی گراک یرینده بو اثر میزده یرلشدیردیک.

حاج مراد دوردی قاضی

ایران ترکمن لرینگ آتالار نقلی

الف

* آتا اوتیرار اوغول کپلار، انه اوتیرار

قیز کپلار.

«بیرنیچه بی باش ادب ارکان سیز اوغول

قیزلار حقهده آتا سینی سیلامانی،

اولاردن اونگری کپله یانلار باراداکسی

نقل»

* آتادان قورقان اردن، انه دن قورقان

قایندن.

* آتا بابا حوانه، یالتانمانی قوانا.

* آئینه کشینگ گورکرز، گلین توری

بزار.

* آتا آتاسین بیلمز، اولسا فاتحه

سین.

*) آتا سیز یسیر، انه سیز یتیم.

* آتا کسبی اوغلا حلال.

«آتادن قالان مال، اوغوللارنا میراث

*) آباد اوینگ بلبلی، بی باد اوینگ

بایقوشی.

«ایکی یوزلی آدملارینگ حقنده

آیدیلا ن نقل، یعنی اونی گورسه اونلیق

سنی گورسه سنلیک - یالچی».

* آبرایی تاییب بولماز، بی آبرایلیق

دوران یرینگده.

«آبرایی تافاماق قاتی چتین و اما

بی آبرایلیق قاتی آنکسات دیدیگی».

* آبرایلی یگیده یارالی کییک

ساتاشار.

«هر بر یگیت آبرایا دوش گلجک بولسا

بیرزاد سبب بولاردینلری»

دوشر لارینا حلال بولیان دیغنی
دویدوریار»

* آتالی اوغول، خوجه لی قول.
«اوغلینگ آتاسی بارزمانده قولینگ
زاده ارکی یوقلیقی یالی، اوغلینگ هم
همه زادا اختیاری یوق دیغنی آنکلا دیار»
* آتالی یتیم حور یتیم، انه لی یتیم
زور یتیم.
«انه لی اوغل قیز، آتادن یتیم قالسا هم،
انه نینگ مهریندن داش بولمانسونگ
اونچاقلی اتیمز دیدیگی»

* آتامینگ اولجاگنی بیلسم بیر چائق
کفکه ساتاردیم
دوزه براردیم
«بو نقلدن معلوم بولیشی بیر متادن ضرر
چکجا کدیگمی بیلسم ناما اوتسه
براردیم دین معنیده»
* آتنگ اوق چیمی، یای چیمی؟
* آتنگ تامدیره چیمی، تودیک
چیمی؟

«آتا سنینگ کسینی اوغول ده ایزارلار
دیدیگی»
* آتنگ اولسا گورملر، آتان بولسا
سویارلار، یگیت ایزلیغینگدان قالما
یعنی اونگشیغیندن قالما دیدیگی.
«آز آلاق ایش اوچین کسینگدن قالما
دیدیگی»

* آتنگ میراب بولانیندن یرینگ
اوی بولسون.

«باشغا بیرنه طماع ادیپ بولما جاق ایشه
یوز اورملی دال، آتنگ میراب بولساده
یرینگ بیک لیکده یرلشن بولسا
سوچقاریب بولما جاغنی دویدوریار».
* آتانینگ و یا خوجانینگ ایتینی هم
یونه گورما.

«آتا و یا خوجا بی حرمت لیت اتمه
دیدیگی.
(*) آتیلان اوق داشدن قایتماز.

(*) «آتسنگ نشانه دکر اوقینگ دوغریسی
بیر منزله یتمز یوکینگ اگریسی»
(ذیلی)
بونقلدن گورنیشی، اوقنگ داشدن
قایدمایشی یالی دوشمان گویشلی ده
بولسا، ادار من یگیت لر باشی گیدیانچا
سواشادن دونمز دیدیگی.

* آتیلان اوقی ساقلاب بولماز،
آیدیلان سوزی توتیپ بولماز.
«اوتان اوتدی، گچن هم گچدی، گچان
زاد قایدیب گلمز دیدیگی»
* اجل غایب، دیدار غایب، نکاح
غایب.

(*) اجلی یتن تیلکی حینینه باقیپ
اولار.

«اوز دیلیندن باشینه بلاگلیان آدمالارینگ
حقنده آیدیلان نقل»

* اجل دن اول، اولوم یوق.
* اجل ایکی گلمز، بیر گلسه هم
قوتولوپ بولماز.
(*) اجلی یتن ییلان، یول اوستنه
چیقار.
* اجله چاره یوق.

دنیا دورار عمر قالماز
اجل گلسه چاره بولماز
نه ایش بارین آدم بیلمز

بارچه ایش حقنک کاریدیر
(مختومقلی)

* آجی سوراغ برپ سوچی جوابا
قاراشما.

«خلقه یامانلیق ادیب یخشی لیت طماسین
اتمه دین معنیده»

* آجیسی بولما دیغنگ سوچیسی
بولماز.

* آجی کپتمه، دوقی درلتمه.
(*) آجینگ آنگی بولماز، آریغینگ

هووری.
«بونقلدن آنکلا دیلشی، آج قارینی
دویرماق اوچین هر بیرایشه یوزاورار

دیدیگی»
* آج داآنگ بولماز، غریبگ

ایندادی.

* آجینگ آنکیندا چوراک
* آجینگ اوتانجی بولماز.
«یوقاردا آیدیشمزیالی، آج اوتانجاق
گمانی یوق دینگه اونینگ تقلا تلاشی
قارینی دویرماق لیت بولور دیدیگی»
* آجی هم بولسا چین سوز یخشی.
«حرف حق، تلخه»

«چین سوزدن هر چند ضرر گلسه هم،
ینه دوغورسینی آیدماق یرلیکلی»
* آج اولدیم آزاری یوق.

* آج ایتنگ قوریغنی آریق ایت
یالار.

«بیر ماتاچ آدمینگ بیر یارلیق سیز
غریپ دن کمک خام طمع اتمه گی»

* آج باشیم دینچ باشیم.
«خلقه برگیلی بولانیندان، آج بولماق

لیغنی قاوراق گوریان لار حقده» یعنی
غوغاسیز یاشایان لار بارادا.

«آسوده کسی که خر ندارد
از کاه و جواش خبر ندارد»

آچده آلفینگ بکه برکینگ بولماسین
ایش مشکلدور آنکله مازه دوش گلسه

(مختومقلی)
* آج تاویق دیشنده داری گورر.
«آدم گرسنه خواب نان سنگک می بیند»

«شتر در خواب بیند پنبه دانه»

☉ آج داشاری چیقار، یالانگاچ
یچری گیر.

* آج دونگیزدن، قاچ دونگیزدن.
* آج رزقنی قاوالار، یالانگاچ اویه
گیر.

* آج قارنیم، آسوده قولاغیم.
«بوهم غوغا سیز گزماگی آچ دا بولسا
قاوی گوریانلارینگ باراسینده»

☉ آچلیق نامه ایدیرمز، دوقلیق نامه
دیدیرمز.

* آچیلان اتک یافیلار، اما گورءرا
نینگ گوزوندن گیتمز.

* آختاران تاپار.
* آدم آمدن قوتولار، آدم پالیندن
قوتولماز،

* یامان آدم یخشی بولماز، یامان
گونلار یخشی بولار.

«بو نقل دن معلوم بولیشی، آدم آمدن
اوزیشلر ولی، آدم قیلیقیندن اولینچا

ساولماجاغنی آنگلادیار»
* آدم آدما میهمان، تن هم گورا.

* آدم آلاسی ایچینده، حیوان
آلاسی داشینده.

«بو نقلدان گورکزیشی، آدمینگ یخشی
یامانی داشیندن، مالنگ آلیقی یالی،

بللی بولماز دیدیگی»

* آدم الی هم آباد و هم بی باد.
* آدم دوزیارد، هم بوزیارد.

«دوزمک و بوزماق لیک ایکسی هم
آدمینگ الیندن گلر دیدیگی»
* آدم ایشدن اولمز، ایگنچ دن.

* آدم بولان یردا سینگک هم بار.
«یخشی نینگ آراسینده پیس ده بار
دیدیگی»

☉ آدم آراسینی سوز پوزار، داغی
داشی ^{سو}/_{یل} پوزار.

* آدم سیلاسا آش برر، خدای
سیلاسه یاش.

* آدم قاریسا حیق چیغی کوفالار.
* آدم قولاغیندان قارار، اشک
یالیندن.

☉ آدم قولاغیندان قارار و هم سمرار.
«آدم، ایزالی کپ اشیدسه اینجار،

یاخشی سوز اشیدسه هم کونگلی
حوش بولار دیدیگی»

* آدم کوکی ایل آشار، آرچا کوکی
داغ آشار.

* آدمی، ایش قاریدماز، قایغی
قاریدار.

* آدم ایشدن قاریرمز، فکردن قارار.
* آدمی، ایش قاریردمز، آلادا

قاریدار.

«بیک شاعر مختومقلی فراغی نینگ
آیدماغنا گورءا (قایغی قاریدار، غم
اولدیرویشی یالی)»

«آدمینی آلادا، قایغی و غم قاریدجا
قدیغنی دویدوریار»

آدم یخشی سی عالم دیر
عمل اتماسه ظالیم دیر
مینگ زینتلی مالیمدور

حق بییر کون ادا بولار
(مختومقلی)

«عالم بی عمل، زنبور بی عسل»
«عالم بی عمل، درخت بی ثمر»

* آدمی تانار بولسانگ، دوستنه قارا.
«هر آدمینگ بیله گزیان دنگ دوشندن
ناحیلی دیگنه گوزیتیریب بولار

دیدیگی»
«رفیقت را بگو کیست؟ تا بگویم
کیستی»

* آد یخشی، دینا گلن زاد یخشی،
قدر بیلمز قارداشدهان قدر بیلن یاد
یخشی.

اوتورش بی کونگلی آیری قارداشدهان
شیرین ملاقتی بیگانه یخشی

(ذیلی)

* آدیک چینگ آدیگی بیتمز،
هیچ ارزانی بی علت نیست»

چوپانینگ تویدیگی.

«کوزه گر از کوزه شکسته آب می خورد»
* آر اوانار، قوران ایشلار.

چولده قیردا کزسه تازی کورماسه
تیلکی اتکلانر شیر ی تسانامان
(ذیلی)

* آرابا بیلن تاوشان توتماق بولار.
«بو نقل هم صبرلی هاوایقمازاق
آدملارینگ حقنده»

«صبر بیلن بیتز تیز هم بولماسا»
(مختومقلی)

* آراچا تایاق دگر.
* آر اولمانی، آردورامز.

* آر، دوقان یرنی کویسار، ایت
دویان یرنی.

* آریق اولسا یاغی بولماز، غریب
اولسه آغی.

* آریق حالینی بیلسه یقیلماز.
«یاغدا اینگا گورا ایش توت، سونگ، اوز

آیاغینگ اوستنده دورا بیلر یالی دییار.»
* آزاشان یولینی تاپسا یخشی.

* آزانینگ چورباسی دادیمز.
«آرزان متادن هیچ کیم نالیمز، پول

برگوزل آل، گوزل اوز یانینگده قالسین
دینلری»

«هیچ ارزانی بی علت نیست»

آلار دیشی یالی).
 * آری، قاوی بولان عیال، گون
 گوندن یاش گورینر، آری اربد عیال، گون
 گوندن قاررار.
 یامان خاتین یخشی آره
 توکنمز تهتمه منگزار
 اونینگ ترسنه
 پیس آرینگ یخشی
 خاتینی
 در بی قیمته منگزار»
 (مختومقلی)
 * آریم اورمز دیمه، اوغلانیم سیمز
 دیمه.
 * آریم آری بولسون، آدیگی بیله
 دپسین.
 * آریم، آری بولسا، چوراکیم دولده.
 «شهرم شغال باشد نانم درتغار باشد»
 * آری نینگ زهرنی چکمه دیک،
 بال قدرینی بیلمز.
 «بونقلدن بللی بولیشی، زحمت چکمه
 سنگ هوزیرینی گورمارسنگ دیدیگی»
 * آری هجوم ایلار بال سسین آنکسا
 (شعر)
 * آری یولده، اوغول بیلده، تاپدیرماز
 آتامینگ اوغلی.
 «بونقل هم بیر ناچه عیال لرینگ آرو
 اوغل قیز تاپدیرار، اما دوقان تاپدیرماز
 دیپ دوقانینی اولاردان یگ گورپ و
 ایلاری توتیان لرینگ حقنده»
 * آری جنگ بولار، خسته قهار
 جنگ.
 * آراجیق آشیم، غوغا سیز باشیم.
 «اوز غریب گونینه راضی بولوپ،
 غالماغال دن قاچیانلارینگ حقنده»
 * آراجیق قایغی نی آش باسار،
 یوغین قایغینی ایش باسار.
 * آزان، اوز باشینه گورر.
 * آزانه مسلط.
 * آزاوقی، یازاوقی.
 «یاز اوقینگ سویجی بولیانیدیغنی آجیق
 لایار»
 * آرسا یارا آزیلق اتمز، آزاشسا
 سوز.
 * آری بولسون، آوز بولسین.
 «نه قدر آری بولسادا، یخشی بولسون
 دیدیگی»
 * آری داماق دویر ماز، دونگ یاغلی.
 * آری آزدینگ قایغیسنی اتسنگ، کوپ
 زاتدن قالارسینگ.
 * آری سوزله، کوپ ایشله.
 «عاقل بولسنگ سوز آچماغین، نوبت
 بریلماگن یرده»

* آرسیز عیال، اویانسیز آط»
 «بونقلده، اویانسیز آط یالی، آرسیز عیال
 لاری هم شونگا منگزاردیب گورکه-
 زیلیار، یعنی آری، هلاینگ اویانی حسیب
 بولیار».
 * آری اوندان کوکه بولماز، قیرناقدان
 هم بیکه.
 * آری بوغدای آش اکن، آلتین
 کومیش داش اکن.
 * آری تاپماز آطینا، نوکر توتار گوتنا.
 «اوز یاغداینا سراتمان، اوزیندن یوقاری
 ایش توتیانلارینگ حقنده یعنی گوتین
 تانیمیانلرینگ باراسندا»
 * آری چوراک اود دن قورقماز،
 قارری هلی آردن.
 * آری چوراک نان بولماز، یویرجی
 دن آری.
 «بونقلده گورینشی، هر زادینگ اوزینه
 یاراشیققلی زادی یخشی دیدیگی»
 * آری، قاررار، گووین قارریماز.
 * آدم هر قدر یاشاسادا یوراگنینگ
 اویتگاما جگنی دویدوریار»
 * آری، قاریسا ارکدن قالار، عیال
 قاریسا گورکدن.
 * آدم اولالسا، ارک الیندن گیدر، عیال هم
 گوزل لیکدن دوشردیدیگی»
 * آری، قاررار، هنگام قارریماز.
 * آدم یامانی صوفی بولار، آغاچ
 قاتیسسی سوقی.
 * آری یخشی سی عاشق دیر، اولانده،
 آغلاب بولماز، دون قاویسی اطلس دور
 یرتیلسا یاماب بولماز.
 * آری قالی کوفک قورت آلالر.
 «کوپ بولوپ هایسی ایشه یوز
 اورسنگ، اول ایش داغدینمانی بیتر
 دیدیگی، آغیز بیر گوترسنگ آغیر
 بولماز دین لری»
 * آری، گزسه رزقی آچیلار، عیال
 گزسه عیبی و یا اتاگی.
 «گزاگن آیاغا داش دگر دیشی یالی آری
 گزسه رزقی آچیلمالی اما عیال اونینگ
 ترسنه گزسه کپ دن باشغا زاد
 اشیدجک دال دینی»
 * آروانه اوزین بزار، کاردری
 دولینی.
 * آره غیرات، تنگرا قدرت.
 * آری هلاینگ اورشی، یاز گونی
 نینگ یاغیشی (یاغینی).
 * آری آرینگ، هلاهی شیر.
 آری قیراط لی بولسا، هلاهی هم اونینگ
 آری سیندن پیدالانیپ گورلار و قیراط
 لانا دیدیگی. (آره لی کوفک قورت

کوپ سوز سنی ایل ایچنده خوار ایلار.

(مختومقلی)

* آزیرغانان آج قالار.

«کوی گوزلاپ آزدن قالیانلارینگ حقنده»

* آستایوران، آلیس گیدر.

* آسمانی گورده شکرات، یری گورده فکرات.

* آش، ایسی بیلن دادلی.

«یخشی نهار ایسی بیلن طغام گترباننی پیلدیریار»

* آش کوپ بولسا، قاعده کوپ.

«آش کوپ بولسا هم ترتیبه گلر دیدیگی»

* آشنکی ایچاین، تاباغنگا سیچاین.

«نهارینگ ایپ خیانت ادیانلارینگ حقنده»

* آشنکی ایشدالابر، قیزینگی ایسلانه.

«یرسیز یره زادینگی گراکمز آدما هودور لامالی دال دیدیگی»

* آشا چاغیر سنگ چاغیر، ولی یوردا چاغیر ما.

«هر چند بیرینی یخشی گورسنگهم، یوردینگه گتیرمه، اما آش برسنگ بر، سونگ اینجی شیب یورملی بولاما

دیدیگی»

* آشا چکسنگ چک، یورده چکمه.

* آشیم آزیولاندان یالاغیم گینگ بولسون.

«هر بیرایشده زادینگی اولی دان توت، اولیلیق دن پیدا گلر ضرر گلمز دیدیگی»

* آشیننی آییان آشا یتر، دونینی آییان تویا.

«زادینگی اصراف اتملی دال، آش بولسون، دون بولسون یرینده پیدالانملی دیدیگی»

* آط آدمینگ قاناتی دیر.

«آط آدما قانت دیر، قوش کمین هر یره گیدسه چالت لیق بیلن باریپ گلجک دیگنی دویدوریار»

* آط آریق لیقدا، قیز غریپ لیقدا.

«آطنگ آریقلیقده گورکی بولمادیغی یالی قیزا هم غریبلیقدا گورک گراک دیدیگی»

* آط آلسنگ قونان آل، دیه آلسنگ اینز.

* آط آیاغینگ آشاغینده آغساماسین.

«هر بیر زاد اوز الینگ آشاغینده عیب لاماسین دیین معیده»

* آط آیلام دابللی، بای سایمان دا.

* آط آیلانار، قازیغندا دورار.

* آط اورکن یریندن، آر قورقان یریندن.

«مال بولسین، یا آدم بولسین، اوزال بیر قورقان یریندن سونگ ام ایمانر دیدیگی»

* آط باسمارین دیین یرینه مونگ باسار، ایش دوشمارین دیین یرینه دوشر.

«کوه به کوه نمی رسد، آدم به آدم می رسد»

«ایندی دن بیلاک من فلان یره بارمارین دیپ آیدیب بولجاق دال، ممکن دورشول یره نه ایشنگ دوشیپ بارمالی بولدونگ»

* آط بولسا حامیت تاپیلار.

* آط چاپشیندان بللی، بایقوش اوچیشیندان.

«آدمیزادی دورمیشیندان سین بیلن آنگ لاب بولار دیدیگی»

* آط چاپماغینگدان گشدیم، ایرینگ قاشیندان قایم یابیش.

«ما را به خیر تو امید نیست، شرّ مرسان»

«قاچ زین را محکم بگیر، اسب دوانی پیشکشت»

* آط آتا، آر دایا.

* آط قاریسا هورده قاویلار.

* آط قدرینی مینن بیلر، اوق قدرینی آتان.

«قدر زر زرگر شناسد، قدر گوهر گوهری»

* آط قیلیغیندن ایم آرتار، قیز قیلیغیندن سب.

«بونقلدن معلوم بولیشی، زادینگی قاوی ساق لاسنگ یعنی زادینگ آیاسانگ همیشه لیک قالار، یعنی، دونینی آیان تویا یتر دیلشی یالی.»

* آط قلیغنی ایه سی بیلر.

«هر آدمینگ قیلیغنی بیله یاشاشیپ یوران بیلر دیدیگی»

* آطلانان آتاسینی تانیماز.

* آطمینگ نالنی چکجک می؟

«بو هم الینگدان گلجک زاد یوق دیدیگی»

* آطنگ آدی اولی، دیانگ دابانی.

* آطنگ آیاغینا نعل قاقسنگ، قورباغا آیاغین قالدیرار.

* آطی آط بولیانچا، ایه سی ماد.

«تاگوساله گاو شود، دل صاحبش آب شود.»

* آطی آیلام تانیر، بایی سایمان.

* آطی بارینگ قاناتی بار، اوغول
بارینگ دولتی.
«آطینگ بولسا قاناتینگ، اوغول بولسا
دولتنگ بولار دیدیگی»
قرداش سیزه قوات یوق دور
اوغل سیزه دولت یوق دور
عیال سیزه عشرت یوق دور
هوش گونی حسرت منکزار
(مختومقلی)
* آطی بولانینگ اتی بولار.
«آطلی نینگ بازاری یانیندا دین یالی،
چون آطلی آدما آلیس یرلرهم یاقین
بولجاق دیغنی آنگلادیار»
* آطی دووک قارریدار، یگیدی
اوراق.
«بونقلدن آنگلادیلشی، دواگینگ آطا و
اوراگینگ یگیده قاتی آغیرایش دیگنی
بیلدیریار»
* آطی سمریتسنگ بیر دردینگه دال
بولار.
* آطی قامچه بیلن سورمه، سوله
بیلن سور.
* آطی باغ بیلن، دیانی داغ بیلن.
* آطینگ آیاوونجی، یابی نینگ
دایانجی.
* آطینگ زیتتی قوروغی، عیال

زیتتی ساچی.
آطینگ قوروغی بولماساءعیالینگ
هم ساچی بولماساءولارده گورک بولماز
دیدیگی»
* آطینگ بارقا یول تانی، آتانگ بارقا
دوست.
«بونقلدن بللی بولیشی، آتانگ بار
زمانینده دوستنی و آطینگ بارقا یول
تانیمالی دیدیگی»
* آطینگ رزقی، آلیندا.
* آطینگ یوریک بولانیندن،
بختینگ یوریک بولسون.
«بونقلدن گورینشی آط یوریک
بولانیندان بختنگ یوریک بولماغی یگ
راکدیر دیدیگی یعنی قاوی راقدیر»
* آطینگه اشک دیدیم می؟ دیانگه
کوشک دیدیم می؟
«دگه موق، دولاشوموق، سانگا نامه
بولیار، دیدیگی»
* آطینی ساتیب بائیمادیق، اتنی
ساتیب بائیمادیق.
* آغاجنگ ایچیندن قورت اییر.
«هر زادینگ اوز یاغیسی بولمالی،
یاغیسی ایچینده دیر دیدیگی یاغی
ایچیندن دورار دین لری»
* آغاجی انگیلیارقا بوک، چاغا

سوزه قولاق سالیارقا یولا سال.
«آغاجی اگیلیارقا بوکولشی یالی،
یاشلیقدن چاغا تربیت اتمالی دیگنی
دویدیریار»
* آغاجی ناحیلی بولسا، ایمیش هم
شونینگ یالی دیر.
«هر زاد، اصلینه چکر دیدیگی»
هر ناچه جان چکسنگ کیدر اصلینه
هر زاغ وزغندن کبوتر اولماز
(مختومقلی)
* آغاج ایران بیر پای، هاهنی یتران
ایکی پای.
«ایشی بتیرمانی حق کویراک آلجاق
بولیان لارینگ حقداکی نقل»
* آغاج بارلی بولسا دا، باش آشاق.
«دوشینیان علمالار، دانشمندلر اوزینی
پس پای توتیانندیغنی آنگلادیار»
* آغاج باشی دیک، میوه سی آشاق.
«بو هم یوقارققی نقلینگ معنی سینده»
«درخت هر چه بارش بیشتر باشد،
سرش پایین تر است.»
* آغاج توتان یریندن دوئلمز.
* آغاج قاتیسی سوقی بولار.
* آغاج کسسنگ اوزین کس، دمیر
کسسنگ قیسغا.
«آغاجی قیسغه کسسنگ سونگ

اوزالدیپ بولماز، اما اولی کسسنگ ینه
قیسغالتماق ممکن، اما دمیر کیچی ده
بولسا اود بیلن اوزالدیلار»
* آغاج گورکی یافراق، آدم گورکی
ایشیک.
* آغاج میوه سیندن بللی، آدم حيله
سیندن.
«آغاج میوه سی بیلن ناحیلی دیگنی
بیلدیرشی یالی، آدم هم اوز عملی بیلن
یاغداینی بیلدیر، دیدیگی»
* آغاج یاش قا اگدیر.
* آغاج یودان یالی، کپ لامانی
اوتوزان آدما آیدیلیان سوز.
* آغارب تیم گورنندن، گوگریب
یامام گورننسن.
* آغزالان یرده آنکسات تافیلار.
«اوتوران یرینگده سوز بیلن همه زادی
بیتیریب بولیار دیدیگی»
* آغزی منگلی آشا یاقین، الی
منگلی ایشه.
* آغزینه گلانیی سامراپ یورمه.
«آغزینه آق گلسه دا قارا گلسه ده آیدپ
یوران حقنده»
* آغزیندن امن سویدی نینگ ایسی
گیتماندیر.
«هنیز یاش دیغنی و اوچریم بولمادیغنی

بیلدیریار.»

* آغیز بریدیر، آش ده یترر.

«هر آنکس که دندان دهد، نان دهد»

* آغساق کییک، مونگ تورسیغا

یتدرمز.

* آغساقی، تایاق ساقلار.

آغساغینگ الیندن آلسنگ آغاجین

یامان درده دوشر تاپماز علاجین

بیر گویشلی دوشمانا دوشسا مکاجین

چوجوغنی کیزلاماین بولار می

(مختومقلی)

* آغشام گورن طنافنگی ارتیر

گورمک گمانه.

«بو نقل هم نوروز گونلری اوتنگ

اوسوملیگینگ قاتی اوسیان چاغی

دیغنی بیلدیریار.»

* آغشا ملیغنی تاپان ارتیر لیگن

قایغی اتمز.

* آغلامادیق اوغلنه، امجک یوق.

«تا نگرید طفل، کی نوشد لبن»

* آغیری آشدن گلر، دعوا

قارینداشدان.

* آغیر یمادیق باشا یالیق دانگما.

«سری را که درد نمی کند، دستمال

مبند.»

«یوق یردان اوزینگه دردسر ساتین

آلمالی دال دیین معنیده»

* آغزینگا جیدا سانگ مونگ یاشا.

«ایشه جیدا بیلسنگ نه قدر ایشله

دیدگی»

* آغیز آغیزدان یللی، قولاق

قولقدان اشیتگر.

«اشیدن اشیدندن کپ اولایار، آیدان

آیداندن کپی اوتگادیلیر دیدگی»

* آغیز بیر گوترسنگ آغیر بولماز.

«آغیز بیر بولوپ هر حیلی آغیر ایش لره

یابیشسانگ هم ینگل بولار دیدگی»

* آغیزی بیرا تنگری بیر، آغیزی

آلانی قانگری بیر.

«آغیز بیرا خدای تعالی ده اراده قوشار،

اما آغیز آلانی اوینگ ترسنه.»

آغیز آلایق آیرار ایلی دیرلیکدن

مونده دولت دونیپ دوشمانه کلکای

(مختومقلی)

ویدا: آغیزی آلابولان ایلینگ

دولتی قاچان یالیدیر.

(مختومقلی)

* آق آدلی بولار، قارا دادلی.

* آقا اینی نینگ آزاری باردا بیزاری

یوق.

* آقار آقار، اوز آدینی کیشا داقار.

* آقانگ آلاگوزی، ینگانگ آجی

سوزی. «آدم خوش معامله شریک مال مردم

* آقاسی آقانیگ قولى قودوز.

«بو نقل هم آری، آرینگ هلائی شیر،

آدلی نقلینگ معنيسينده»

* آق دیانی گوردینگمی؟ گوراموق.»

«شتر دیدی، ندیدی!»

* آق قیزینگ بیر قایغیسی بار، قارا

قیزینگ بیر قایغیسی.

«هر آدمینگ اوز یچه اوزینی گورا

قایغیسی بار، دیین لری.

* آق گیرسه دا، آنگ گیر ماندیر.

«بو نقلدن گورینشی، کم عقل بولان

قارری لار حقه آیدیلان.

* آق مایه یره چوکماسا، قارا یر

قایماز.

«قیش آیلاریندا یره غار یاغیب چوکوپ

یاتماسا، یر قانماز دیین معنیده»

* آلاجه ییلاندن قورقان، آلاجه

یوپدان قورقپ دور.

«مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید

می ترسد.»

* آلا حکک اوز دیلیندن بلا قالار، یا

اؤلر.

«بو نقل هم اجل یتن تیلکی حینینه باقیپ

اولار دیین نقلینگ معنی سینده.»

* آلاغان الیم، براگن الیم.

«آدم خوش معامله شریک مال مردم

است.»

* آلانینگه بگه نیپ، برانینگه

غینانما.

* آلا یابی لینینگ گونی یالی.

«بو هم ایشی اونگمان یورانینگ

حقنداکی نقل.»

* آلتیمیش گونده آتار، یتمیش

گونده یتر.

«بو هم قاون قارزینگ حقنده آیدیلان

نقل، یتمیش گونده اونینگ یتب بیشیان

لیغنی دویدوربار»

* آلتمش باشلی آق اوینگ گلشیگی

سالانچاق.

* آلتیمیشده آتام اولدی، اوندا دا بیر

اتیدیم، یا ایندرادیم.

* آلتمشده آخته، یتمشده نوحته.

* آلتی آقا بیرگیپ آتابولماز، یدی

ینگه بیرگیپ اجه.

«بو هم یوویرجی دن آر بولماز دیین

نقلینگ معنی سینده.»

* آلتی نینگ آغزی بیر بولسا

آسمانداکینی ^{آلار} آلتمشینگ

آغزی آلا بولسه آغزینداکی ^{آلیرار}

آلابولسا آغزی اگر بیر ایلینگ

آیاقلار باش بولار باش لارهم آیاق»

(مسکین قلیچ)

«بو هم آغیز آلالیق حقدہ آیدیلیان نقل.

* آلتی دانه نی قیسماسانگ، آلتمش دانه قیسدیرمز.

* آلتین کیچی هم بولسا، بهاسی قمت.

* آلتین آرتدیرمه، دوست آرتدیر.

«بو یردا آلتیندن دوست یاخشی دیر دیدیگی، آلتین ممکن دور الدہ مدام قالماسین، اما دوست همیشه لیک دورار دیدیگی»

* آلتین اوتدا بلینر، آدم زحمت دا.

«آلتین بولسون، آدم بولسون، سیناغدان گچنده بللی بولور دیدیگی.»
* آلتین آتما آلقیش آل.

یخشی لاردن آلقیش آغیل

عمرینک آرتیپ زیاد بولسون

(مختومقلی)

* آلتین کوموشینگ کونه سی بولماز، انه آتانگ بهاسی.

«بونقلینگ هم، معنی سی دوشنوکلی»

* آل دیسنگ ایکی پای.

«بو هم نفسہ جن آدملارینگ حقندا.»

* آل دیلان مالده خیر بار.

* آلسانگ بیتر، ساتسنگ یتر.

* آط آلمہ ابیرآل، آط آلسنگ

عقلنگ سالیب آل.

«بونقلدن معلوم بولیشی، هر بیر ایش

تومتالی بولسنگ، ایلکی اونینگ

تتاریگنی آل، سونگ اوزینه هم قاوی

اویلان دیدیگی»

* آلسانگ عیال بولار، قونسانگ

یوورت.

* آغیلینی، برگیلی ینگر.

«برگیسنی برمه زک یاقاسی قایشلی

آدملارینگ حقنداکی نقل»

* آلقیش بیله آر گوگار، یغمور بیله

یر.

عمری مالی آرتار آلقیش آلانینگ

قارغیش قالیندیرمز یاشی سیندرار

یخشی سوزہ قولاق سالغیل

سحر وقتی بیدار بولغیل

یخشی لاردن آلقیش آغیل

عمرینگ آرتیپ زیاد بولسون

(مختومقلی)

* آلمازاقده برمه زک، برسه اوقیسی

گلمہ زک.

* آلماز حفانگ ایچنده داگورینر.

«آدمکار چلیک اگین اشیک بیله دالدیر

دیپن نقل»

* آلماق آنگسات، اما اوزمک قین.

* آلمانی آتان بیلر، ناری ساتان.

«بونقلدن آنگلانشی، هر ایشی اوزال اذن

یخشی بیلر دیدیگی.»

* آلمانی آت گونگہ، یرہ دوشیانچا

یا هو.

«بو نقل هم ارتیرکی نی، گلجگی کیم

بیلیپ دیر دیین معنیده»

* آلماییش، آغزیما دوش.

* آلتینگدن چیقان آلاجه ییلاندا

بولسه، چالده ییلنگہ قوشان».

«ایلکی بختنگہ چیقاننی گور دیدیگی.»

* آلابیلسہ، الله سینی گوزلامز.

«حلال حرامی سایغارمانی فرخینی

ییلمایانلارینگ حقنده»

* آلاورده براور.

«کوپینگ یغنائپ آلیش بریش ادیان

یری، البته ماراکانینگ کوپ یری. (باش

باشا جان جانا) دیدیگی»

* آلها آل دن قالسنگ قال دا، برها

بردن قالما.

* آندیزلی اویده آط اولماز، اگر جه

لی اویده آر.

«بونقلدن بللی بولشی، هر کیم گراک

بولان زادی نینگ غمینی اونگیندان ایسه

حور بولمز دیدیگی»

* آنگالان اربنه عبادیب دیر.

* آو، آو، دیل آوی.

«آویلقده، دیل ده، سویجی لیکده، دیل

ده»

* آوچا، اودین ساتاشار، اودینچا آو.

«ایشینگ ترس دوشیانلیقی حقداکی نقل

* آوچی، آوچی نینگ ایزیندن بیر

قایده یتر.

«خدای تعالی بنده سنے بر این دیسه

گنجینده کوپ، آوچی نینگ آیری بیر

آوچی نینگ ایزیندن یتمه گی بیر زاد دال

دیدیگی»

* آونیغی بولمادیغنگ اییرسی

بولماز.

* آوچی مسینگ، آنگچی مسینگ.

«آوچی بولجاق حکمان آنگچی

بولمالی»

* اولماسه قوین ایتی بولجاق.

«بولجاق اوغلانینگ بولشیندن بللی دیین

یالی، اوغلان یاشلیقده اونگار نیقلی

بولسا، اولالانده باشارجنگ بولار

دیدیگی»

* آخ ات واخ ات اوز ایشنگی

اوزینگ ات.

«بونقل هم حالقنگ الی بیله اود قورساما

دیین معنی نی آنگلادیار»

* آیاز خان چاریغنگہ باقاراق.

«خلق آراسنده یایران روایتہ گورا، بیر

چوپان آيازخان آدينده گچن زمانلارده
پادشائينگ دربار ليفنايتيب، سونگ
آياغنداکی چاريفنا باقپ، گچن
چوپان چيليفنی يادينده ساليب، باردی
گلدی ظلم اداماين ديشی باراداکسی
خلق نقل»

* آياغی بيشن تاوشان يالی.
* آياغنی بيدولتنگ کسه ويسی
يالی ادپ اوتورمه.
* آياق دومز، تياق.
* آياق قابنگ دار بولسه گینگ
جهاندان نه پيدا.
* آياقده بولاننگدن ^{باشده} _{دیلده}
* آيده قوورمه ای، تاپماسنگ
قاويرغا.

* آيدان آری، گوندن دوری.
«آراسسا ييلديراب دوران زادلر حقه»
* آيداگلسين، امان گلسين.
* آيده گلن پلو اير، گونده گلن تياق.
اوزینی يرکندير کوپ يتان ميهمان
بیر بيمایه کزان مازاسيز يانکران
ايشه تابى کلمز اولان سونگ ران
ياشليقده بسلانن غایمق بیلانی
(ذیلی)
* آيده ييلده بیر نماز، اونیده شیطان
قویماز

«آی ده ییل ده بیر اتجک بولیان ایشنگه،
بیری نینگ فاسگل برمکثلیگی»
* آیدپ اتدیرپ بولماسا، اوروپ
اتدیرپ بولماز.

* آی دوغسا، عالم گورر.
* آیدیلان سوز، آتیلان اوق.
«آتیلان اوق یالی آیدیلان سوز آغیزدان
چیقانسونگ، اووینی توتوپ
بولمیانلیغی حقه»

* آیدیلان سوز، آیدلجاق سوزونگ
قاین انه سی.
«سونگق آیدیلجاق سوز اونگکی
آیدیلپ گچن سوزدن ایزارلامالی
حقداکی نقل»
* آیرالیق اولمیدن آجی.

آیرالیق اودینه یانپ بيشمه یان
ظالمار ظلمیندن دولپ داشمایان
وطندن آیریلپ غریب دوشمه یان
اولکه سینده ایلینک قدرین هیچ بيلمز
(مختومقلی)

* آیرانه گلن ^{چالگنه} _{قاین} یاشیرماز.
«بیر یومیش، یا بیر ایش اوچین گلن
سونگ سوزونگی یاشیر مالی دال،
آیتمالی دیدیگی»

* آیرلشاق دوست، ایرینگی، آرد
گورلیگنی دیلار ویا دیلابدر.

«دوست دوستتندان آریلشاق بولسا،
بولماجاق زاده یوز اورار دیانلری»
* آیریلماغین هوورینگدن، الینگ
گیتمز بورینگدن.

* آیریره جول بیرتماق عیب دال.
«مست آدما هر حیللی بیر تلاکه ایش
اتمک عیب دال دیدیگی»
* آیلانین کونام سندن.

«بو نقل دن معلوم بولیشی، هر زادینگ
تازه سی، دوستنگ کونه سی دیانلری،
ینه کونه نینگ داشندن آیلانبرمالی
دیگنی اونگات گوریلانلار حقه»
* آیلپ چی آیده ایر، گونلیک چی
گونه.

* آینه دن گورن یالی.
«بیر گورنیمان زادی آچق بیلسه لر، من
آینه دن گورن یالی دوری اونی بلیارین
دیلمه گی»

* آياسن دوغما، من دوقارین دییار.
«به ماه میگه تو درنیا، من در بیام»
* آی یانی نینگ ییلدیزی، گلین یانی
نینگ بالدیزی.

«هر کیم دوش گلسه شونینگ بیلن
قوشولپ گیدیریانلرینگ حقه»
* آیی دالان، تونگه دن قورقار.

«بو هم آلاجه ییلاندن قورقان، آلاجه

یوپدن قورقپ دیر دین معنیده»
* آیی، بنده لیکده اوینار.

* آیم دیک بولسا بندام یاتیق.
* اجنگ اووی بولسه لمچی بول.
* اجه سی یوغینگ دایسی یوق.
* اجیزه (عجیزه) غنیم.

«عجیز و مظلوم لارا آزار بریانلرینگ
حقنده»

* ایچماگی یسر اویده گزر، تلفکی
یسر تویده.
* ایچمک لینی اورسنگ، یالنکاج
قورقار.

«قیزیم آیت، گلیم دوش دین معنیده»
* ایچمگ لادگسنگ یالانکاج
قورقار، یعنی اوغلانلرینگ بیرینی
اورسنگ بیلاکیلرینگ اینه حساب گلر
دیدیگی.

* ایچری دولی کوکه جیک، من
ایماگنه کوکه یوق.
«این همه خر هست و ما پیاده، راه
می ریم»

* آخمق آیاغیندن توزار، بالیق
باشیندن پورسار.

* آخمق بند توتار، عقل لی یاب
قازار.

* آخمق چین نی آیدجاق بولوپ

سیرنی آیدار.

«بو نقل ده احمقنگ بوتین ایشی نینگ ترسنه دیگنی بیلدیریار»

* آخماق یا (آقماق) دنیانی سورار، عقللی اونگا حیران قالار.

«بو هم آقماقنگ ایشی هر بیر آقماق لیق بیلن همرا دور دیدیگی»

* آخماق دوستدن عقللی دوشمان یخشی دور.

بی قدر قارداشیدن قدرلی یادهم نادان دوستدن دانا دوشمان یخشی دور

(ذلیلی) * آخماق سورار دورانی، عقللی

اونینگ حیرانی. * آخماق سرینگ برمه، تازه کیسه دن

پول آلما. آخماق ایچ برپ سرینگ فاش اتمانک

غالبیرده سودور ماز گوزامک بیلن (مختومقلی)

آخماق سرینگ دیسنگ اوز عیبیک آچان یالی دور

(مختومقلی) آخماق بیلن سیردش بولسنگ بیر ساعت

پنهان سرینگ ساقلاپ بیلیمز داش دوکر دوستلیق آچسنگ بیر بی وفا یار بیلن

قایغی بیلن دهانینگدن دیش دوکر

(مختومقلی)

* آخماق کلّه دن عقل چیقماز، چیقسه داگل چیقماز.

هر آخماق غا ساچما دردینگ سوزینگی حسرت اودی جسمینگ یاقانچه بولماز

(مختومقلی) * آخماق توی کان، اوتانچ سیزه

هزیل. «آخماق، تواراگنه آدم اوشرپ هر حیللی

توی توتیشی یالی، اوتانچ سیز هم هر یولدن هزیل لیک تاپار»

بی عقله عقل بر سنگ کار اتمز ازیپ قورساغینا قویمق بیلانی

(ذلیلی) * آخماق عقل اووراتمک، دوپ سز

قویا سوقویان یالی. آغین پندیم آخماق کیشی

اوزینکه قیلمه کایشی (مختومقلی)

* آخماق یازغارار، عقللی پایخاس لانار.

* اخلاص بولسه ایش تافیلار. * اخلاص بیلّه آغلا سگ، سوقور

گوزدن یاش چیقار اخلاص بیلّه بیر کامله ال برکن

یتر بیر منزله یتماين قالماز

(مختومقلی)

«سیلی (سرکه) نقد به از حلوای نسیه» * ارتسیرینگ قوردی، اویلا نینگ تیلکیسی.

«بو نقل هم یالچی ایکی یوزلی آدملاز حقندا»

* ارکج اتی ام بولار، گچی اتی یل بولور.

«بو نقل هم دوشنوکلی، ارکج یا گچی اتی نینگ یوقوملی و یوقومسز لیقی حقدا آیدیلان نقل»

* ارکک دمیر دور، عیال کومیر دور آخر اریدر.

* ارکگینگ یولداشیندن بللی، هلاینگ بویدا شیندن.

«بو هم آدمی تانیجاق بولسانگ دوستنه قارادین معنیده»

* آزاشان ایزین تاپسا یخشی. «اوز یالنگشینی بیلپ دوغری کپه هاوا

دیسه لر یخشی دیدیگی» * ازیلن یاغیشدن قورقماز.

* اسراف، حرام. «آشا، هر زادی مصرف اتمک حرام»

* اسسینی اوزینگه باس، اومه سه کسه کا.

«یک سوزن به خود بزن، یک جوال دوز به دیگران»

* اخلاصا بستان.

* اخلاصا مراد.

«اخلاص بیلّه ادیلان ایش، بیتمز دیمه، بیتر گیدار دیلشی یالی، اخلاص بولسا

ییتمان قالجاق گمانی یوق» * ادن ایشی گورینمز، گوران دیشی

یورولماز. «ایشینه اهمیت بریلمیان لارینگ حقندا

یعنی ایش اده نی بیلن اتمادینگنی دنگ گورولیان لار بارادا»

* ادانینگ آلینگه گلر. * ادبی کمدن اوگران دینگ؟ ادب

سیز لردن. * ادن ایشی نی اوزدیرمز، اوتران

یرینی قیزدیرمز. «بونقل هم اونگار نیقسیز آدملا رینگ

حقندا.» * اوغلان عزیز، ادب اوندن عزیز.

* اتجک گیزلار، اتماجک گزار. «سنگ بزرگ علامت نزدن است.»

* آرازقلی خانینگ آط گز دیرشی. «شاوریغا های هویه یورتیان آدملا رینگ

حقنده.» * ارتسیرکی قوریقدا ن بوگونگی

ویکن.

* إشهک إشهک دن فالسا، قولاغندا
کس بورنندا.
«خری که از خری وا بمونه، باید یال و
دمشو برید.»
* إشهک اولسه ایته بایرام.
* إشهک سمریسه ایه سینی دفر.
«بو نقلدن کوپ یردا پیدالانماق بولیار،
بیر معنی سی بولسا، دوز چورک ایین
یرینگی سونگ پوللانینگدا اشهک کمین
اونی خوار لاما دیدیگی. بیرگون دوزایین
یرینگه مونگ گون سلام دیین یالی»
اشاک سیمران گونی ایه سینی دفر
یخشی عزت یامان تولا یاراشماز
(مختومقلی)
* اشاک قدرین بیلسه یقیلماز.
* اشاکه گورا دوشاگی.
«هر بیر زادینگ اوزینه گراک بولان
یاراشیقلی زادینی اتمک یخشی»
* إشهک مینن اوسلیغینا راضی
بولار.
«هرکس اوز ادیان ایشی نینگ حسیردی
سینه راضی بولمالی دیدیگی»
اشاک مینسنگ بیکار دورماز آیاغینگ
خیری یوقدور چیش بولماسا تایاغینگ
(مختومقلی)
* إشاگینگ پسی، سواسیر.

* إشاگینگ قولاغنا یاسین اوقان
یالی.
«کبه، نصیحتہ گیتیمان آدملا رینگ
حقنداکی نقل»
* إشهگی یوکه چک، اشهک اتماسه
یوکی إشهگه.
«بیر آدمی چاغرانگده گلکم اونگا
ممکن بولماسا، اوزینگ بارایمالی دییان
معنی دا»
* إشه گینگ یوکی ینگل بولسا،
سوجار.
* إشهگی پالان ساقلار، دنیانی یالان.
* اشیدن قولاغدا یازیق یوق (یازیق
دیدگی گناه).
اشیدن دنگ بولماز، گوران گوزبیلن
(مختومقلی)
* اشیدن، گورانه خبر برر.
* اصل اصل آلاشار، بد اصل دین
دالاشار.
* اصل، اصله گیدر.
«تره به تخمش میره حسنی به باباش.
اصلینه تارتار دیر یوروک چامانلیق
یوروکی چامانه ساتیجی بولما
(مختومقلی)
* اصلینگ آرسه ایمر آل، گورکونگ

آرسه گور، کیمی آل، سالور آل.
* اقبالی گلن، آغاچ بولار قایماق
یالار، اقبالی یاتان آغاچ، قازیق بولار
توقماق اییر.
* اقرار ایمانینگ کلیدی.
* ال باتیر، گوز قورقاق.
* ال بیله اورلان یقیلار قالار، دیل
بیله اورولان هیچ قالماز.
مختومقلی هر کیز تاهمادی آمان
یامان دیلینگ زهری تیغ لاردان یامان
(مختومقلی)
* الچک آش اییر، بو دیل پوخ.
* الی آغیزینه یتسه ایچک
* دستش بدهنش برسد می خورد.
* الله اگیردن دال، دوغریدان.
* الله دن قورقما دیق دن، قورق.
* اللی کپ دن، بللی کپ.
* اللهم بار نه غم بار، خدایم بار نه
قایغیم.
* الینگ نامه دیگنی دا بیله نوق.
* الیه تایاق، میمه چومماق.
* الیم ایشلی بولاندن، بختم
گوشلی بولسون.
* الی منگلی ایشه یاقین، آغزی
منگلی آشا.
* الینگ ایشلاسه، آغزینگ دیشلار.
پیدا بران کوفک یگدیر
اویات سیز اقرار سیز اردن
(مختومقلی)
* آنگلان آرینه عبادیپ دیر
* اکز اولته، آدینگ چیقار.
* اکنده یوق، دیکنده، خرمن ده
حاضر خوجه، اکمزدن گلن طیارینگ ایه -
سی دیدیگی.
* اکسنگ، اورار سینگ.
* اکز اورار، باقان آلار.
* اگری آغاچ یاتغینا گیدر.
بد اصله جفا چکمک عبثدور
میس هر ناچه یالپیلداسا زراولماز
(مختومقلی)
* اگری آزار دوغری اوزار.
* اگری اردن، دوغری ایت یخشی.
* اگری ده بولسا یول یخشی، قاری
ده بولسا قیز.
* اگلانن ایش بیتیرر.
* اگله نندن طماع ات.

* الینگ بیلن اده نینگ، اگنینگ بیلن
چکر سینگ.
* امانته خیانت اتمه.
بیر و بیر کمرسه امانت قویسا
قولاغیندن توتوپ دوغورسین دیسا
اگر امانت دن بیر قطره ایسا
محشر کونی اولهم شیطان دان دالمی
(مختومقلی)
* امگک، گوز بیلن قاشینگ
آراسنده.
* امیدلی قوش کعبه یتیمیش.
* انه سی باشغا بیلن، تاوشان آولاما.
* انم آتام بولسا بولسون، آغزی
بورنی بولماسون.
* انه سینی سکگزه ساتار، قوزی
سینی دوقزه آلا.
* انه گزر قیز گزر، غریب اوین کیم
دوزار.
* انمده بولسا دیلارین، ایامده بولسا
یالارین.
* انه مینگ آری بار، مندن نه خبری
بار.
* انچه چهار شنبه نی باشیندن
گچرن.
«کوپی گور ان آدم لاره آیدیلیان نقل»
* انسان سوراشا سوراشا، حیوان

ایسغاشا ایسغاشا.

* انسان لفظیندن باغلانار، حیوان
شاخیندن.
«آدمیزاد سوز بیلن باغلانار، حیوان
لرینگ شاخیندن باغلانشی یالی»
* انه مسینگ، یانامسینگ.
* انگیلن باشی قلیچ کسمز.
* انگلمزا انگلمز، انگلسه دا دولمز،
قارادفا غار یاغسا گون چیقسا دا اریمز.
«یاش اولی آدم لرینگ حقنده بیل برسه
دا دوئلمز و ساچی آغارسا هم گون
چیقان بیلن اریمز دیدیگی»
* انه چه قیز دوغماز، آتا چا اوغول.
* اورانینگ سامان بولسا،
خرمینگدن پتیر چیقماز.
* اوزال ایشی باشلاما، باشلانینگ
تاشلاما.
* اوون اوغلانینگ اووه سیچار.
* اووه نی اوکوز، سیندرانی سیغیر.
* اووی انه دیندارماز، غار سووی
قاندارماز.
* اوبانگ کوچک دیپ اودی نینگ
توکادمه.
«هر ایشده احتیاط لی بول، یعنی غم لی
بول دیانلری»
* اوبه آلمه قونگشی آل.

دم به دم غصه یوویتماقدور

بیر یامان قونگشا دوش بولان
(مختومقلی)
* اود آریق لیقده، سوئسمز لیکده.
* اؤتک چینگ کپی اولدور مزده
گولدور مز.
«بیر یوللاقچی نینگ آیدان کپینی
اینارنرینگ دا بلانگوق، اینانماجنگدا،
سنی انکیس ادیپ قویانلیغی حقد»
* اوتن ایشه اوکینمه.
* اوتنه نه اوکینمه، گلجک دن
چکینمه.
* اوددن قاجیب، یالینا دوشمک.
«بودا دامجه دن آیریلیپ یاغیشا
دوشمک دیین نقل حکمینده»
* اوتدن گل دوغار، گل دن اود.
* اوت سولار، سویت سوغیلار.
* اوتنگ قایغیسی داغینگ باشیندا،
ایلینگ قایغیسی خان بگینگ باشیندا.
* اوتی تانه دوکادر، چوراگی چاغا.
* اوجاق باشی اوغل سیز، ساچاق
باشی گلین سیز.
قارداش سیزه قوات یوقدور
اوغل سیزه دولت یوقدور
(مختومقلی)
* اوجاق باشیم ساغ بولسا، تواراک

داشیم اود آلسین.

«بو نقلده، قارینداشیم قارا قارنیم،
دوقانیم دولی چاناغیم. دیین
آتالارنقلینگ معنی سیندا، دینگه یکه
اوزینی قایغی ادیان آدملا رینگ حقد»
* فعلی یامانلار: دنیا یوزی اود
آلسین فقط اوزیم ساغ قالسام بولیار
دیانلار. اما فعلی یخشی لار: ایلیم گویم
بولماسا آیم گویم دوغماسین دیب اوز
اقبالینی ایلینگ اقبالی بیله بیر بیلان لار
بارادا.
* اوچ اتدی، بس اتدی.
* اوچینگ بیری سانا یارار،
دورینگ بیری خانا.
* اود، اودوندن دویماز، بای
مالدان.
قرق شهر قزیلدن غرق اتدی قارون
کوزی قومدان دولدی پولدان دولمادی
(مختومقلی)
* اودی اولچرسنگ اوچر،
قونگشین دورجله سنگ گوچر.
* اودین دبه نینگ چوب بولار،
چوبلا بر سنگ کوپ بولار.
* اودینگ اونگیندن، سیلینگ
سونگیندن.
* اودی یاقا بیلمز، کسه ونی اورتار.

* اؤورنشن یاغینگ اوریشماغا
یخشی.
* اورسادا، اجم الی اورسین.
* اورتا یاشدا عیال اولماسین، آرا
یولدا مال قالماسین.
* اورش ایتە یخشی.
* اورش اونگولغینگ اوستندن
التمز.
* اورش سین اوچماگیدسین،
دالاشسین تماگیدسین.
* اورشینگ گنگشی یوق.
* اوروش اوتور، اوچش اوتور.
* اوروش ساویلانسونگ باتیر
کوپه لر.
* اوروش سوغش، یاراشماغا یر
قوی.
* اوروغ، مایپ، موجریب و آقماق
سیز بولماز.
«اوروغ دیدیگی طایفا»
* اوز ایچنگدا یاتمادیق کپ
حالقنک ایچینده یاتماز.
* اوز تیم گورناندن، اورلیق یامام
گورینسین.
* اوزینگکینگ بیر قاپدالی آجیدا
بولسا، بیر قاپدالی سویجی.
* اوز آریغنی هورادن، کیشی

آریغنا زار بولار.

* اوزادندن یولداش بولماز، یاددان
قارینداش.
* اوز اوینه قوللیق ادن، اولی ایلاته
بگ بولار.
* اوز باتمن نی آیتماز، کیشی نینگ
چاریگنی سویلار.
* اوز غاز چوقرینگه اوزینگ
دوشرسینگ.
* اوزگه دوشمانینگ بولماسا، بابا
داشینگ یوق میدر؟
* اوزی آیدپ اوزی گولسا دیوانا،
اوزی آیدپ کیشی گولسه دوردانه.
* اوزی کول اوستندا، کونگلی قاف
داغیندا.
* اوز اویم، چوربالی گوزیم.
* اوزیمینگ قاراسی، اتنگ
شاراسی.
* اوزین اورکسیز بولار، قیسغا قیلیق
سیز.
* اوزون اوون آخمو، عیالینی اووان
قورومساق.
* اوزین تانان ولی.
* اوزنگچه گورماسنگده طرفی،
اوکجانگچه گور.
* اوزین عقل، گیچ گلر.

* اوزینگ سواره بولسانگ، إشاک
هم چاپار سینگ.
* اوزونگ سوید بیل، دوستنگی
غایماق.
* اوزینگه یوقماجق ایشی خلقا اتمه.
* اوزین گیمینگ داشندان قیسغا
گیم.
اوزال آقان یریندن آقارمیش آریق
اوزین اوکن یکیدینگ طنافی چویریک
(مختومقلی)
* اوستا برده الینگ چک، ملا برده
دیلینگ.
* اوسته نینگ اوی اونگماز.
* اوغری دوغراگیتمز.
باسیم ساندن چیقار اوبه اوغریسی
یگیت ساده کراک ترکانه یخشی
(ذیلی)
* اوغری گوجیک دن دوغری
گوجیک دوغماز.
* اوغرین بوغاگلن، آشکار قوزلار.
* اوغول آتا یتمز، یتسه ده آرتدیر.
* اوغلان آغلار گون گچر، قوزی
مالارییل گچر.
* اوغلانلی اوی اوچماخ، اوغلانسیز
اوی مزار.
* اوغلانلی اویده غیبت $\frac{\text{یوق}}{\text{بولماز}}$

* اوغلان هاولیقار توت وقتندا بیشر.
* اوغلانه یوز برسنگ، یوزدن
دوشر.
* اوغلانه یومیش بویر، ایزیندن
اوزینگ گیت.
* اوغلانلی اویده اوغورلیق یاتماز.
«حرف راست را باید از بچه شنید»
* اوغل سیزه دولت یوق، عیال سیزه
عشرت.
یخشی اوغلدن رحمت آریغی آقار
بولدی بولمادی
لعت کرده اوغول
دوغدی دوغمادی
(مختومقلی)
* اوغول یاشدا، هلی باشد.
* اوغلی سویسنگ دولی بولار،
قیزی سویسنگ دالی.
* اوغللی یگیت اولماندیر، اوغول
سیز یگیت دوغماندیر.
«بو نقلدن هم معلوم بولشی، اوغول لی
آدم اولاندن سونگ فلانینگ آتاسی
دیپ آدی توتولوپ دورولجاق دیغنی
دویدوریار. اما اوغلی بولماسه اولاندن
سونگ آدی توتولمان، دوغمادیق یالی
بولور دیدیگی»
هر یگیت اولسه بی نشان
اورنی اوچمالی دنیا دیر
(مختومقلی)

* اوقی گلر توفار توفار بی دولتی
 گوزلاپ تاپار.
 * اوکدا، اوکدانی گورانده آیاغی
 تهر دار.
 * اوکوز اولدی، اورتاقچیلیق
 ساویلدی.
 * (۱) اوکوزینگ ایمنی ایپ تانانینگ
 یاتاغینده یاتمه.
 * اولاغ آلسنگ یورغایلن یوریش
 آل، عیال آلسانگ عقل ییلن هوش آل.
 * اولالیپ اونگالمادیق، یاشلیقدان
 سایلنمادیق.
 * اولن سیغیر اوچ ساقدیراردی.
 * اولان سیغیر سویدلی.
 * اول اشاکده یوکیم یوق، یقیلسه
 خبریم یوق.
 * اولا، قاولاشسنگ کیچی نی
 یتررسینگ.
 * (۲) اول اوینگ ایشیغی بو اویسه
 دوشمز.
 * اول تزک، قوری تزک، هر کیمه
 گلجک گزاک.
 * اولدیریلما دیک آبی نینگ درسنی
 پایلاشماق.
 * اول قارا هازان بولسا، من اولکه
 بوزان.

* اولمک بارد، دانمک یوق.
 * اولمه اشاگیم یاز گلر، یورینجا
 دیزدان بولار.
 * اولمیش یگیده اویلان دیسنگ بیر
 گولار.
 * (۱) اولیم باینگ پولین ساچار،
 غرینگ کوتین آچار.
 * اولینگ اوتاناسی گلسه کیچا دگر،
 کچینگ آغلاسی گلسه اولادگر.
 * اونگات آدم لار اولیارلار، اما
 اولارینگ ایشلری یاشایار.
 * اونگماسنگ اوین.
 * اون دور دینه توینکدن گورینر.
 * (۲) اونیمی توکه دن اونلی آش، یاغمی
 توکه دن آوماچ.
 * اولیم آدم سایلماز.
 * اولیم بیر میراث دور ایله
 برابر.
 * (۳) اولی، آیت دن دویماز، دیری لذت
 دن.
 * اولی آرسلاندان دیری سیچان
 یخشیراق.
 * (۴) اولی اشه کدن کیچی اشه ک، بوق
 ایمه نی اورانر.
 * اولی اولیاء اله نن، دیری اولیاء
 دیله نن.

* اولی ایلی گوردوم، اوزوم یالینی
 گورمادیم.
 * اولی بارقاکیچا ^{سوپ} _{نوبت} یوق.
 * (۱) اولی باشلار، کیچی ایشلار.
 * اولی بولسه اولی بیلن، اولدا
 گلسمه سنینگ ییلن.
 * اولپ یتن اویکانیم، دارپ یتن
 دالاغیم.
 * اولی چله ده یاغده بولسانگ
 داممه کیچی چله ده قانده بولسنگ دام.
 * اولی سین سیلان بای بولار
 دیرسینی سیلان بک بولار.
 * اولی منلیک هورادر، کیچی
 منلیک زارادر.
 * اولینی اووده کیچینی مین.
 * اولی نینگ کپینه گیتمه دیک
 اولار.
 * اونگات اط ^{کونه} _{کهنه} جولینگ ایچنده
 داتانیلار.
 * اونگشیق بیر، اونگالغه ایکی.
 * (۲) اوویت بار اوویت آلانه، نصیحت
 بار قولاق آسانه.
 * مختومقلی اوگیت آیدار
 آنکلان قولاغینده کیدر
 اوزونی یونک ساققال ادر
 بوزیلان ایله باش بولان
 مختومقلی

* اویناگنگ اود بولسه، بر یرینگ
 یاقارسینگ.
 * اوین چی اوتلانی بیلسه یخشی.
 * اوینگ ایشی اویدن اولی.
 * اویدن چیقماز شاه نظر، اویدن
 چیقسا غار یاغار.
 * اویده اوتورسام بویدا شیم،
 داشاری چیقسام یولدا شیم.
 * اویرگن ایتدن قورقما، سس سیز
 ایتدن قورق.
 * اویکا سیز توی بولماز، اوکنج
 سیز اولوم.
 * اویکلانیگ پایی سوچی.
 * (۱) اویله بولسه گون دورماز، قالینگ
 گلسه قیز.
 * اویم بار، اولکام بار، دیام بار،
 دنیام بار ایتیم بار، قواتیم بار.
 * اویناب آیتسنگده اویلاپ ^{آید} _{آیت}.
 * اویناشینه اینانن آرسیز قالار،
 قونگشی سینه اینانن آش سیز.
 * اوینان اوتجق دیر، گوراشان یقجاق
 دور.
 * اوین نینگ سونگی اورشا بارار.
 * اوینگ دومان آلدی، یاتان
 یرینگ ییلان.
 * اویون بیر، مازا ایکی.

* اوبن سونگی اوروش، یل سونگی یاغیش.

* اوبی اولیاء، عیالی مجاور.

* ایه سین سیلان، ایتنه بیر سونگ اوقلار.

* ایه سینه گراک بولسا، قونگشی سینه حرام.

«چراغی که به خانه رواست، به مسجد حرام است.»

* ایا مینگ بیر قیزی بولسا، اونینگ ده بیر گوزی کور بولسه، کور طرفندن باریپ بیر چوراگنی آلیپ قاچارین. ایه مینگ یدی اوغلی بولسا هر قایسی بیر تیکه چوراک زینگسه مینگ قاریم دویمار.

* ایه نینگ گوزی ام، ام بولمسا دم.

(*) ایپ دویمادیق، یالاب دویماز.

* ایت آرییق دیغنی قورده بیلدیرمز.

ایت هم آرییق دیغنی قورده بیلدیرمز البته دوشمانا سیاست یخشی (مختومقلی)

* ایت اولیمانی ایل یاتماز.

* ایت اویکالاسه ایه سی بیلمز، قول اویکالاسه خوجاسی.

(*) ایت ایته بویرار، ایتده قوریغنا.

* ایت ایتی گورانده ایلاشر، ایت قوردی گورانده بیلاشر.

* ایت ایه سنی تانیمالیق.

* ایتدن اوتانماسنگدا، ایت ایه سیندن اوتان.

* ایت دیوان گونی اوغورلیق ادر.

* ایت قیرقیپ یاریم اریال آلان، الینی آقیتدیرپ بر اریال بر.

«صنار میگیرم سگ اخته می کنم. یک عباسی میدم غسل می کنم»

* ایتنگ بولورمی؟ یالاغینگ بولور یالی.

* ایتنگ دفترینده آدی یوق.

(*) ایتنگ قارغیشی قورده یتمز.

* ایت نه قره گورسین نه اویرسین.

* ایت گورسه گوزی آغیرجاق.

* ایته ده اویات یخشی.

* ایته ساری یاغ یاراشماز، اشه گه زعفران.

* ایته شام، قورده ایم.

* ایت قورسانسا سونگ تافار، عیال قورسانسا آر.

* ایت هم کمینگ چوراگنی اییاندیغنی بیلیار.

* ایت یازا چیقسام دیه یونگیندن چاکمن دوقارین دیان اکن.

* ایت یالاغنی یالاماسا دویماز.

* ایتی اولدیران سویرار.

(*) ایتی قیساسانگ سیچار.

* ایتی کش کش اولدیرر، آری ناموس.

* ایت ییلی اک، دونگیز ییلی اور.

* ایچده قوجیر بولماسا، یگیرم باش یاش نیلا سین.

(*) ایچیم اوزیمی یاقیار، داشیم خلقی.

* ایده نینگ دیه بولوپ مینانینگ اشاک بولماسین.

* ایدیلن ایتنگ قوینه فایداسی یوق. پیداسی

* ایر توران ایشندن دینر.

(*) ایر گولمه دیک گیچ گولمز، گیچ گولمادیک هیچ گولمز.

* ایر یاتده ایر تور، آلتی پیشگه آرتیق اور.

* ایسنگ آغیز ده یوق، گیسنگ اگینده.

* ایشدن آرتماز، دیشدن.

* ایش دوشیپ، سورشپ دوشیپ.

* ایش سیز لیکدن یامان زاد یوق. ذات

* ایشانلاره بارسانگ ایش کان، بی بی لره بارسنگ پیشگه.

* ایشلاجه ایش کوپ کان

* ایشلاسنگ داماق، ایشلامسنگ ساماق.

* ایشلامه دیک دیشلامز.

* ایشلامه سنگ نانینگ بولماز، یاقاسی بللی دونینگ بولماز ماراکده سانینگ بولماز.

* ایشلان اولمز، ایگلان.

* ایشلانگده قول یالی ایشله، گزنگده بگ یالی گز.

* ایشینگ اوزی بیر شایلیق، غالماغالی نیچه تومانیلیک.

* ایشنگ اونگانندن، دیشنگ اونگسین.

* ایشنگ باشینا بارسا هیقلار، اما اییانده اوچ آد مینگ ایه ننی اییر.

* ایشنگ رج آلماسه، یدی یوویرده کوچ.

* ایشنگ خام اتمه، خام سنی خراب ایلار.

* ایشه اخلاص بیله یا بیشسنگ اخلاص ینگر.

* ایشی قایدانه، دیشی قایدان ساتاشار.

* ایکی آط اوریشار، آراسینده اشه ک اولار.

* ایکی آیاقلی ایکی گونده.

* ایکی ال بیرگیپ یوز یووار.
 * ایکی بولوپ بره دگمز، گوزلی بولوپ کوره.
 * ایکی حساب بیر حساب، پالچیق دن دیه یاساب.
 * ایکی دوغان بیرگر، گزه گزه، ایریگر.
 * ایکی قلیچ بیر غینا سیغماز.
 * ایکی قوچینگ کله سی بیر قازاندا غایناماز.
 * «رخت دو جاری را در یک طشت همیشه شست»
 * (۷) ایگنه یالی دشیکدن دیه یالی یل گیلر، گوز یالی دشیکدن گول یالی یل گیلر.
 * ایل آرسا دونگیز دفا چیقار.
 * ایل آغزی ایریک.
 * ایل آغزی کرامت.
 * ایل بیریری بیرینی تره زیسی دور.
 * ایل آغزینی توتوپ بولماز، چوال آغزینی بوغیپ بولماز.
 * «در، دروازه را میشه بست، اما در دهن مردم را نمیشه بست»
 * ایل آغنیق بولسا، دونگیز دفا چیقار
 * ایل اورتاسی گوک چمن.

* ایل اوغری سیز بولماز، داغ بوری سیز.
 * ایل اونگالسا آطینگی سوی، آطینگ بولماسا آتانگی.
 * ایل ایله سویانر، داغ داغا.
 * ایل بیله گلن تویده بایرام قوچ یگیده توییدیر بایرام
 * هر ایش گلسه ایل بیلانی
 * (مختومقلی)
 * ایل دالدیرسه دالدیری، قودریسا قودری.
 * ایلدن چیقسنگ چیق، نرخدن چیقما.
 * ایل ایلینگ آینا سی.
 * ایل همتی بیلن، قوش قاناتی بیلن.
 * ایلدن کپیمی گتیرن، ایگیمه دین یترن.
 * ایلدن چیقسه، ایت هم آغلار.
 * ایل دوق بولسا، سنده دوق.
 * ایلیم گونیم بولماسا، ایم گونیم دوغماسین.
 * ایلیندن آیرا دوشن یدی یل انگار.
 * هر کیم دوشسه غریب یره
 * زار لار وطن ایل دیپ آغلار
 * (ذیلی)

ایلینگدن کیدسنگ آواره

شونده بولارسن بیچاره
 (مختومقلی)
 * (۸) ایلینگ برانی دادیملیق، خداینگ برانی دیوملیق.
 * ایلینگ چوراگنا آنگقارما.
 * ایلینگ عقلی بیلن عقللی بولیب بولماز.
 * هی نه یامان زاتدور آنگلامز دردی جاهیل لیق دردینه درمان تافیلماز
 * (مختومقلی)
 * ایلینگ عیبی گولکی، اوز عیبینگ اولیم.
 * ایلینگ گویجی سیلینگ گویجی.
 * ایله، بلاقولدن گلر، قوله بلا، دیلدن.
 * ایله چیقسا الیاس، اویده بولسا دونگیز.
 * ایله گیدن گلر، پیله گیدن گلمز.
 * ایملی آط آرماز، آیا ولی دون توزیماز.
 * اینرینگ دولی بولماز، پلانینگ ارنی.
 * اییب دویمادیق یالاب دویماز
 * باتانه یورمه، آتانیور.
 * باتساباتسین یول تیکن، باتماسین یورغان تیکن.
 * باتیر سواشده بللی، یوریک یاریشدا.
 * بار تاباغیم گل تاباغیم، گلمه سنگ دیول تاباغیم.
 * باردیم اشهک، گلدیم اشهک.
 * باردیم حوز، گلدیم حوز.
 * بار زادینگ ساقاسی ساغلیق.
 * بار قاچاغی توتسا بولار، یوق قاچاغی نادسا بولار.
 * بارلی نینگ بازاری یانیندا.
 * بارماغی باشغا دیمه، بیلاگی بیر.
 * بارابایرام قالار، دوره توی.
 * بارلی آجیغانده اییر، غریب تاپاندا.
 * بارین برن اوبالماز.
 * بازاره باردا بختنگ سینا.
 * باش آیده بیر قاریش، بیر آیده باش قاریش.
 * باش بارماغنگ باشیسی دنگ دال.
 * «ده انگشت را خدا برابر نیافریده»

ب

- * باش باشا، جان جانا.
 * باش بیلیمان اوغول قیز، باشابلا
 گتیرر.
 * باش بولماسا، گورالاش.
 * باش ساغ بولسا، تلفک تاپدیر.
 * باشا گله نینی، گوز گورر.
 * باشدا بللی، آیا قدا آنگیل لی.
 * باشینگ قارینگا، دیزینگ
 بورینگا.
 * باشا بلانی ساتین آلماق.
 * باشا بلا ایکی بارماق دیلدن گلر.
 * باشا بلا دیل گتیر، ایله بلا قل.
 * باشا دوشان ایشی باشارماق
 گراک.
 * باشا گلن، مالا گلسین.
 * باشی اولوملی، مالی تالانگلی.
 * باشی ساغینگ، مالی توکول.
 * باشی ملانگکی، دوشی ملانگکی،
 یدی دن باشی ملانگکی.
 * باغلی تانانگ ایه سی.
 * بال توتان بارماغنی یالار.
 * بال دیه نینگ بیلن آغزینگ
 سویجیمز.
 «با حلوا حلوا گفتن دهن شیرین نمیشه»
 * بال قدرین بقال بیلر، زرقدرین
 زرگر.
- * بار یرینده بال ارزان، یوق یرینده
 دوز قمت.
 * بالیق ایسه قوریغی سمیرار.
 * بالیق قیردا بولسادا، گوزی سودا
 دیر.
 * بالیق کله سیندن پورسار.
 «ماهی از سرگنده گردد، نی زدم»
 * بالینگ دیریلیگی سویلن.
 * بای اووینسه تاپیلار، غریب
 اووینسه چاپیلار.
 * بای بریمسبز بولار، غریب غایزا.
 * بای دا بایا برر، خدای ده بایا.
 * بای قوشینگ اریسغالی آغزینا
 گلر.
 * بای قوشینگ دیله گی ویران
 چیلیق.
 * بای مالینی، بخیل قیسغانار.
 * بای یالان سوزلاسه، سوزی
 گچر.
 * بای یانگرا بولار، قارری
 اوینجانگ.
 * بایلیق دن غریب دوشن
 ماختانماسین قویما یار، غریب لیق دن
 بایان ار قیسغانج دیغنی دویمایار.
 * بایلیق دن غریب دوشن یوق دا
 بولسا بار یالی، غریب لیق دن بایان ار، باردا

- * بولسا یوق یالی.
 * بایتال قورناماسا آط کیشنگامز.
 * بایی مال باسار، غریبی غم.
 * بیت مزدن بیت آل.
 * بخیلینگ باغی گوگرمز، گوگرسه
 ده میوه برمز.
 * بدبختی لیغی نیرده گوردینگ
 آیاقی آغساق قیزیل کیگنگ ایزیندا.
 * بیر آدمینگ اوزی یامان. بیر
 آدمینگ آدی.
 * بیر استکان سوده آبی طوفان.
 * بیر ال بيله ایکی قارفیز توتیب
 بولماز.
 «بایک دست دو هندوانه نمی شود
 برداشت»
 * برندن آل، اوراندان قاج.
 * برندن بک، برماجکدن ترک.
 * بیرانه دن آقدا دوغیار، قاراده.
 * بیر اوقانا، بیر دوقانا.
 * بیر باش، بلالی باش، ایکی باش
 ماشغالا.
 * بیر باشده قرق ییل بایلیق دورماز.
 * بیر باشیم بار، مونگ ایشیم.
 «یک سر دارم صد سودا یا هزار سودا»
 * بر، برکتنگ آرتسین.
 * بیر تایاق آباد، بیر تایاق بی باد.
- * بیر تن بیر جان.
 * بیر دردلی آغلاب دورسا اونگا
 گولیچی بولما.
 * بیر دویماق، چالا باییماق.
 * بیر ذره دن یالقارین، بیر ذره دن
 غارغارین.
 * بیر ذره نینگ قدرین بیلیمه دیک
 مونگ ذره نینگ قدرین بیلمز.
 * بیر زادینگ قولفیندن توتدینگمی،
 گویمجیم یوق دیمه.
 * بیر سیغیرینگ سیدیگنه مونگ
 سیغیر تاپار.
 * برک قاتی شاخا، یتتی پالتا.
 * بیر کپ آز، ایکی کپ کان.
 * بیر کپ پند، ایکی کپ آنط.
 * برک قافینی، بریم آچار.
 * برکلی دولت، گیچ گلر.
 * بیر گوران تانیش، ایکی گوران
 قارینداش.
 * بیر گورائینگ اومه ده سیندارما.
 * بیر گون دوز این یرینگه مونگ
 گون سلام.
 * بیر گونلیک یولا چیقسانگ بیر
 هفته لیک ایجاگینگ آل.
 * بیر گونیم حوش گونیم.
 * برگیلی اوزیلمز، آغیلی اوزیلر.

* بای بولسا، قوللانمادیق یورت قالماز.

* بلا، اوز دیلینگدن گلر.

* بلا باسان یریندا، امگک گوز بیلن قاشینگ آراسیندا.

* بلا نیرده پلاس آشاغیندا.

* بلبل سایراماسا، گل آچیلماز.

* بیلمادیگه بیلدیرین، بیلانی اولدیرین.

* بیلمادیگه بیلگی اورادسنگ، پورسی مازا اوت یایشار.

* بله موق، مونگ بلانی ساویدیر.

* بندام بندامه سبب.

* بنده سیلاسا آش برار، خدای سیلاسا یاش.

* بوزیلانینگ اووینندان، دوزیلانینگ سونگیندن.

* بوز اوستنده توزان آراما.

* یکی آزان دوش بولانده،

بوز اوستنده جنگ کتیر

(محتاجی)

* بولسانی اکیدیرلر، غصه بیتپ

دیر.

«کاشکی راکاشتند سبز نشد»

* بوش چله گینگ سسی بادلی.

* بوغازی قیسماسانگ بوغاز دیه نی

یوویدار.

* برگیلینگ مالی بولماز.

* برگینگ گلشیگی اوزمکدیر.

* برگینگ مونگه یتنده یمردقانگ کوکیسنی ایی.

* برگینی برن ینگر، یولی یوران.

* برما سیز بولسا، بیزدان هم بیر

بوغاز دیه.

* برمزدان آشلی، اورمازدان قلیچلی.

* برمزک تانگیدن، ایر مزک آوچی.

* بیر یخشی لیق، بیر یامانلیق.

* بریره باردیم یانگسی بیله یووی،

بریره باردیم عزت بیلن حرمت.

* بریره کوپ بار سنگ قدرینگ آز بولار. (کمینه)

* بیر ییل ایک یوماق، بیر ییل ات

یوماق.

* بریمسیر بایا بارانینگدان، کرملی

داغا بار.

* بزرگانینگ یولی بیر، رزقی باشغا.

* بیزده اوغری بولدوق، آیدا یاختی

بولدی.

* بیشاسا هاوایقماز، دوشاسا.

* بک قافا بلا گلمز.

* بگ بولمادیق بگ بولسا،

هورلانمانی ایل قالماز، بای بولمادیق

* بوغدای قاینادسنگ بال بولار،

آرفانی قاینادسنگ یل.

* بوغره آلسنگ بودلیسیندان،

سیغیر آلسنگ سیدلیسیندان.

* بگم منی بگانمز، من بگمی

بگانمن.

* بگی بگینگ، قولی قودیز.

* بوگون گورانینگ ارتیر یوق.

* بوگونکی اتجاگنگی ارتیره قویما.

* بوگونلیگنی تافان، ارتیر لیگنی

قایغی اتمز.

* بول بول، اوزینگ بول.

* بولاندن قورقما، بولجاقدان قورق.

* بولانماسا، دورلانمز.

* بولجاغی بولیب بویاسی

سینگدی.

* بولجاق اوغلان اون باشده باش

بولار، بولماجاقلار بیگیریم یاش دا یاش

بولار.

* بولچلیقدا، قیت چلیق آراما.

* بولسا بولور، بولماسا خمیر

سوی.

* بولماز غاین آقا، یوویرجی

حساب.

* بولوقسوزه بارینچانگ، دول

اوتورغین اولینچانگ.

* بوله بیلسانگ اوزینگ بول، خانه نوکر تافیلار.

* بولیت دن چیقان گون یالی، یاشماقدان چیقان دیل یالی.

* بولیت یاغماز، بویروق.

* بوویرده اوتوران گلیندن، دوزده گزن چوپاندن.

* بويسانماغیل بایلیغنگه، بیجن بار دور اوینگده.

* بوویون تافیلسا بویوندریق تافیلار.

* بووی بیر قاریش دیلی ایکی

قاریش.

* بیدولت اوغلیمدن، دولتی قیزیم.

* بیدولتینگ آغزی آشا یتنده بورنی

غانار.

* بیدولتنگ اشه گنی قودیز یارسا،

دولتلا خبری گلر.

بیدولت اینانجک کاسب کاینجک

یدی یسر بولسه بیر کوینجک

(مختومقلی)

* بیدولتنگ اوغل قیزی باشده بولسا

یاش یالی، دولتی نینگ اوغل قیزی

یاشده بولسا باش یالی.

دولتلی اوغل لار یاشده باش بولار

یاشاغان ده بی دولت لار یاش بولار

(مختومقلی)

* بیدولت لر اوقیدا، قوچ یگیت لر بوقیدا.
 «ناکام‌ها در خواب، جوانمرد‌ها در مخفیگاه»
 * اوزاق یوله بیدولتنی باش اتمانگ
 اللهینگ نی کورنگلونگیزدن داش اتمانگ.
 * بیدولت بازاره بارسا شوم خبر گتیرر
 * بیر بیرینگ بیلن اورانشمک آنکسات، آیریشماق قین.
 * بیر قارلاواچ یاز اتمز. «با یک گل بهار نمی‌شود.»
 * بیر نیچه سی اوتور غیجنگ اوستنده باتیر.
 * بیری قایقینی سویار، بیری کویکینی.
 * بیز اوبه دن دال یالی، یابان قالان مال یالی.
 * بیکار بولسنگ چوب یون.
 * بیکاردن خدای بیزار.
 * بیکاره برسین، منگا برسین.
 * بیله لیکده چکیلن درد ینگل.
 * بیلانه داغ، بیلمادیگه یاغ.
 * بیلانی بیترانی قارنی.
 * بیلمز اوسته، بک یاسار.

* بیلماسنگ بیلندن اوگران.
 * بیلماسنگ بیلایینگا گیت.
 * بی ناموسه گونده توی.

پ

* پاتاچا یل قارشی.
 * پارچه سی تیکه سیز، چوراگی کوکه سیز.
 * پالان یرده باقیر بار، بارسانگ تاqیر.
 * پالتا اوران دن داشراق، یاماندان بول داشراق.
 * پالچیق بیله عمارت، نصیب بیله زیارت.
 * پالی آشاغینگ میوه سی یوقاری.
 * پتیر، ساغ آمان یتیر.
 * پیچاق اوز قینینی کسمز.
 * «چاقو دسته خودشو نمیره»
 * پس پی تافار، سو چوقری.
 * پشیک اوز یاتجاق یرینی بیلر.
 * پشیگینگ اولومی سیچانا توی.
 * پشیگنگ ییلدا ملیغی سامان کوماچنلی.
 * پول بر گوزل آل، گوزل اوز یانینگا

قالسین.
 * پول برمز، بازار بوقلار.
 * پول بولدی، کول بولدی.
 * پول پچاگه دونر، یونگ یوفاگه.
 * پول، پوله گلر.

ت

* پول دیانینگ یلک یالی بولار، بر اوفلاسنگ یوقدور.
 * پول سیز بازاره بارانینگدان، کفن سیز گورا.
 * پول گوران وقتی، حقیقت آغیزنی یومار.
 * پوللی جه اوغلان، دیللی جه اوغلان.
 * پولنگ بولسافیل مینر سنگ.
 * پولنگ بلیب خرجلاسنگ جووینگ پولی توکانمز. سوزینگ بلیب کپله سنگ یوزینگ نوری دوکولمز.
 * پولیم بولسه پلوکان.
 * په بیلن، پلو بولماز.
 * پیاده بولیب آط آلمه، دول گوز بیلن عیال.
 * دول گوزینه قارری نازنین بولور
 * ینه گوزین آیلار کوره چولاغا (مختومقلی)
 * پیدا دن بیزار، تاپمادیم درک.
 * پیداسی توفیق‌دان زیانی دیزدن.
 * تات تانیاننی توتار.
 * تاتی اورماسنگ دوست بولمز.
 * تاتی پیدا اولدیر، ترکمنی جدل.
 * تازه دوغان آی، دوغرامچا.
 * تازه گین بیر قوانار، یامالان گونده.
 * تازینگ سیچیان وقتی، شکار تورار.
 * تاغانینگ آیاغی اوچدور، بیر بیرینه گوچدور، بیری بولماسه هیچ دیر.
 * تافان بیرینی، تاپمادیق ایکینی.
 * تافان گونی شاره شور، تاپمادیق گونی بیچاره.
 * تافانه باش، تاپمادیق اون باش.
 * تافانه بیر، تاپمادیغا یکی.
 * تاغانینگ سویاسی، قازانینگ قاراسی.
 * تامده قولاق بار.
 * «دیوار موش دارد موش گوش»
 * تامدیر قیزانده یاپ.

«تاتنور گرمه نون رابجسون»

* تانیلمادیق یردا دون سیلاغلی.

* تاوشانا دوغدیق دفه.

* تاوشانینگ قاچیشینی گوردوم،
ایتندن طمامی اوزدیم.

* تاویقنا توق دیین یوق.

* تایاق ایکی اوچلی.

* تایاق یتن یرینه، کب کسه رن
یرینه.

* تایاق یتیانچا یومروق.

* تایخان تایخانینگ ایزیندن بیر
ییلده یتر، آوچی آوچینگ ایزیندن بیر
غایده.

* تایخان یاغانده دینر، چوپان
اولنده.

* تایلیقده یورتماسا قایدا یورتار.

* ترکمنی دور تماسنگ دویمز.

* ترکمن، گوراقیزار.

* ترکمانه قاباراق.

* ترکمنی هاویلقدرجاق بولسانگ
دنگیندن گوج گچیر.

* ترکمنینگ عقلی گوزونده.

* ترکمنینگ جهنمی طاطا شام.

* ترکمنینگ مونگ قایغیسی

بولماسا، دیه سی یابان چوکر.

* تغشیدلی آدم، زاده زار بولماز.

* تقدیره، تن برمک.

* تیکن اوران یریندن چیقار.

* تیلکی نینگ بازاردنه ایشی.

* تیلکی نینگ مونگ صافی بار،

اینگ یخشی سی گورونمه سیزلیک.

* تماشانی تامدیر باشندا گور.

* تن آغریسا جان سیزار.

* توپ قاقاندا اوزی، توپ برانده
اوزی.

* توتان ایشین یترن، گیدن یریندن
گتیران.

* توتقلی اوی، دورلی قوش.

* توتیندی دن اوغول بولماز، توله دن
تازی.

* تور آدمی اکلار، یالتالیق سوکر.

* توراج اوز دیلیندن بلا قالار.

* تورغاینگ چومماگنی یولسانگ
چیرلاق بولار.

* توسسه لی بویماز، بوسه ده
دویماز.

توکل ات حقه تابشر اوزینگی

توکل اتمکدن یخشی راق اولماز

(مختومقلی)

* توکل ایشنی خدای اونگارار.

* توکل شاد، انتاشه ماد.

* توکل نر بهم ادر.

توکل نر بولار اندیشه مایه

گونگلنگی ایرمه هر قایسی جابه

توکل ات حقه تابشیرایشینگی

صبر بیلن بتر تیزهم بولماسا

(مختومقلی)

* تومیس پینسی قاینامادیغینگ،

قیش قازانی قاینماز.

* تونگه کیچی بولسادا یوکل

عرابانی آغدارار.

* توبدان توفوقچه.

«از خرس موئی»

* تونینگ بولجاق بولجاغی،

کجاوانگ گلجک گلجاگی.

* تونینگ گورکی تماشا، اولینگ

گورکی آغی.

* تونینگده الک بیلن سوداشارین.

* تونینگ قیشیق دا بولسا توسسه

سی دوغری چیقار.

* تویه گیدسنگ دویدا گیت، توی

دویننی گیدا گیت.

* تیز دوغوردا قیز دوغیر، آنگسادینا

باقان قیز دوغیر.

* تیغ یاراسی بیتر گیدر، دیل

یاراسی هیچ بتمز.

«زخم زبان از زخم شمشیر بدتره.»

مختومقلی هرگیز تاپمادی امان

یامان دیلینگ زهری تیغ لاردن یامان

یامان دیل یانیندا زهری کوپ ییلان

چاقسادا بیر چیبین چاقانچا بولماز

(مختومقلی)

ج

* جان آغیرمازینگ یانینده باشینگ
آغریماسین.

* جان بار، غم بار، بی غم کیم بار.

* جانیم آر دوغان، جانیم اود دوغان.

* جمعه ده قایلار، شنبه ده آچار،

شنبه دا قایلار گورهاچان آچار.

* جوونی چانگاسپ، بوغدایی لایا.

چ

* چاپار یوریک بولاندن بختلی
چامان بول.

* چاتمانی چات، ایچنده یات.

* چاروا قباد بولماز، یابی قایق.

* چاغا آغلاماسا، انه سی دویمز.

«بچه تاگریه نکند مادرش شیر نمیده»

* چاغال قارغا بوق یتمز.

* چاغیرلان میهمان قدردان.

* چاغیرلان یرده اریمنه،

چاغیریلما دیق یرده گورنمه.

چاغیرلان یره بار اوتیرده تورمه

چاغیریلما دیق یره بارمه کورونمه

(مختومقلی)

* چالا اشیدن چاتما ییقار، اوتنه

اشیدان اوی.

* چالی چوپان تانیر، یالنگشی چپر

تانیر.

* چای، ایچسنگ کونگلینگ جای.

* چاینگ سونگی دوستنگه.

* چپرالی چرماگلی، چاروا بیلی

قوشاقلی.

* چرانگ (چراغینگ) اشیغی یاقینا

دوشمز.

* چکسنگ زحمت، یاغار رحمت.

* چکه دوشان، چیر لاماز.

* چیلغنی آیرجاق بولوب کور

اتمک.

«آمد زیر ابرو شو برداره چشمش را کور

کرد»

(*) چمچا بیلن یغناییم، چاناق بیلن

دوکیلدی.

* چینگ بارقا چمچانگی چک.

* چوپانی اورسنگ چاقماغی قالار.

(*) چوپان تایاقی، بیر قویون اوچین

هم گوترر، مونگ قویون اوچین هم.

(*) چوپان چیقسا چوپان تافیلار،

تامدیر قیزسه پتیر یافیلار.

* چوپان سیز مال بولماز، کدخدا

سیز ایل.

* چوپان سوید بره سی گلسه، تکه

ساغار سوید برار.

«اگر خدا بخواهد از تر هم می دهد»

* چوپانه میلس (مجلس) حرام.

چوپان آدم چوقه کلنز، آلا غارغا اوقا کلنز،

کوپ یغیلساترخوس آلمان، آنکوسی بولمان یکیده

(مختومقلی)

(*) چوپانینگ یوزی قره، کفگیر

توتانینگ الی.

* غریبک حق، الله نینگ اوقی.

* چوپه آتان تورغای قوتیلار.

* چوپچه نینگ مانگلایی بولسا

انه سینینگ امجاگی بولوردی.

* چوراک بریب چوکارار، خوراک

بریب کوکارار.

* چوراگینگ یانیقی درد گتیر،

آشینگ یانیقی ات.

* چوربانینگ یوزی یخشی، پلونینگ

دویی.

* چولایقده، بولایقده.

* چیغی اولکا بوک، دمیری قیزانده.

* چیقق این چیرلار، توقماق این

توختار.

* چیقداجی چیقمانی گیرداجی

گیرمز.

* چین بیدولت قارا تفنگینگ

ایزیندا.

ح

✓ * خاتونینگ یامان بولسا، یورت

دینچ لیغندن پیدا یوق.

* حاجی پارسینگ مالی یالی.

* حایر سیز گولکی، وارسیز

گولکی، ینگیب بولماز قارا مرکی.

* حالانیا یرینگه ییغی - ییغی دن

بارما، حالانمایان یرینگه آیاغنگی

سکمه.

* حالا یارلار دیب باربرمه، بریار لر

دیب آلبرمه.

* حان اوزی، سلطان اوزی.

* حان قیزی، هاسه توتسه، الی

قابارار.

* حرامزاده آرا بوزار، حلال زاده آرا

دوزار

سونککی حرامیلار قایتماز رایندن

یاشی قایدیب ساقغال آغارماق بیلن

(ذیلی)

* حسابلی دوست اوزاق گیدر.

* حسابلی دوست آغیریشماز.

«حساب حساب، کاکا برادر»

* حسابلی دوست آغیریشماز، بی

حساب دوست باریشماز.

* حسرت چکمان، راحت لیت

گوریب بولماز، عذاب چکمان، راحت

لیت گوریب بولماز.

* حسیب ادانینگ دالده، نصیب

ادنی.

* حق دین، حالی قالماز.

* حق یاقان چراسنی احمق سوندیرا

بیلمز.

* حقدان گلسه گلسین، ناحقدان

گلمه سین.

* حقیقت، داش یارار.

* حلق آیتسه، قلب آیدماز.

* حلوانی حکیم ایر، شلاغی یتیم.

* حلوا حلوا دیبانینگ بیلن آغزینگ

سویجیمز.

«با حلوا حلوا گفتن دهن شیرین

نمیشود.»

* حمامه گیرن درلاب چیقار.

* حوجانینگ ایشینی ادیب قوتاریب

بولماز.

* خوش سوز، قهاری ینگر.

* حیواده مالی بارینگ اوینده قارتی

دوق.

* حیوان آغزیندن، انسان

قولاغیندان.

خ

* خاصدن پیس دوغار، پیس دن خاص.

* خان باقدی، خدای باقدی.

* خبر یلینگ اوغرینه گیدن یالی
چالت یایرار.

* خدای برسه ماسانده، کهنه پالان
کسنده.

* خدای برسه قولینه، گترب قویار
یولینه، خدای برماسه قولینه هیچ
تاقیلماز پولینه.

* خدای دن یاشیرمادینگی بنده دن
یاشیرمه.

* «چیزی که از خدا پنهان نیست از بنده
چه پنهان»

* خدای سیز پلک باشی

قیمیلداماز.

* خدای طنافیندن دارتیب دیر.

* خداینگ سویانین، بنده سی

سویار.

* خردیدب توتانیم خرس چیقدی.

* خر آوردی، خرمن ساویردی.

* خرمن ده اوترب دانه دیلامک.

* خسته اوزینه طیب.

* خسته نینگ قوتیلاسی گلسه،

طیبی دوغری گلر.

* خلیفه سیز اوستا بولماز تقصیر

سیز ملا.

* خمیره یومروق، قیزه چوممیک.

* خیر برکت، نور رحمت.

* خیرلی مال ایه سینده توختار.

* خیل آقیان سو، هاپانی کوپ

گتیرر.

* خر هم خوجانگقی، خرمن هم

خوجانگقی.

* خلق آیتسا حق آیدار.

د

* دادنگ زاغ اجسنگ زاغ نیردن

دوغدینگ اوزینگ آق.

* دازده داراقلی بولدی، اولده

گراگلی بولدی.

* دار یایلیمدن گینگ چوقور.

* داش بیلده اورانی، آش بیلده اور.

* داش قاتی، داشدن باش قاتی.

* داش هم بیر یردا کوپ یاتسا، موخ

باغلار.

* داشا دالو یوقماز.

* داشی جاجک، ایچی موجک

* داغ آچیلسا، قیر آچیلار

داغ آچیلسا دوز آچیلار.

* داغ باشی دومانسیز بولماز

أر باشی خیالسیز.

* داغ داغا یتمز، آدم آدما یتر.

* داغ دره سیز بولماز، ایل اوغری

سیز.

* داغدن آرقاسی بولانینگ داشدان

یوراگی.

* داغدانلی تایماز، تایساده اولمز.

* داغا چقسنگ آیاغنگا باقیب

یوری.

* دالا قالدی، بولاموق.

* دالنان دالچرار، ایکی گوزی کور

چرار.

* دالنان قیز، أر سیز قالار.

* دالی توللا آلماز، گزاگه نینگ

اینداگی بولماز.

* دالی دن دوغری خبر.

* دالی قیزیلی سویار، بوش

سارینی.

* دالینی تایاق ینگر.

* دالینی قاقلا، آغساقی ساقلا.

* داماره گوراقان آلماق.

* دامجه دامجه دن گول بولار.

«از دست دزد درآمد گیر مال افتاد»

* دامجه دن قاچان باغینا اوچرار.

* داما داما گول بولار، هیچ داماسا

چول.

* دانگلیق قیزارسا اویه گیت،

شاملیق قیزارسا توپا.

* دایم، یدی یریندن قایم.

* دپمه قافیمی، دفرلر قافینگی.

«نزن درکسی را تا نزنند درت»

* دپه گندن داشراق.

* دردلی بیلن درد لاشسنگ باری

دردینگ پایلاشار، بی دردبیلن

دردلشسنگ درد اوستنه درد قویار.

* درد یامانی سانجی، کپ یامانی

ایگنج.

* درد، چکندن سورا.

* درد چکن بیلر.

* دره نینگ یولسیزیندن، یگیدینگ
 هارسیزیندن.
 * دریا آش بولساده غریبه قلم
 تافیلماز.
 * دریا داشانده، بای جوشانده.
 * دشیکی داش یرده یاتماز، اوغلن
 اورنار چوب سوقار.
 * دعوا گارینگ قاضی بولسا،
 دادینگه الله یتیشسین.
 * دک گزن، دوق گزر.
 * دک گزن دوق گزر، تلک گزن تایاق
 اییر.
 * دیگر من گزاکینگ برسنگ، گون
 آچ قالارسینگ، سوگزاگینگ برسنگ،
 ییل آچ قالار سنگ.
 * دگماگین قول آتاما، دگرین بگ
 آتانگا.
 * دگسه باش، دگسه اون باش.
 * دگمسیزه دگیم دگسه، گون اورتا
 چیرا یاقار.
 * دگمسیزه دگیم دگسه بئر صفر
 یوراکده جای توتمان قوزغلانگ تافار
 اشاک سیمران گونی ایه سنی دفر
 یخشی عزت یامان تولا یاراشمان
 (مختومقلی)

دگمسیزه دگیم دگسه بئر کونده
 گوزی دونر دوستی یاری تاناماز
 (ذیلی)
 * دیل بلا دیش قالا، دیلدن گلر بار
 بلا.
 * دیل بیلن اوراق اورسنگ بیلینگ
 آغریمز.
 * دیل بیلن نوکر بال بیلن شکر، دیل
 ییلمادیک نوکر آبراینگی دوکر.
 * دیل قلیچ دن هم یتی.
 * دیل یورکداکینی سوزلار.
 * دیلاگینگ کیشی دن بولسا،
 کلیدینگ آسماندن.
 * دیلیم، دیلیمدن گیدیم کلیم.
 * دنیا درویش، پول بتیر هر ایش.
 * دنیانی توتان یوقدور، آچلیقدان
 اولان.
 * دنیانی سوآلسا هم قوباغازینگ
 دوشیندن.
 * دنیانی سوآلساده اوردگه نه غم.
 «دنیا را آب بیره او را خواب میبیره»
 * دنیانی احمق سورار، عقللی اونگا
 حیران قالار.
 * دنیانی ناجره توتسنگ گچر.
 * دورنا گلسه دولینگ یاپ، غاز
 گلسه قافینگ.

* دوز بیله قیزه قیتلیق دوشمز.
 * دوزده گزان مسافر، زیاد ایین کافر.
 * دوزیلانینگ بلبللی، بوزیلانینگ
 بایقوشی.
 * دوست آراسنی سوزپوزار،
 یربرودی سو.
 * دوست باشی گوزلار، دوشمان
 آیاغی.
 * دوست باشینگه ایش دوشانده
 تانیلار.
 * دوستدن سوزینگ گیزلامه.
 * دوست دوست، معامله راست.
 * دوست زیسان کار ایمس،
 زیانکار دوست ایمس.
 * کونگلینگ تافان دوست یولنده جان برکیل
 ایشینگ نه دور سنی دیمز یار بیله
 (مختومقلی)
 * دوستنگ کونه سی، گیمینگ
 تازه سی (هرزا دینگ تازه سی).
 * مختومقلی دوستدن سوزینگ گیزلامه -
 بیوفادور نامحرمی گوزلامه.
 * دوستینگ دوست بولسین،
 حسایینگ دورست.
 * دوستنگ یوزونه دوشمانینگ
 ایزینه.
 * دوستنگه سیرینگ برمه، دوستنگ

اوته دوستی بار.
 دوستنگی اکلامه نفعندن قالماسین
 دوشمانینگ اکلامه سرینگ دویماسین
 (مختومقلی)
 * دوستی دشمان اوقینان سحر وقتی
 قاقینان.
 * دوق چایقانمانی آچ دویماز.
 * دوغا چیقان قولاغدان، سونگرا
 چیقان شاخ اوزین.
 * دوغان اوغلان، دونگغیز اوغلان.
 * دوغان اوغلان دوغا یاز، سندن
 دوغان اوته یاز.
 * دوغان بیلن قودا بولدیم،
 دوغانیمدن جدا بولدیم.
 * دوغاندن، دوداق یاقین.
 * دوغان بیله قودا بولما، قودانگ
 بیله اویه داش.
 * دوغان دوغانه تابشیرلر، یاده بلا
 یابشیرلر.
 * دوغان دوغانه قلادیر، قدرین
 بیلمه سه بلا دور.
 * غنیمت دورقرداش یوزی
 دوادور قدمی توزی
 بئر یاراماز ناکس سوزی
 برابر دور ناربیلائی
 (مختومقلی)

* دوغان کیم، قدرینگ بیلن.

* دوغانه توبه یوق، یامانه اوبه.

* دوغانسیز اونگسه بولور، قونگشی

سیز اونگیب بولماز.

* دوق دیب تیلکا بارانینگدن،

آچدا بولسا قوردا بار.

تیلکی اوزین کونده بر هم دویرمز

یگدور آچ هم بولسا شیره یوز اورسنگ

(مختومقلی)

* دوغری اوزار، اگری آزار.

* دوغری گیدن یالنگار ماز.

* دوغرینگ آیتدیغینگ،

دوستلغنگی یتیردیگینگ.

* دوقلیق نامه دیدیرمز، آچلیق نامه

ایدرمز.

* دوغمادیقندن دوغان بولماز،

دوغرامچه دن یاغ.

* دوقمانی دوقانه بر، ملادا اوقانه.

* دوغورچینگ دوستی یوق.

* دوغورسینی آیتسنگ اوریارلر.

* دوغا بولمه، دوره.

* دوغیز اوتیرار، دوغرانه آغرام

دوشر.

* دوغیز قاتلیق دوندن، بیر توقلی

نپنگ دریمی.

* دوغیمانی قاریشلار، اگیرمانی

قولاشلار.

* دوقینگ آچدان خبری یوق.

«سواره از پیاده خبر نداره»

* دولت آغیز بیر چیلیگه، بیدولت

آغیز آلاچیلیغا.

* دولتی دن دولت یوقار، بیدولت

دن محنت.

* دولتی دولت آرار، بیدولت وطن

آرار.

* دولتی عارسیز گرک.

* دولتی نینگ توینده، بی دولتنگ

یاسییده.

* دولی تفنگ دن بیر آدم قورقار،

بوشیندان ایکی آدم.

* دولی طما، باش یارار.

* دومالان ایین ات استامز، اشاک

مینن آط.

* دونگغیز آق دونلینی بللار.

* دونگغیز اولار، هوریلدیسی

قالماز.

* دونگغیز قارادان قاچار، عیال آق

دن.

* دونگغیزینگ آقی نامه، قاراسی

نامه.

* دونگغیز قاوسا اینشه قاچ، دیه

قاوسه کوتاله، بیلان قاوسه یانباشلاپ

قاچ.

* دوین یرینگده دوقلیغینگ

سینگیرمه.

* دویب سیز چلاگه سوقورماق.

* دویبداکی بیلن بولیانچانگ،

قافیداکی بیلن بول.

* دوویک چمچه آش دوکر.

* دویلان اگری یتیر.

* دویلجک عرابه، قرق گون اونگ

جیقیلدار.

* دویا سوگراک بولسا، بوینین انگر.

* دویا شور یانداق گرک بولسا

بوینون اوزادار.

«خرکه علف دید گردن دراز می کند»

* دویا منیب ایرانمادیم، آره باریب

گونانمادیم.

* دویا منیب خطابه بوقما.

* دویا قایدا، چوک قایدا.

* دویانی چوکاریب چمبر ایشمه.

* دویانی قوتیر توکه در، اونیمی پتیر.

* دویانگ اولیسی تاباق اییر.

* دیدارا دویما یوق، مهرا قانما.

* دیری بولوب ساندا یوق، اولی

بولیب گوردا.

* دیزه گلدی، بیله گلدی.

* دیله گلدی، بیله گلدی.

* دیش آغیردن آدم اولمز،

سوراماغنا هیچکم گلمز.

* دیش باشی چوره.

* دیشنگ آغریسا چک قوتول،

قونگشینگ مازا برماسه گوج قوتول.

* دیشه نامه گیرمز، دشمنان نامه

دیمز.

* دویا آجینی بیلمز، سیغیر

پورسینی.

* دویا اوز بوینی نینگ اگیر دیگنی

بیلمز.

* دویا اوغریلان، دیه بویی چوقیر

قازار.

* دویا اولالسا پوتاسنی اییار، (یعنی

ایزینه دوشر).

* دویه، چوکن یریندن جای آلاز.

ر

* رنگ، رنگ سایلار.

* روزگار، سن بیلن دولانشماسا،

سن روزگار بیلن دولانش.

ز

* زادینگ تازه سی قاوی، دوستنگ

کونه سی.

* زاریم باردا زوریم یوق.

* زحمتنگ نانی سوبجی، یالتانینگ
جانی.

* زر قدرینی زرگر بیلر.
«قدر زر زرگر شناسدا»
* زوره مال کان.
* زهر بر، کونگل آل.

س

* ساخی نینگ قافیسى آچیق.
* ساخی نینگ مالینا بخیلینگ
دیشی قاماشار.
* ساری دونلیم ساغ بولسین،
سالالانیب گلر ساری قیز.
* ساغ ساغنج، سول بگنج.
* ساغ سونگین سایغاریانچا، دالی
اوهلینی ایکی اویاریبدير.
* ساققلانی آنگتان ینگر.
* ساغلیق بولسه بگ لیک بولار.
* ساغلیفنگ قدرینی بیل خسته بولماسدن بورون
خسته لیفنگ قدرینی بیل تاکه اولمسدن بورون
(مختومقلی)
«قدر عاقبت کسی داند که به مصیبتی
گرفتار آید»
* سافان ساپسنگ اوجینی دو.

* ساققالی آغار دیان آلادا.
* ساققالی اوسسه ده، عقل
گیرماندیر.
* ساققاللی چوپان یاریتماز.
* ساقلا سامانی، گلر زمانی.
* سامان آشاغیندان اود برمک.
* سامسیق سوزه، سامسیق قولاق.
* سامسیفنگ دوگن دوگینی ساغ
چوزیب بیلمز.
* ساویغی، ساویغ آچار.
* سایه دوشن یره اکین بیتمز.
* سیچان یالی دوشمانینگى،
آرسلانچا گور.
* سرچه دن قورقان داری اکمز.
«کسی که از گرگ می ترسه گوسفند نگه
نمی داره»
سرچه دن قورقان اکمز داری
سنبل لارینگ بولار پری
هجوم ایلار بارچه آری
قابات گلسه بال بیلانی
(مختومقلی)
* سرینگ برمه دوستنگه، دوستنگ
اوتیه دوستی بار.
* کوپ بارمه یانینه دوشمان آدمینگ
بیلمسین سرینگى آلماسین چمینگ
* سس سیز یایشان ایتدن قورق.

* سیغیر ایدیرجک بولسا سییر.
* سیغیرینگ سیدی آغزیندا.
* سیغیرینگ شاخینا اورسنگ،
اندامی سیزلار.
* سکگیز گچا، دوقز تکه.
* سلامینگ ناحیلی بولسا، جوانگ
هم شونینگ یالی دور.
* سله ده دال، کله ده.
* سلپته سوده بللی، خبیثه خمیرده.
* سمیز تاباقدا بللی.
* سن بولماسنگ صنم جان.
* سن دوغانینگدن قره داش
دوغسین.
* سن قوتیر بولسنگ، من قارا قارت.
* سندن حرکت، مندن برکت.
«از تو حرکت از خدا برکت»
* سینگاگنگ ارنی یوق، قولاغینگ
قارنی.
* سنگک شیریه لی یره اویشر.
* سو آقار داش قالار، قارری گیدر
یاش قالار.
* سو بار یرده لای هم بار.
* سو برسنگ آقاری بیلن، مال
برسنگ باقاری بیلن.
* سو چوکک یرده توختار.
* سودا ات دا، آتانگی اوت.
* سوده چوقیرا قارشی گیدر.
* سودا سولیق برماسنگ، چولده
حضر نیلا سین.
* سوراب کعبه نی تافیب دیر لار.
* سويد اوستنده قان گورمک.
* سوراب برانینگدن، اوریب بر.
* سوری آغساق سیز بولماز، داغ
دره سیز.
* سوریدن آیریلسا قوینی قورت
اییر.
* سوز بار خلق ایچنده، سوز بار
خلق ایچنده.
* سوز بردینگى، سوزینگده دور.
* سوز وقتینه چکر.
* سوزله سنگ یخشی سوزله،
آدینگ قره ایزینگ گوزله.
* سو، ساقاسیز بولماز، دون
یاقاسیز.
* سوغانینگ ایچی ایچ، داشی
داش.
* سو، کوپ یاتسا آجار.
* سو کویزاسی کویزاده سیزلار.
«از کوزه همان برون تراود که در اوست»
* سوگترانده بیر، کویزه دووانده.
«دوغ و دوشاب در نظرش یکیست»
* سو گورمانی بالاق چیقارما.

ش

- * سونگ گلن سوجیب گلر، باغیر
- اویکانی آجیب گلر.
- * سونگ گلن آشا باطیر.
- * سونگمی تویریک ساقفال ازمز.
- * سونگینی سایغاران باتیر بولماز.
- * سونگی پشمان، اوته دوشمان.
- * سوه سویانمه، کافرا اینانما.
- * سویانشان یقیلماز، یالانشان آج بولماز.
- * سویتدن آغیزی بیشان، سووی
- اوللاب ایچیدیر.
- * سیلاستگ سیلاغ گورارسنگ،
- قیناسنگ قیناغ.
- * سیلاغ بیر یانی قورقی، آغاجی
- یولاگتربان کرکی.
- * سیلاغ اتسنگ ایشه گه، شاللاق
- اورار دوشاغا.
- * سیلم سیل، سرگردانچلیغم سیل.
- * سویماگه دنگ قیزیم، سویانماگه
- کم قیزیم.
- * سویدی کان گوزلاستگ، قان
- گورینر.
- * سویمز اوغلانه یورت قالار.

ص

- * صبر بیلن بیتر، تیز هم بولماسا.

- * صبر رحماندن، آومک شیطاندن.
- * صبرلی قل، دوره دوره شاد بولار.
- مختومقلی شکر ایله گین خداغا
- اولیم برابر دورشاه و کداغا
- بی صبر قل تیز یولوغار بلاغا
- صبرلی قل دوره دوره شاد بولار
- (مختومقلی)

ع

- * صدقه رد بلا.
- * صفائی اوشیمز، قالفیلدار.
- * صفائی، سیر بیلدرمز.
- (*) صوغانینگ گوتی ده دالمن، باشی ده.
- «من نه سر پیازم نه ته پیاز»
- * صنعتلی بولانینگ، حرمتی بولار.
- (*) صوفی پیریندن، عیال آریندن.
- * صوفی سوغان ایمز، تاپسا قاییغنی
- قویماز.
- * ضررینگ اووینی نیرادن
- توتسنگ پیدادن.
- «جلوی ضرر را از هر کجا بگیری
- منفعته»

ط

- آچیلماز.
- طمع اوچین کیمسه توتمه یوزونگی
- طمع کی نینگ رزقی آچلیب باز اولماز
- (مسکین قلیچ)
- * عار اوچین کلام گیتسه ده، واخ
- دیمارین.
- * عاشق لیق گورک ایستامز، اوقی
- یاسدیق.
- * عاشقا میدان کوپ.
- * عالم آزماسا، عالم آزماز.
- * عالم اولدی، عالم اولدی.
- * عالم لاره فکر گری، درویش لاره
- ذکر.
- (*) عالمی قسا سانگ ساچار، عامینی
- قسا سانگ سیچار.
- (*) عبرت قدرتی گورانده گوتین
- قیسر.
- * عذاب چکدیم هیچ بولدی، جفا
- چکدیم پوچ بولدی.
- (*) عرابه ده اوتران گوزلی بولسا،
- کور آطی هم دوغری اکیده بیلر.
- * عرابه سینه گویجی یتمان، آرشین

دفالار.

«زورش به خر نمی رسه پالون خر را بر می داره»

* عرب یقیلسا آلتینا.

* عقل کله ده بولماسا، جان عذابده

دور.

«عقل که نیست جان در عذابه»

* (عقل باشدن چیقار، آلتین داشدن.

* عقل عقل دن ساواشیق.

مقلی یخشی لار اونیدماز

قوری آغاچا یافراق بیتمز

مقلی آز مسکن توتماز

حلقی سویلماگن یرده

(مختومقلی)

* عقل لاشارت، آخمقه کوتک.

* (عقل لابر سوز بس، آخمقه مونگ

سوز عبث دور.

* عقللی آشا یاقین، آقماق داشا.

* عقللی گتیر، احمق یتیر.

* (عقلنگ بولماسا، اویت نصیحته

قولاق آس.

* (علم، ساتسنگ پولنگ،

ساقلاسنگ قولینگ.

* عیال آلما حوسار آل.

* عیالنگ یامانیدن آزدار قاجیب

دور.

یامان خاتین یخشی آره

ساویلماز تهتمه منگزار

(مختومقلی)

قوانماغین صفتنه

مونر سن قهر آطینه

دوش بولسانگ یامان خاتینا

عمرینگ اوتر شر بیلانی

(مختومقلی)

یکیدینگ بد بولسا آلان عیالی

باشینه بلادور آیاغنا دوزاق

(مسکین قلیچ)

غ

* غاز اوچسا، قارغا قونار.

* غاز، پایلاشدیرانینگ پایی آز.

* غاز گلسه، قافا یورت، دورنه گلسه

دوبه.

* غریب تاپانینی گیر.

* غریب قیزی گورکی بیلن، بای

قیزی دارقی بیلن.

* (غریب ناما غریب؟ اودین بيله

سووه غریب.

* (غریب لیق اولدور مز اولدیرمه سه

ده گولدورمز.

«دست تنگی بدتر از دلتنگی است»

کمینی آیاق کیمسه لرنی سر اتمیش

کیمسه نینگ دولتین یکه خراتمیش

کیمسه لرنینگ تختین سیم و زر اتمیش

کیمسه لرنان تاپمای گچیب بارادور

قولینگدا بولماسا دنیانینگ مالی

آیدارلر تنتکدیر عقل سیز دالی

(مسکین قلیچ)

دوره باره دوستی ساوار

غریب قالان بار سز آردن

(مختومقلی)

غریب لیق بی اجل آدم اولدیر مز

اولدیرسه ده دیر لیکده گولدورمز

(مختومقلی)

اول غریب بولیب سونگرا بایان آر

ایمز کیمز سونگ باییماق بیلانی

(ذیلی)

غریب آیاق یالانگ کندیر قوشاق دور

بیر معرکه بارسه اورنی آشاقدور

غریب لار آط مونیب دپسه اشاکدور

دولتلی لار اشته ک مونسه آط بولار

(مختومقلی)

* (غریبلیق، قاررلیق، اولوم اوچسی،

من بیلمادیم هایسی اولی کچی سی.

* غریب بایسلغی جان ساغلیغی.

* غریب باینگقی اورتاده، باینگقی

بوویرده.

* غریبه بارینگی آیاما، دوستنگه

جانینگی.

* غریبه همه اشیک گلیشر.

* غریبی اورسانگ اور، ولی

کونانگی بیرتما.

* غریبلیق دن بایان آر، آرتیب

گیته ده آل دیمز.

* غریبلیق اولدیرمز، اولدیرمه سه ده

دیرلیکده گولدیرمز.

ف

* فاله اینانما، فال سیزدا بولما.

* فاله اینانما، سوه سوآنما.

ق

* قایشسه قایشسین غیغیر کور

اشه ک.

* قاپاق سیز قازان قیاینماز، انه سیز

اوغلان اوینماز.

* قاپه قاندان داشراق، دغه گندن

داشراق.

آلمسه رنگ. * قیرق بولدی، جرق بولدی.
 * قاوی نینگ یخشی سین شغال اییر. * قیرق یلقی دن، قیرق گونکی.
 «انگور خوب نصیب شغال میشه» * قیرقیمه گیدی قرقلیب گلدیم.
 قانونینگ یخشی سین شغال ایدیرلر * قیرقینگ ایچنده جانین قایغیران کافر.
 اقباللی بندانینگ پایی کوزل سن * قارینداشیم قره قارنیم، دوقانیم دولی چاناغیم.
 (خریزه خوب نصیب گفتار میشه) * قیرناق سویان قزلجه، قل سویان آلاجه.
 (خریزه شیرین مال شغاله) * قیر قچه آق بولماز، قارری قایغی قارریدار، غم اولدیر.
 * قاین انم خزینام، گترب قویار دوشمن دوست بولماز.
 * قاینمان بیشن آش، چیگریمانی یانیمده.
 * قاینماش، دوشن آش. * قره گورمان ایت اویرمز.
 * قایا باشیندا گزن بیر گون تایار. * قیزاریب تنیم گورناندن، آغاریب دوشن آش.
 * قاچاندا خدای دیب دیر، قاوانده. * قیزیل ایت شغال دایسی.
 * قاچانی، قاواین دیمه. * «سگ زرد برادر شغاله»
 * قدرت، قدر بیله نه. * قیزیل گورسه خضر آزار.
 * قدریلمز قرداشدن قدر بیلن یاد * قشینگ خوشلیغنه، یابی نینگ
 یخشی. * قدریلمز قرداشدن قدر بیلن یاد * قشینگ خوشلیغنه، یابی نینگ
 * قراسینگک حرام دالدر، یونه آشا * قشینگ گونی بوز آلیب بولمیان
 دوشر یوراک بولار. * قشینگ گونی بوز آلیب بولمیان دان.
 * قرار سیز گزن، حق سیز چیقار. * قشینگ گونی هوا قرق تویسلای،
 * قرجه اویدن داشراق. * قشینگ گونی هوا قرق تویسلای،
 * قارغا لارینگ آراسینه دوشسینگ * قرقی جیغیده قلیق سیز.
 قاقیلاملی بولور سینگ.

بولسا، تلفگنی قیشاردیب گیر. * قاپیدن تاپسینگ دوبیه گچمه.
 * قازانه یاناشسینگ قاراسی یوقار، * قاپیدن گلدیم ارمنگکی، دویبدن
 یامانه یاناشسینگ بلاسی. * گلدیم تور منگکی.
 * قازانانی، قازاندا. * قاتیقلی آشدن آش بولماز،
 * قازما دوشر سینگ، یاقما قودادان قارینداش.
 * قازما دوشر سینگ، یاقما قودادان قارینداش.
 «چاه کن همیشه ته چاهه» * قارا یوزده حیا بولماز، قاقماچ ات
 * قاضی لاشانینگ قارینداشلیغی ده مز.
 بولماز. * قارا سو قارا گورنیم.
 * قافی چینگ قارنی دوق. * قارا قولاق دیانگ سونیمک.
 * قافی داکی قهارده. * قارری اووینجنگ بولور، خسته
 * قافیدن گله نه، قافی بوی سوز کاینجنگ.
 سوزله ملی دال. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قاق قارغا، غازینگ یوریشنی * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 اتجک بولیب آبیشی آچیلیب دور. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قالان ایشه قاریاغار. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قالبیرده سودورمز گوزامک بیلن. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قالت قالت ادیب قازانانیم * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 قالتامانلار گوناندی. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قان قازانج، قان قارریماز. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قانی قان بیلن یولماز، سو بیلن. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قانجیق قوریغنی بولاسه، کوپک * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 ایزین اییرمز. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قواوی گوریارلر دیب باربرمه، * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 بریارلر دیب آلیرمه. * قافی بوی سوز کاینجنگ.
 * قواوین قواوین دن هنگ آلا، هنگ * قافی بوی سوز کاینجنگ.

- * قصاص قیامته قالماز.
 * قلیچ سیرپ ال سرمه.
 * قلیچ اوزقینینی کسمز.
 * قلیچنگ قیسغا بولسا، بیر آردیم
 اؤرؤک.
 * قناعتا برکت.
 * غوران گوزه چوب دوشر.
 * قورت آرقاسیندان قوش دویمیش.
 * قورت آغزاسنگ، قورت گلر.
 * قورت چاغاسیندن اکدی بولماز.
 * قورت دگمانی قوین قاچماز.
 * قورده قوریق تابشیرماق.
 * قوردینگ قوداسی، تیلکی نینگ
 دوستی.
 * قورقاق ایتنگ قوریقی یامزیندا.
 * قورقانیگ گوزینه قوشا گورینر.
 * قوری آرقاسیندان اول یانار، مرد
 آرقاسیندان ایل قوانار.
 * قوری سوزه میمون اوینماز.
 * قوری کپ دن آش بولماز، یاغ بیله
 تووی سی بولماسا.
 * قوش اوچیشیندن بللی، آخماق
 سوز آچیشیندان.
 * قوش باراتنی ایمه لی، قوش بارات
 برمه لی.
 * قوش قاناتیندان کرای ایستامز.
 * قوشدا باراغ اتی، قوینده ارک.
 * قول قیسانسا قویا سیچار.
 * قول مرادی بیر قاچماق.
 * قول قاریسا جارچی بولار،
 قیرناق قاریسا پالچی.
 * قولاق اشیدانی، گوز گورر.
 * قولاغینگ قارنی یوق،
 سینگاگینگ ارنی.
 * قولاغینگ یوشا جلیغندن
 خامطمع بولماق.
 * قولان باشینه ایش دوشسه،
 گوداگینی قاراماز.
 * قولانلی بایتال دن سو آرتماز.
 * قولانینگ اودی بولماز، قوشینگ
 هم سیدی.
 * قولچا قازانا گولیبار، اما ایکی سی
 هم قارادیر.
 * قولدان اولیاء بولماز، چوپاندان
 کدخدا.
 * قولدان اوقیب قاضی بولماز،
 کوفک یورتیب تازی.
 * قوله بلاگلمز، قول بلاگتیرر.
 * قوله، قول دیسنگ اوله سی گلر،
 ایگه قول دیسنگ گوله سی.
 * قوللا قوللوقچی بولما، قیرناغا
 یالنجی.

- * قوللا قلیچ، آزانه یالچی.
 * قولینگ ارکی بولماز، قوترینگ
 گورکی.
 * قومینگ ایچی، خومینگ ایچی.
 * قونگشی سینه اینانن، آشسز قالار.
 «هر که به امید همسایه نشست گرسنه
 می خوابد.»
 * قونگشینگ تاویقی گوزه غاز
 بولیب گورینر.
 * قونگشینگ یامان بولسا، گوج
 قوتول.
 * قونگشینگه قاراما، اونگشینگه
 قارا.
 * قونگشین قونگشیدن سورا،
 یامانی یخشی دن.
 دم به دم غصه یووتماقدور
 بیر یامان قونگشا دوش بولان
 یامان قونگشی چافار قایتا
 یقیلانگده دفرقایتا
 سندن عیب تافار قایتا
 باشینگه بیر بلا بولار
 (مختومقلی)
 قونگشی بولسنگ خرامخوره
 ستم ایلار زور بیلانی
 (مختومقلی)
 * قویمادینگی گوترما.
 * قویمه قورساق بولماسا، دورتما
 قورساق نیلا سین.
 * قوینا قارداش بولماز قورت دان.
 * قوینی اوز آیاغیندان آسارلار،
 گچینی هم اوز آیاغیندان.
 * قوین باقشینی گوزله مه، حق
 آلشینی گوزله.
 * قوین آلما قویمت آل.
 * قوین بیر دره دا آریق و هم
 سمیز.
 * قوین بیله قوردینگ دوستلیغی
 بولماز.
 * قوین سیزینگ قولی بولماز،
 اوغول سیزینگ توبی.
 * قوین مالای مالای مونگ بولار،
 ایت هاولای هاولای گم بولار.
 * قوینه قورت دگسه، قویمادینگ
 سیچه سی گلر.
 * قهار اونگیندن گلر، عقل
 سونگیندن.
 * قهاردن مصلحت چی بولماز.
 * قهار قاچار، اویکا اوچر.
 * قهارینی یودان باتیر.
 شره شهرت برمک شیطانینگ کاری
 قهرینی یووتماق رحمانینگ کاری
 مختومقلی

- * قیامت گون قونگشی دان.
 * قیرادن گدن خدای ساقلا سین.
 * قیز اولاننده قایا گیدر، یگیت اولاننده حیا.
 * قیز قاریسا قاضی بولار، ایت قاریسا تازی.
 * قیزی قیرق یردان قیس.
 * قیزی سویسانگ دالی بولار، اوغلی سویسانگ دولی.
 * قیزیم آید، گلنیم دوش.
 * قیزینگ پولی، قارینگ سووی.
 * قیزینی اورمادیق، دیزینه اورار.
 * قیسر سیریان عیال دن قورق، یاز سیریان قیش دن.
 * قیش ایچماکسیزلیک اوتانچ دال، یونه ساویق.
 * قیش بولماسا، قوش بولماز.
 * قیش سووی، قیزیل سووی.
 * قیش غمینی یاز ایی، یاز بولماسا گویز.
 * قیش قیشلیغنی اتمه سه یاز یازلیغنی اتمز.
 * قیش گلیار دیب بگنمه ایزینینگ آیازی بار، ایشان گلیار دیب بگنمه قاپدانینگ نازی بار.
 * قیش چیقدی یوزی قارالیق کومیره قالدی.
 * زمستان رفت و روسیاهی بر زغال ماند»
 * قیشیق یوک مقصده یتمز.
 * بار کچ به منزل نمی رسد»
 * قیقیلقی کوپ بولسه دا پیداسی بولمادی.
 * قیمیلان قیر آشار، مونگلان یر دشر.
 * قیه نی قاوشاق توتسنگ الینگی غییر.
- ک**
- * کاپردن، کامریددن.
 * کا داغا یارماش، کا هینه سومیل.
 * کافر دوق بولسا، مسلمان دینچ.
 * کافره قوللیق ادانینگ مزدی قاراقلیچ.
 * کافرینگ آنطنه، مسلمانیگ شرطینه.
 * کافره توبه یوق، یامانه اوبه.
 * کا قاو، کا اوزینگم قاچ.
 * کاکالان تاویق یمورتغالامان دینماز.

- * کاکلیک هرناچه سایراسه ده حوراگی داش دور.
 * کا محال سامسیغام دوغری سوز آیدیار.
 * کان ایسنگ خسته، آز ایسنگ آراسسه.
 * کان کپ قرآنه یخشی.
 * کا نهاده، کا قهارده.
 * کپ ایزار لاسنگ بلا بارار، یول ایزار لاسنگ اوبا.
 * کپ تاپماسنگ کهنه لرینگ کفینی کپله.
 * کپ دوشمزه کپ دوشندریرجک بولسانگ، قاراداش ایگه لان یالی.
 * کپ ملادا، عقل کلّه ده.
 * کپ، یل بولماسادا یوراک چیشرار.
 * کپلاسنگ کپ توکانمز، قازسنگ قوم.
 * کپلامکدن کپلامزلیک یخشی راق، کپلامکدن دگدی کلّامه تایاق.
 * کپم دوز، قوینم یوز.
 * مختومقلی حالت لی کوز خرابه دونر دغه دوز آغیر معرکه ده جای سیز سوز چرمانیب سیچان یالی دور (مختومقلی)
 * سن اکر بولسنگ سخنور خلق آرا (مسکین قلیچ)
 * آیماغیل بی مغنی سوزنی سوزله سنگ دوردانه بول (مسکین قلیچ)
 * کپینگ آزی، آشینگ دوزی.
 * کپه گیتمه، کوپه گیت.
 * «حرف حرف میاره، باد برف میاره»
 * کپینگ بلیب کپلاسنگ یوزینگ نوری دوگلمز، پولینگ بلیب خرچلاسنگ جووینگ پولی توکنمز.
 * «هر سخنی جائی و هر نکته مقامی دارد»
 * آتا بابا آیدار شیلّه نقل دیر سوزلامان اوتیرماق بیلسنگ عقل دیر (مختومقلی)
 * کدخدانی گور، کنتی چاپ.
 * «با کدخدا بسازو ده را بچاپ»
 * کیچینگ آغلاسی گلسه، اولادگر اولی نینگ اوتاناسی گلسه کیچا دگر
 * کراشیدانی بیلر، کورتوتانینی.
 * کر بریانه، کور بریانه.
 * عالمی گوترسه ابرینگ آوازی
 * اشیتمز کر فقیر سسی نابیلسون (مختومقلی)
 * کروانده اینر بولسا یوک یرده قالماز.

آرتان اگسان قالان یوک

نـریانینده بللی دیر

(مختومقلی)

بخیل بایدا بریم بولماز

مردینگ سوزین باور قیلماز

آروانانینگ یوکی قالماز

یوله گیرسنگ نر بیلانی

(مختومقلی)

* کیری قوین گیچ اورکر.

* کیری کر آچار، کینه نی هم سوز.

* کریگنی آیرجاق بولوپ کور

اتمک

«آمد زیر ابروشو برداره چشمش را هم کور کرد.»

* کیشینگ کونگنی گورجک بولیب

اوغلانیم آتاسینا منگزا مادی.

* کل بیر یانا، کور بیر یانا.

* کللانگی یوقاریق توتیب

تویکرسنگ، تویکرگینگ اوزینگه دوشر.

* کلّه ده عقل بولماسا، جان عذابده

دیر.

«عقل که نباشد جان در عذاب است»

* کملیک اتسنگ کمال بار، منلیک

اتسنگ ملال.

* کمنی گورسنگ حضر بیل، هر

گیجه نی قدر بیل.

* کنفی ناحیلی بولسا، ماتاسی هم

شونینگ یالی دیر.

* کوب آغیز بولسا، بیر آغیز هیچ.

* کوب ادن، قاوی ادر.

* کوب بیل، آز گورله.

* کوب بولیب ایشلاسنگ، آز بولیب

ایسنگ.

* کوب دانن قاتی آلدانار.

* کوب سوز سنی ایل ایچینده خوار

ایلار. (مختومقلی)

* کوب سوزینگ سونگی اوتانچ.

* کوب قورقیزار، ترینگ باتیرار.

* کوب قولان بیر آغساغنی

بیلدیرمز.

* کوب کییک بیر آغساغنی

بیلدیرمز.

* کوب گولان بیر آغلار.

* کوب نیراک بولسا، آزادا شونگا.

* کوب یاشان بیلمز، کوب گوران.

* کوب یورتان بیر سوریشر (تایار).

منکر بولوپ یولدن آزان

اولدیر اوز جانینا دوزن

بیر قایه باشینده گزن

بییقیلار کیم تایار کیدر

(مسکین قلیچ)

* کوبلیک، بوقلیق.

* کوبلیکده خلوت سورما.

* کوبینگ دیلاگی گول بولار.

* کوبینگ کوجاسی قاینماز.

* کوبه گنگش، بیلدینگ ات.

* کوبینگ مالینی کوراییب کوسه

گاگیردی.

* کوبینگ مالینی کوراییب کوجه

سیچدی.

* کوتدک پچاق ال کسر.

کوبینگ نظرینده دورمه

بخیلیک یوزونی گورمه

کوبلیکده خلوت سورمه

یوله گیرمه کور بیلانی

* کوردان ساغچی بولماز، لالدان

جارچی.

کور بيله يولداش بولمه، کر بیلن صحبتدش.

منزل توتوب هیچ بیر یانایتوشماز

باشچی توتوب یولاکیدن کور بيله

(مختومقلی)

* کورتدان اولیا بولماز، آغاچدن

تامدیر.

* کورتمی لیق، کری اوچمالیق.

* کور سیچانینگ ام اوز هینینده

گوزی یتي.

* کور کوری تافار، سوچوقری.

* کوره بیرینی بر سنگ ایکی نی

استار.

* کورینگ الینه بوره دوشان یالی.

* کوفردن گچیانچانگ دونگغیزه

دایی دیمک.

* کلینگ اینک گونه یاتانی آط

اورکیزار.

* کوفرینی گوریان، دشیگنی

گورمیان.

* کوفه توفراق ساچما.

* کوفی گوزلاب، آزدان قالماق.

* کوکلی تیکن گورکلی تیکن،

کوکسیز تیکن کورتیکن.

* کولاگه سینده ایت یاتماز، چاناغنا

چمچه باتماز.

* کومه لیک ایین ات استامز، اشاک

مینن آط.

* کونه لردن قالمادیق کپ یوق.

* کویزه یانینده مارداقده دیولار.

* کیشا چوقورقازما، اوزینگ دوشر

سینگ.

* کیشی قایغی سی، ایر گیریب گیچ

چیقار.

* کیشی مصلحتنه چاقلیق سیز بارما.

* کییک گوتنه قورت دوشدی.

* کیم بیکار لیقی حالاسا، شول
آیاغدا دیر.

* کیمسه دیله دوشر، کیمسه ایمه.

گ

* گامی چینگ جانی باشغا، اجلی
بیر.

* گچینگ تایاق ایبه سی گلسه،
چوبانینگ تایاغنا سویکانر.

* گراک درگی ییقار.

* گراگینگ گراکمز ده آل.

* گزاکن ایت، سونگ تافار.

* گسراگینگ امگک بولسا، ایکی

گوزونگ گوم کوک.

* گزمک عمردن، یاتماق اولومدن.

* گل بیتن یرینده قدرلی.

* گل تیکن سیز بولماز، خزنه ایبه

سیز. *گولون سیرا سیرا دوار، سیرا سیرا*

* گل یوزلی قیزینگ بولاندی، آی

یوزلی گلینینگ بولسون.

* گلسه اکیز اکیزدن، گیتسه سکگیز

سکگیزدن.

* گلن دولت، گیدن محنت.

* گلنده یخشی میهمان، گیدانده

بخشی.

* گلین گلیا دیانچانگ یالین گلیار

دیسنه، بال لر آقان بووریمه، دونگغیز

گلیار دیسنه، گوندیز یازوچی گلیار،

گیجه بوزو قچی گلیار، آشیمه سینچی

گلیار، بووریمه دینگچی گلیار.

* گلینگ قاوی سینه اری قونار.

* گلینگ قاوی سینه کپلک قونار.

* گنگ گورانینگ آلننگه گلر.

* گنگش لی دون قیسغا بولماز.

* کوپنگ مالی کوپده یاتار.

* گوجیک یالی جوجوادانینگدن،

آلاکوفک یالی هاو هاوات.

* گوچاننی یل بیلر، قونان نی قول.

* گوچان یووردی نینگ قدرینی

قوناندا بیلرلر.

* گوچ یوریر، ایت یورتار.

* گور آچ، گور توت.

* گورانه اشیدن خبر بر.

* گورانه گوز، اشیدانه قولاق.

* گوران کوزجورت آتاراشیدن قولاقا

ده. *مختومقلی دیب آدیم توتسالار*

(مختومقلی)

* گورا، قاریسادا، گووین قارریماز.

* گور پیلدینی قافان ایبه سی گلنده

گور.

* گورک آغیزدن گورمک آغیندان.

* گورک یوزدن، مهر گوزدن.

* گورگینی گورمانی گوره گیرمک

یوق.

* گورمز آرقاسی گویچلی.

* گورینگ قارنی دوق بولسا دا

گوزی آچ.

* گوز دریا، گورماجنگنی گورر.

* گوز گورمکدن دویماز، آدم

بیلیمکدن.

* گوز قورقاق، ال باتیر.

* گوز گورمه سه، یوز اوتنماز.

* گوز قیراغی گورر، عقل یوراگی.

* گوز گورکی قاش، قازا و گورکی

تراش.

* گوزلی دا آغلار، گوزسيزدا.

* گوزلان تافار.

* گوزلی کوردن کونگلی کور یامان.

* گوزه بلاکله دن گلر.

* گوزی دوبریب بولماز.

تن پامغا کویناک استار یالانگاچ

کویناکلی دیرواخ اوستندن دون بولسا

(مختومقلی)

* گوزی یوقنگ یوزی یوق.

* گوزیم دا گورماسین، جانیم دا

یانماسین.

* گوزیما بولیانچا قاشیما.

* گوزینگ اوستنده قاشینگ بار

دیین یوق.

* گوزینا قوشا گورینر.

* گوزینا یومریق دگن یالی.

* گوزینگ آس سوز، کوپ زادی

گوررسینگ.

* گول بایلیغی، ایل بایلیغی.

* گون هم همآنگ گووینی تاقیب

بلانوق.

* گونده بیرکپ اشیتماسه قولاق

قالقان بولار یا یلکن.

* گوندیزکی خیالینگ گیجه دیشنگه

گیرر.

* گونگداکی دیلاگیم یردا قاویشدی.

* گونیم اوچین ماچی اشآگه ده ماما

دیدیم.

* گونیم اوچین گونمینگ اوغلانی

آلا لادیم.

* گونیمی الله گچرسین، آغرام می یر

گوترسین.

* گووین باردا گویچ یوق، اینک باردا

سویت یوق.

* گووین دار لیغی حورلیق.

* گووین سیغسا قوین سیغار.

* گووین یتمز، آد داقار.

* گوهری کول ایچینه ام تانارلار.

* گویچلی بیلله گوراشمه، یوریک بیلله یاریشمه.

* «سبوی خالی را به سبوی پر مزن»

مختومقلی گویچلی بیلله دالاشمانک

خیری قویب شرایشلره اولاشمانک

(مختومقلی)

* گویچلی دن گل ایسی گلر.

* گیتدیم حوز، گلدیم حوز.

* گیج قویسادا، آج قویماز.

* گیدانینگ یینگه سی، گلانینگ

بالدیزی.

* گیزلین دیب آیدار سینگ ولی

بوتین دنیا جار بولار.

* گیمی تازه لیکدا آیا، آبرایینگی یاشلیقدا.

ل

* لالینگ دیلینه اجه سی دوشر

(بیلر).

* لاوجانینگ تازیسی یالی بولیب

یورمک.

* لولینگ قازانانی بزاننه یتمز.

* «پول حرام، یا خرج شراب شور میشه یا شاهد کور»

م

* ماشغالا توکتمز، باشغالا.

* ماشغالادا آغیز برلیک بولسا،

خزینه گراک دال.

* ماشغالادا مایب موجریپ آقماق

بولمان بولماز.

* مال اوز ایه سینینگ گوزیندن سو

ایچسین.

* مال باجیندن قاچماز.

* مال باقانینگقی اودیاقانینگقی.

* مال مرد، ایه سی نامارد.

* مال یخشی سی مایه دور، ایل

یخشی سی باغا.

* مالیم جانیم.

* مال آلداسی، ایل آلداسی.

* مالم گیتسه گیتسین، پالیم گیتمه

سین.

مالینگ خورانی، خداینگ برانی

هلاینگ خورانی، خداینگ اورانی

* مالینگ مال بولانندن، بازارینگ

بازار بولسین.

* مالینی ایت ایبر، یاقاسینی بیت.

* مانگا یوق، آغزینا پوخ.

* «دیگی که برای من نجو شد سر سگ

توش بجو شد»

* مایه سیز خمیر آجیماز.

* مرد بیلن نامردی گورسنگ تانیسا

بولار.

* مرد خدایدان گورر، نامرد یولدا

شیندان.

مرد کور سنگ قوجاق آچاور

اصلی نامرددن قاچاور

مسکین قلیچ دُر ساچاور

بار عالم اتسین پسندی

(مسکین قلیچ)

* مرد یگیتدن مرد دوغار.

* مرده بارا مرده بار، گوچده تازه

یوردا بار، دوق دیب تیلکا بارانینگدان

آچدا بولسا قوردا بار.

مرد دن آشنا توتسنگ آبراینگه شاریک

نامرد آشنا سینه حیلله گتیرمیش

(مختومقلی)

* مرزه قولینگ آطی یالی قایرا

قایشماق

* مستنده عقل بولماز، کافرده ایمان.

* مست لیگی قوین گوتارر، قوین ده

هم قاراسی.

* مسلمان چیلیق آسته آسته.

* مسلمان چیلیق اینچه لر اوزیلمز.

* مسلمانینگ کپینه اینانمادیق کافر.

* مشتری مال تانیسا کاسیب آج

اولر.

* پشیک (مشیک) آغیزی یتمه دیک

زادینه پورسی دیان.

* «شغال پوزش بانگور نمیرسه میگه

ترشه»

* پشیک، اوز یاتجاق یرینگی بیل.

* مصرده شاه بولانینگدن کنعانده

گدا.

* معرکه سیز یغناق سویمز، گوزی

یاشلی توتون.

* مفت آشا بول بوویرچی.

* مفت تاپسا مردارین سایماز.

* بابدن گچمز، اشه ک یابدان.

* ملاسی کوپ بولسا، توقلی سی

حرام اولر.

* «آشپز که دو تا شد آش یا شور میشه یا

بیمزه»

* مُلالی اویه مسلمان، اوستالی

اویه آباد.

* من اویلانجک بولامده گیجه ده

قیسغالیار.

* من دیمک، منلیک.

* من نامه دیارین، تامدیرام نامه

دیار.

* منگیکی بتسین، سنینگیکی یتسین.

* مانگا اینانسنگ هم اشه جنگی بک دوشا.
 * منلک اتمه ملال بار
 هر باشده بیر خیال بار
 * منلیک چه یر برسنگ، یر ایه
 سینی یردن چیقارار.
 تابسانگده دنیا ده ملکی اسکندر
 قارونینگ مالی هم بولسا میسر
 آخر بولارسنگ یرکه برابر
 گونینگدن من منلیک ساتیجی بولما
 (مختومقلی)
 * منلیک ملغونینگ باشینا.
 * منی اورانی، خدای اورسین.
 * موجه گی ناچه باقسانگ اول توقایا
 باقار.
 * موجاگینگ اویسی سونکسیر
 بولماز.
 * موجکدن قورقان توقایا گیتمز.
 * مورتینینگ قیلی هم قیمیلدانوق.
 * مونگ بریشدن بیر گوریش.
 * مونگ قایغی بیر ایش بتیرمز.
 * مونگ کیشی گلر گیدر، بیر کیشی
 آلار گیدر.
 * مونگ گیداندن، بیر گلن.
 * مونگ عقل لینی برجه دالی
 یاندرار.

* مونگ هناردن ذره دولت یخشی.
 * موی بار یرده کلب هم بار.
 * میهمان آتانگدن هم اولی.
 * میهمان، میهمان اوینگ کوشاگی.
 * میهمانی آتار، باشینگدن قوتار.
 * میهمان میهمانی قیسغانار، اوی ایه
 سی بارینی.
 * میهمانچلیغه شایلان، یونه
 اوینگدن نهار لانماغی یادینگدن
 چیقارما.
 * میهمانی ارکینه قویدوغینگ اونگا
 سیلاغ اتدگینگ.
 * میهمانینگ اونگنده آش قوی،
 ایکی الینی بوش قوی.
 * میراث دن یومریق یتسه ده آل.
 * میوه آغاچدن داشا قاچماز.
 * میوه لی آقاچ، باش آشا.
 * میوه لی آغاچی قاقماسانگ میوه
 سی دوکولمز.

ن

* نا امید شیطان.
 * ناییلان کل آقا، کل کلانگه توی
 چیقارمقا.

* ندادان دوستدن، دانا دوشمان
 یخشیدیر (ذلیلی)
 «دشمن دانا به از دوست نادان»
 نادان بیلن الفت بولسانگ بیر زمان
 اول میلسدن سنگا یخشیدیر زندان
 (مسکین قلیچ)
 * ناکس دن پیس گورمه، یاماندن
 بدعت (ذلیلی)
 * نالیمادیه و ناشیه یولداش
 بولانینگدان اورگنجه اوچ باریب گلکم
 قاوی.
 * نامارده یالبرانینگدن جومارده.
 هر نامرده حیف ایلامه سوزینگ
 سوزینگ نینگ بناسین ییقانچه
 بولماز (مختومقلی)
 مرد یگیت میهمانه گوسین آجیب
 نامردینگ میدانا باریشین کورینگ
 (مختومقلی)
 * نامه یامان شاوریق.
 * ناماردینگ آشین ایه نینگدن
 مردینگ...
 * نب گتر مز کپ گتیرر.
 * نرخ سیز گیران، مزد سیز چیقار.
 * نصیب دن یوقاری زاد یوق.
 * نفس بیر ظالم دور، شیطان بیر
 کافر.
 * نماز ایشی بترر، ایش نمازی یتزر.
 * ننگسی بکره بالیقنگ اتین ایمیان
 جانیم، قونقرسی قونینگ اتنه زار
 بولدیم.
 * نو کردن خطا، بگ دن گچریم.
 * نه ایشنگ بار نوخیرده، ایشاگینگ
 یقیلدمی کوفیرده، یات قولاغنگی
 یافیرده، تافان توفانینگ بخورده.
 * نه اویی بار نه اوزاری.
 * نه توپا بارار و نه یاسا.
 * نه خمیر، نه پتیر.
 «نه باون خمیری نه باین فطیری»
 * نه سیخ کویسین نه کباب.
 «نه سیخ بسوزد نه کباب»
 * نه قازیغی بار، نه یاتاغی.
 * نه گتراندن، نه اوتوران دن.
 * نه گزاندن نه دا اوتورانندن.
 * نیتنگ نامه بولسا، مرادینگ
 شونده دور.
 * نیتنگ یولداشینگ بولار.
 ۵
 * هاریقدان آردلاب ایزینگ گوزله،
 چوله یردیب گوتنگی اؤرده.

* های های دیسنگ ایت چیقار،
ایتدن اول قیز چیقار.
* هاو لیغان ایکی سیچار.
آدم دست پاچه کار را دوباره می کند.
* هر آشینگ بر یری بار.
* هر ایش بولسین بافید بولسین.
* هر ایشی، اورانده یگران.
* هر ایشینگ باشی، بسم الله.
* هر بیر اکین اوز وقتنده بیشر.
* هر بولچیلینگ بیر قیتچیلیغی
بولار.
* هر تاویق اوز باشاردیغیندن
قیغیرار.
* هر توقالقدان حوز بولماز.
«هر گردی گردونیست»
* هر عیال لر تکه بیلمز، قره یل لر
بیقه بیلمز.
* هر کله ده بیر خیال، کل کله دا
مونگ خیال.
* هر کیمینگ ال اگیرسی اوزینه.
* هر کیم اوز آغرسینا آغلار.
«اگر بیل زنی، باغچه خودت را بیل بزن»
* هر کیم اوز گیجان یرینی قاشار.
* هر کیم اوز عقلی بیلن یاشار.
* هر کیم جنگله گیدر، اوزینه گورا
آغاچ کسر.

* هر کیم ادر، اوزینه ادر.
«هر چه کنی به خود کنی گر همه نیک و
بد کنی»
* هر کی زادینگ اوز نوبتی بار.
* هر یره گیدسنگ، گوک شورنگ دا
دور.
«به هر کجاکه روی آسمان همین رنگه»
* هر کیمینگ اوزیوردی اوزینه
عزیز.
* هر کیمینگ اوز اوغلی اوزینه
جمال لی.
هر کیشی نینگ اوز فرزند
اوزینه جمال لی کورینار
(مختومقلی)
* هر گلینگ بیر ایسی بار.
* هر ملا بیلانی اوقار.
* هر یرده مالی بارینگ اوینده قارنی
دوق.
* هر یوردینگ آوینی اوز تازیسی
بیلن آولار.
* هلی آونیک ایش اولدیرر.
* هلی آلسنگ سمیز آل مزا برر
دوشینگه، سوویش ایسنگ چپش ایی
مزا برر دیشنگه، اودون یاقسانگ قوراق
یاق مزا برر قشینگه، تلفگ گیسنگ
قوزی گی مزا برر باشینگه.

* هله باینگ حکاتی، بافید بولسین
اوغلانلار.
* هلی بیلن ایت اورشنی ایزار لاما.
* هم جان گراگ هم جنان.
«هم خدا می خواد هم خرما را»
* هلاینگ ساچی اوزین، عقلی
قیسغا.
* هم زیارت، هم تجارت.
«هم فال هم تماشا»
* هم حوز گراک، هم حوزینگ
موریگی.
* هم یموردغا گراک، هم یمردقانگ
آرتیلانی.
* همانگ کونگلنی آولاب بولماز.
* همدان داش بولسا کادی نزدیک
یاقین.
«همدون دوره و کدوش نزدیک»
* همه زادینگ باشی ساغلیق.
* هوس ات، بس ات.
* هودیر سیز طعم ایمه، ایداگسز
تویه بارما.
چاقلیق خبر سیز بر یره بارسنگ
کیشی آش نینگ دوزین دادیجی بولما
(مختومقلی)
* هولیقان ایکی اوتیرار.
* هیچکم، آیرانینا ثرشی دیمز.
«هیچ کس نمیگه ماست من ترشه»
* هی دیانه خوجه سیز، قوی دیانه
بیکه سیز.
ی
* یا آشینگی حورات یا باشینگ.
* یا آلا رین یا اولارین.
* یاب بارچیل بار، دویک ساپلی پیل
بار.
* یابان اوت یری آزدیر، یالتالیق
أری.
* یابانگ دیشنه باسسانگ، سافی
مانگلاینگه شارپیلدا ب دگر.
* یابدان تاویس، ایزینگه باق.
* یابی تایلیقدا، آط قولانلیقدا.
* یابی نینگ گورمی یوق، ملانینگ
برمی.
* یابی نینگ چاپانی، غربینگ
تاپانی.
* یاتان اوکوزه ایم یوق.
* یاتان اولمز، یتن.
* یاتاندن توران دوغار.
* یاتان ییلانینگ قوریغنا باسما.
* یاتانینگ اوستنا توران گلمه سین.

* یاتیپ قالانینگدن آتیپ قال.

* یا چکنه بار، یا چوکنه.

* یاخشیلیغا یامانلیق، کور اشاگه سامانلیق.

* یاد ایتنگ قوری یامزیندا.

* یاد دن دوغان بولماز، کوکدن اوت.

* یاد دن چوریم یان، اما کوینا گینگ ییرتما.

* یاد دن اوبه بولماز، توت دن کولگه.

* یاد ایل لارده آیراچلیق چکاندن

اورسه سوکسه حورلاسه ده ایل یخشی (مختومقلی)

* یادینگقی یاد، آخری بیباد.

* یادینگ یاینه بارانینگدن،

یانداغینگ دویینه.

* یارمه دن آش بولماز، قیرتق دن باش.

* یاریم گونه یاریش یوق.

* یاریندن آیریلان یدی یل آغلار،

یووردیندن آیریلان اولینچا.

* یازر گراک، یا زور.

یاز غوچی یازانده اونوتجانگ بولار

اوقوچی اوقاندا دوز اتجنگ بولار

* یاز سیران قیشدن قورق، قیز

سیران عیالدان.

* یازیلان بوزیلماز، یازیقلی یولنماز.

* یاز یاغیردان قیش قوتوردان

قارری مالدن قایرا دور.

* یازینگ کسماگی قیشا حورش

بولار.

* یاشلیقدا الینگ ایشلار، قاررانگده

دیلینگ.

* یاشیل باشینگ دارانشی یالی اویه

بارامزده دارانشارس.

* یاغ ایده یالنگاچ یات.

* یاغلی کویزا، سویوقماز.

* یاغلی کونینگ یاد یخشی

قائلی کونینگ قارینداش.

خوش کونینگده خوش لاشیبان گزماگه

باریشماغاگلیشماگه یاد یخشی

غملی کونینگ قالماغالینگ اوستتندا

قارداش یخشی دوقان یخشی ذات یخشی

(مختومقلی)

* یاغلی مشیگه سویوقماز.

* یاغمیردن قاچیب دامجا

اوچراماق (اوچرادیم)

* یاغی دن یار فیجا.

* یاغی دن یای بویی.

* یاغینینگ داشیندن ایچی آمان.

* یاقینداکی سفال، داش یرداکی بده

دن قاوی.

* یاقینداکا یالتانان داشا گیتسا

اورتانر.

* یال اوزینگکی بولماساده، یالاق

اوزینگکی بولسین.

* یالانچی خداینگ دوشمانی.

بار سوزینه قولاق سالغین بلانینگ

آخری هیچ یره یتمز یالانینگ.

(مختومقلی)

* یالتا، یالتانیارین دیماگه ده،

یالتانار.

«به شتر مرغ گفتند: بار ببر گفت: من

مرغم، گفتند: ببر گفت من شترم.»

* یالتانینگ دیلی کلته.

* یالتا یاریماز، اوغری بائیمز.

* یالدىراسا یاز، قارالسا قیش.

* یالنگشمز بیر الله.

* یالنگاچ ایچری گیرر، آچ

داشاری چیقار.

* یالنگاچ تالانمادان قورقماز.

* یالیم آز، بالاغیم گینگ.

* یالینگ آز بولساده یالاغینگ گینگ

بولسین.

* یامالان بیتر، یامالمادیق یتر.

یامان قیشلار دونر یازه بهاره

یامان آدم هیچ آچیلماز باز بولماز

(مسکین قلیچ)

* یامان اوز فعلیندن تاپار.

همیشه یاماندن یامان سوز چیقار

یخشیدن یامان سوز چیقسه گنگ بولار

هر یامان سوز یوراک بولار

یخشی نی عالم آرزو لار

یاددن چیقماز گورمک دیلار

برودن کونکلی خوش بولان

(مختومقلی)

* یامان فعلیندن تاپار، یخشی

کاریندن.

یامان هیچ نصیحت توتماز

یخشی سوزه قولاق کویتمز

هیچ بیر سوزینگ اوراکتمز

ناکس سخن شور بیلانی

* یامان گونلار یخشی بولار، یامان

آدم یخشی بولماز.

* یامانینگ ایزنه دوشسانگ

بلاساتاشارسینگ.

یامانه اویت عبثدور

یخشی آره بیر سوز بسدور

یوریشینی یالنگش باسدیر

ینگی دون کیمان یکیده

(مختومقلی)

* یامانینگ یارانی کوپ.

* یامانینگ یاقاسیندان، گزاگه-

نینگ اتاگیندن.

* یامانینگ اودینه یخشی ده یانار.
«آتش که گرفت خشک و تر می سوزد»
ناکسدن پیس گورمه یاماندن بدعت
یخشیلاردن خلقه یخشی آد قالار
* یاتاشینگا حلیم بول، انگداکا
قایم بول.
* یا یاردان، یا ناردان.
* یتسه مالیم، یتمه سه جانیم.
* یتمه دیک قوین سمریمز.
* یته بی دولت بولانینگدن یدی
بیلدان بیر چافیل.
* یتنی قیزیل تیز سولار.
* یتیک یتیکی تاپار.
* یتیم اوغلان ایت بولار، اولماسا
یگیت بولار.
یتیم اوغلان ساقلاسنگ آغزینگ
بورنینگ قان ادر
یتیم اولاق ساقلاسنگ آغزینگ
بورنینگ یاغ ادر
* یتیم اوغلان ساقلاسنگ
دویلجنگی دشر.
* یتیم قیزی آره بر سنگ قادیمز،
ساریمساغی آشا سالسانگ دادیمز.
* یتیم گوزینگ ینگه سی کوپ.
* یتیمینگ حق، تنگری نینگ
اوقی.

* یتیمینگ ینگى کلتە میکادیسیم،
الی کلتە اکن.
* یخشا تاي تاپیلماز، یامانه یاران.
* یخشا دوریم یوق، یامانه اولوم.
* یخشا یخشی دی برکتی
آرتسین، یمانه یامان دی فعلیندن
قایدسین.
* یخشا یول یاسا، یاماندن اوکجه
اوغورلا.
* یخشی آتا دان دالی چاغا
دادوغیار.
* یخشی آطا بیر قامچی، یامان آطا
مونگ قامچی.
* یخشی آط هم بودریر.
* یخشی بیلن یولداش بولسانگ
اوزاق یولینگ داش بولماز.
* یخشی دان آد قالار، یاماندن ست.
یخشی لاردن هرگیز چیقماز یامانلیق
اصلی یامان بولسا چیقماز یخشی لیق
(مختومقلی)
* یخشی سوز بیلن ییلان هینیندن
چیقار، یامان سوز بیلن مسلمان دیندن.
«با زبون خوش، مار از سوراخ بیرون
می آید»
* یخشی عیال آرفا اونی آش ادر،
یامان عیال بوغدای اونی داش ادر.

* یخشی عیال رحمت، یامان عیال
محنت.
قولدان کلن یخشی ایشینگ بولماسا
گونگل ایچره یخشی نیت یخشی دور
(مختومقلی)
* یخشی کیشی آش اوستنه، یامان
کیشی کپ اوستنه.
* یخشی لاردن خلقه یخشی سد
قالار.
(ذیلی)
* یخشی لیغا یامانلیق، کور اشه گه
سامانلیق.
* یخشی لیغا یخشی لیق هر کیشی
نینگ ایشی دور، یامانلیغه یخشی لیق آر
کیشی نینگ ایشی دور.
* یخشی لیغی سودوینه اوقلا،
بالیق بیلر بالیق بیلماسه حالق.
«در عفو لذتی ست که در انتقام نیست»
* یخشی مال پرده قالماز.
* یخشی نیت، یار پی دولت.
* یخشی نی سیلاسانگ یادیندن
چیقماز، یامانی سیلاسانگ قاپینگدن
گیتمز.
* یخشی نی گورمک جنت.
* یخشی نینگ حالی یخشی بولار،
یامانینگ حالی یامان.

یامان بیله یولداش بولما
دوشمان بیله سرداش بولما
(مختومقلی)
* یخشی نینگ قدرین اولاندن
سونگ بیلرلر.
* یخشی نینگ قدرنی بیلنمز، تا
یامانه دوشیانچا.
* یخشی نینگ یادی بولماز،
یامانینگ اویادی.
* یخشی نینگ یخشی لیغی دگر دار
پرده، یامانینگ یامانلیقی دگر هر پرده .
* یخشی نینگ مزاسین بیلمه دیک
یامانینگ ایزاسین بیلمز.
* یخشی، یخشیلیق اورادر، یامان
یامانلیق.
* یخشی یگیت ایل باشلار، یامان
یگیت یول.
* یخشی یگیدینگ یاری دوویشمز
یخشی هلاینگ آری.
پیس آرینگ یخشی خاتونی
دوری — بیر قیمته منگزار
بیر بیروکه ایکی یخشی دوش بولماز
یخشی نی یاماناساتیجی بولما
(مختومقلی)
* یدی اولچه دایبرکس.
* یدی قافیده یرلامه دیک، اییب

قارنی دویمادیق، جای ایچیپ درلامه
دیک.

* یدی قیزیم بار یدی کتم.

* یدی یاشان آطی سیقلیق لاب
یاقما.

* یر آلا، یوورت آلا.

* یردان تاپسنگ ساناب آل.

* یردان تاپیلان یتیمه.

* یر دویماسا، آر دویمز.

* یر سمراندن آر سمرسین.

* یر قاتی بولسا، اوکوز اکوزدن
گورر.

* یر یوورت اویستگار، آدمیزاد
اویتگامز.

* یرینه گورا ییلانی، داغینا گورا
دومانی.

* یسرینگ یدی یانگا ضرری دگر.

* ییقیلجاق یریمی بیلسم سامان
دوشاردیم.

* یقیلسانگ بوکه دن یقیل.

* یقیلسانگ ینگسانگه دفر لر.

* یقه سی باشغا دون بولماز، انه سی
باشغا دوغان.

* یقیلان گوروشدن دویماز.

* یکه لیک خدایا یخشی.

* یکانینگ یارانی خدای.

* یکه آغاچا یالبارسانگ دا یانماز

* یکه بولوب اوت بولانگده نیرانی
یاقجاق.

* یکه چاپانینگ آطی یووریک.

* «تنها به قاضی رفته خوشحال بر
می گردد»

* یکه چیقانی یکه لانگ.

* یکه گولان مسخره.

* یکه نینگ چانگی چیقماز.

* یگن اوجی یاغیدور، ینه یگن
قاویدر.

* یگیت اوquده گراک، یادا باquده.

* یگیت اولالسا جنگ باشلار، قیز
اولالسا هنگ.

* یگیت اولسا آدی قالار، سیغیر
اولسا حامی.

* یگیت باشی غوغاده گرک.

* یگیت باردیر سوزین تاپمان سوریدار

* یگیت باردیر دمی داشلار اریدر

(مختومقلی)

* یگیت سواشدا، قارری گنگشدا.

* یگیت عیینی قیز آچار، آدیک
عیینی سو.

* یگیت گلر ایشه، قارری گلر آشا.

* یگیت لیک بیر گلستان، قارریلیق

بیر زمستان.

* یگیت لیکده صفاسی بولمادیفنگ
اولنده غوغاسی بولماز.

* یگیت یخشی سی کل بولار، آغاچ
یخشی سی مل.

* یگیدا غریب دیما، اکین اکه ر،
اوراغ اورار.

* یگیدینگ، گیده نی بیلنمز گله نی
بیلنر.

* یگیدینگ آشاق باقاندان،
سووینگ سنگین آقاندان.

* هر یکیدینگ اصلنی بیلای دیسانکز
معرکه ده اوتوریپ توریشین کورینگ

* بیرو بیلن آشنابولای دیسانکز
اوزال اقرارینده دوریشین کورینگ

(مختومقلی)

* یالان سوزبرکردمز.
* یالانچینی یاریشدیرپ چین نی

* قونوشدیرماق.
* ییلانینگ یگرانانی نارفیز اولده

* هینی نینگ اغزیندان چیقار.
«از هر چه بدم اومد، سرم اومد.»

* ییلان قومی قیسغانار.
* یل بران تقارچیق برمز.

* یل بولماسا آغاچ باشی
قیمیلداماز.

* یل سونگی یاغین.

* یل گترانینی، یل اکیدر.
«باد آورده را باد می برد.»

* یله گیدن اییق لی، کولاگه قلیق لی.
* یموده یاد یخشی، تکه آد.

* یمودینگ اوی، تکه نینگ سینی.
* ینانینگ ینه سی بار، قوزینگ انه

سی.
* ینگسه سیندن قاضی دا

(سوگولیار)
* ینگل قاز النان زات ینگل ساویلار.

* یواش ایت بیلدیرمانی یابیشار.
* یوب سیر یغار، توبنقدان گچر.

* یوراگیم دا دوگین قالدی.
* یوران آیغا ، یورمز آیاغ

چولاشار.
* یورتانینگ ایزیندن یوران یتر.

* یورتیب یتدیم، چالیب توتدیم.
* یوردی بلد چافار.

* یورغانا گورا آیاق اوزات.
«پارا به اندازه گلیم باید دراز کرد.»

* یورغا بیلان یولداز بولسنگ هم
آطدن آیرار و هم گوتدن.

* یووریک آط اونگین گوزلار،
یخشی یگیت سونگینی.

* یوریگه میدان کوپ.
* یوز بر سنگ یوزین دوشر.

* یوز قوبن دن بیر دوست.
 کونکنک تافان دوس یولندا جان برکیل
 ایشینگ نه دیر سنی دیمان یار بيله
 (مختومقلی)
 * یوز گوران جنت گورمز.
 (یوزه قالان ایزه قالار.
 * یوزیم قیزاندن، مالیم قیزسین.
 * یوزین گوریب اومه، ینگسه
 سیندن گولمه.
 * یوزین چکن، اللی سینی هم چکر.
 * یوز یوزدن اسسی، یوز قلیچدن.
 * یوزینگه گوله باقسانگ تنگری بيله
 باقار.
 * یوزینگ اوستنده بورینگ باردیین
 یوق.
 * یوغین یوندولیانچا، اینچه اوزیلر.
 * یوفاگی ساقلاماسنگ یونگ بولار،
 بیکه نی ساقلاماسنگ گم.
 * یوفک دونینگ ایچنده یخشی
 یامان تانتماز (کمینه)
 * یولا چیقسانگ یولداشنگی تاپ،
 اوده بولسنگ سرداشنگی.
 * یولاغچی یولدا بولسا یخشی.
 * یولبارس قاررانده، قورباغا قولاغنا
 سیچار.
 * یولبارسا دوفولیب اولاقدن سیمه.

* یولداشنگ بولسا جمان،
 گوزینگدن آقار یوممان.
 * یولداشینگ قارغا بولسا ایمتنگ
 یوق.
 * یولداشینگ کور بولسا، بیر
 گوزینگ قفه راق.
 «اگر رفتی شهر کورها، یک چشمت را
 بگیر یا رفته شهر کورها، دیدم همه کور،
 من هم کور»
 * یولدا قوشیلان یولداش بولماز.
 * یولینگ آق، یولداشینگ حق.
 * یولادوشسا یورغالی، اوستی
 چادر کولگالی.
 * یولی یوران ینگر، قودانی بران.
 * یومیت ییلن دوست بولسانگ آط
 یاراغنگ شای ادر، قزاق بیلن دوست
 بولسانگ آغزینگ بورینگ مای ادر.
 * یومیت یخشی سین بیلمز، تکه
 قونگشی سینی.
 * یومیدینگ جهنمی طاطا شام.
 * یووی سیز صوفی بولماز.
 * یووزجیم یوریک آطیم یوگریب
 گلسین یانیم، بالدیزیم باش داراغیم
 باتیب باریا جانیم.
 * ییلان قاررانده قورباغا گوتیندن
 دورتار.

منگزامه سوزلر

*****

* آچلیقدن چیقان یالی.
 * آدی بللی قراخال.
 * آدینه گورا اوزی یوق.
 * آرده زاد یوق سن اون پای.
 * آسته قاچان نامارد (نامرد).
 * آطینگ یاریشدن قالان یالی
 بولماق.
 * آغزی پالچیق لانا یالی.
 * آغزینه شیطان تویکران.
 * آغزیندن کپلان کپی قاجیب یاتیر.
 * آغزینگ طعام تاپماق.
 * آغیز رامی بللی بولماق.
 * آلیب دویان یوق.
 * (آلان آلدی، قالان قالدی.
 * آلان خمیر یالی چیشدی.
 * آلاورده براور.
 * آدمزادچیگ سوید امن.
 * آیاغنا اوت یایشان یالی.
 * آیدان اری گوندن دوری.
 * اته گی آلتی، ینگ یدی.
 * اجه که سنینگ اوینه باریان یالی.
 * اشاگینگ قولاغنا یاسین اوقان
 یالی.
 * الم تاس بولیب باریان.
 * انه سنینگ امجاگنی کسن.
 * الیندن چکیلیان یالی.
 * اوستمدن قاینان سوقویلان یالی
 بولماق.
 * اولر آدده قالار آد.
 * اون بارماغینگ اونسی دنگ دال.
 * اوقووی هر وقت اوقیسنگ گیچ
 دال.
 * اولیمه توت، قیز دیرما راضی
 بولسین.
 * اون ایکی اوینیدن گورن.
 * اودلی کونک گیملک.
 * اورامسینگ اوجاغی.
 * ایزندن قاوغی گلین یالی.

* ایکی آیاغنگی بیر (کوشه) سوقماق.

یا شیر مانگ.

* خضر گوران یالی.

* خوجا سه وُن یالی.

* داش داشا دگمک.

* داماغنی ینگساسیندن چالاغا مالی.

* دوغری سوزه گپ یوق.

* دیلینه شکر چالینان یالی.

* دلینگه توی بیتمک.

* دیله دوشمز چچی.

* سارغیت ییله زیارت قبول بولماز.

* ساغنی بار یالی، (ساغنگ با- ریالی).

* ساققالدن آیریب مورتده قویماق.

* سالغینا چاپماق.

* سنی گورده منی گور.

* سنگ جانینگده منگ جانیم.

* سسینه سو قویلان یالی.

* سونگینه تایاق آتماق، سونگینی

قازانه قویماق.

* سوویت لی دگر منم قالجاق می؟

* سویت لی دگیر مانی بار یالی.

* سیدیگی دگیر من یوریدمک.

* صبر کاسانگ دولماق.

* بازار سووینی ایچان.

* باش باشه، جان جان.

* باشا دوشمز چچی.

* بیتینینگ بورنی قانانوق.

* بیر چوقره تویکران یالی.

* بوقی دیلجک یالی.

* بیلانی بترانی قارنی.

* بویننه اورلان یالی بولدی.

* پالتانی داشا اورماق.

* پامیغنده پاختا قالمالیق.

* پچغنی ییلن کسیلان یالی.

* تاقیر دیسی قاتی بولسه دا سونگی

بولمادی.

* تاو یغنائوق دیین یوق.

* چشمانگ گوزیندان سو ایچمک.

* حقدان ایچن یالی.

* حاجی فارسینگ مالی یالی.

* حقاً جانده واقعا جان.

* خدایدن یا شیر مادینگی بنده دن

* ضررینگ اووینی نیردن توتسنگ

پیدا دن.

* قانگهانگ قارینگه آلماق.

* قرا قولاق دو یانگ اولدیمی.

* قارغیش سینگن یالی.

* قاز اوچدی قارغا قوندی.

* قزل تافان قول یالی.

* قاضی نینگ ایشاگنی اوغرلان یالی.

* قوردینگ ایشداسی یالی.

* قوشاقی ایکی یتمزلیک.

* قولاق اتم قورلاتدی.

* قولانگک داشندن گچمک.

* قولینگ نکاح سی یالی.

* قیشینگ گونی بوز آلیب بولمایان.

* کپلامزلیک دیل باغلاشان یالی.

* کپلانده کفی آغزیندان قاچیب

یاتان یالی بولماق.

* کوپی گیدیپ آزی قالماق.

* کورینگ الینه بوره دوشان یالی.

* کل قزان یالی قیزماق.

* کیک گوته قورت دوشمک.

* گنگ گورائینگ آلتینگه گلر.

* لاجانینگ تازیسی یالی.

* مانجینی گورمانی بللی دال.

* نمازینگ قایرا قالجاق یالی

بولماق.

* یاغا دېجک یالی.

* یاقاسی قایشلی.

* یالانچی نینگ یازی.

* یامان آغیلی یالی.

* یر بودان یالی.

* یلدیزه اوغران یالی.

* ینگه سینه پاکی چالبر مالی.

* یالانچی یارشدیران یالی.

* ینگسه سیندن داماغنی چالامالی.

* یوزینگ اوستندا بورینگ بار دیین

یوق.

* یوزینگ بابالی گورسین.

* ییلانینگ داماغیندن چیقان یالی.

* ینگسه سینه اورلان یالی.

افغانستاندا ياشايان ترکمن لرینگ آتالار نقلی

مونی ایلکی چاپا تیارلان
خداي بردی جمعه نظر اوغلی

* آتاسیز اوغلان یتیم، انه سیز
اوغلان یسیر.

* آتا سیز، طوی ده یتیمک، انه سیز
گونده یتیمک.

* آتانگ میراب بولساده، یرینگ
اوی بولسین.

* آبرایی غاچاندان، بخت غاچار
آتا بارقا اوغول یاش، آغا بارقا
اینی.

* آتاسی بولمادیق بیرگون آغلار،
انه سی بولمادیق هرگون.

* آتادان اوغله میراث، انه دن قیزه.
آتاکسبی اوغلا حلال.

* آتماجاق یگیت گزاب گلر، آتجاق
یگیت گیزلاب.

* آتاگورن یول کسر، انه گورن دون.
آتا آلقیشی آلتین.

* آتیلان اوق داشدان غایتماز.
آجیسی بولمادیغینگ، سوبجیسی
بولماز.

* آتامالینا گوز دیکن نواسیز قالار.
آتان یوکی آش بولسا، آجا آز
گورونر.

* آجی هم بولسا چین سوز
یخشی.

* آجینگ آوی غاناماز.

* آجینگ آوی بولماز.

* آتانی سوین، وطنی سویر.

* آجی گپلتمه، دوقی درلتمه.
 * آجیغان اولمز، آنگاسان اولر.
 * آجینگ آنگی بولماز، دوقونگ غایغیسی.
 * آجی سوراغ بریب، سویجی جوابا غاراشما.
 * آچ ایت آریق ایتینگ آردینی یالار.
 * آچ گوزینگ غارنی دویساده، گوزی دویماز.
 * آچ گوزاولالسا، ایلینی تاناماز.
 * آچ باشیم، دینچ غولاغیم.
 * آچ ده آغینگ بولماسین، بگه برگینگ.
 * آچ داش (داشاری) چیقار، یالانگاج ایچ (ایجری) گیر.
 * آچ اوله نینگ غولتوغیندان نان گوزلمه.
 * آچغالاندان، گیچ غالان.
 * آچ لیق بلاسیندان، دوقلیق بلاسی یمان.
 * آچلیق نامه ایدیرمز، دوقلیق نامه دیدیرمز.
 * آچیق غایی دان ایت بوکر.
 * آچیق قابی ایت یالار.
 * آداش سانگ کوپ بیلن آداش.

* آداشانینگ عیبی یوق، آیلائیب ایزینی تاپسا.
 * آداشانینگ کیم آیدار، دوغان آیدار، دوست آیدار.
 * آدم آدما مهمان، جان گورا.
 * آدم بار غم بار.
 * آدم باشی داشدان غاتی.
 * آدم آدمدان غوتولار، آدم فعلیندن غوتولماز.
 * آدم الی غیزیل گل.
 * آدم باردیر آدمی نینگ نقشی دیر.
 * آدم عیبینی بیر یاشیر.
 * آدم باله سی، ایلینگ لاله سی.
 * آدم بیر خام سویت امن.
 * آدمی نینگ اوزونه باقما، سوزونه باق.
 * آدمینگ حرمتی اوزونا باغلی.
 * آدمینگ اتی حرام بولساده لفظی حلال.
 * آدمینگ اولی هم اوغلان، آخری هم اوغلان.
 * آدمینگ یره باقانیندان قورق، سوونگ سُست آقانیندان.
 * آدکوبندن، آت کویسین.
 * آراچا تایاق دگر.
 * آرتیق آیدان اوزی اویالار.

* آرقالا آنگ گلر، آرقا سیزه خون.
 * آرقالاشان داغ آشار.
 * آرقاسی داغ دان بولانینگ، یوره گی داش دان بولار.
 * آرقالی داغ ده کینگشار.
 * آرقا سیز آر دعوا ایسله مز.
 * آریغینگ خامی کوکرار.
 * آریغینگ چورباسی چیقماز، چیقسه ده یالدیدراماز.
 * آریق آطا آغیر قمچی یوک.
 * آریق اولسه یاغی یوق، غریب اولسه آغی یوق.
 * آریق دان آرتله، ایزینگ یادله.
 * آریق آقان یرینه، بخت باقان یرینه.
 * آز بولوب دانا بولاندان، کوپ بولوب دیوانه بول.
 * آذیر مأسین، آزانه دوچارا تمسین.
 * آذیر غانان آچ قالار.
 * آز سوزلی نینگ گوونی راحت.
 * آزاجیق قایغی نی آش باسار، اولی غایغی نی ایش.
 * آز بولسین، ساز بولسین.
 * آز ایل آرساق (آغزی بیرلیک).
 * آش دوستی بولمه، باش دوستی بول.
 * آش بولسا قاعده کوپ.
 * آشا چکسنگ چک، یورده چکمه.
 * آشین آیان آشا یتر، دونون آیان طویا یتر.
 * آشینگ آلاسی تانگرینگ بلاسی.
 * آشینگ بولمسه غاشینگ بولسین.
 * آط آیلائیب غازیغنی تاپار، سوو آیلائیب یاریغنی.
 * آط اورکن یریندن، آر قورقان یریندن.
 * آط توینا غینا آط جیدار.
 * آط باسمارین دییه ن یرینه مونگ باسار.
 * آط آغینان یرده طوی بولار.
 * آط آلقاق بیلن اوغول اویرجگه خدا یتیرر.
 * آط آیلغیغنی غورار، دویه ییل لیغنی.
 * آط آلماقانگ، اییر آل.
 * آط بارینده یول تانی.
 * آط باسی شیندان بللی، آر باقشیندان.
 * آط غیلغینه اییه سی یتیک.
 * آط ده غویروق بولمسه، یال دان نه فایده.
 * آط دوستی، آتا دوستی.
 * آط چاپماز، بخت چاپار.

* آط رزقی آلیندان.
 * آطا غاېماز دېمه، یشکه دېمز.
 * آطینگ آياغينا نعل اورسانگ،
 یشک هم آياغینی گوتتر.
 * آطینی آيان پياده غالار.
 * آطی بارینگ غاناتی بار.
 * آطینگ اولومی ایته طوی.
 * آطینگ اوغورلیق بـ لسه ده،
 اوتونگ اوغورلیق بولماسین.
 * آغاجی ایچیندن غورت اییر.
 * آغاجی یاشلیق ده بوک.
 * آغاج آیران بیر پای، هاهینی برن
 ایکی پای.
 * آغاریب اونگه دوشمه، قره لیب
 سونگاده غالمه.
 * آغزی آچیق آچ اولمز.
 * آغزی بیره تانگری بیر، آغزی
 آلانی غانگری بیر.
 * آغزی بیرلیک همّه ذاددان
 گویچلی دیر.
 * آغزی غیشیق ده بولسه، بای
 اوغلی گپله سین.
 * آغزینگده آش غاتیقلامه.
 * آغزی بیر لر آش گتیرر، آغزی
 آلار قاش گتیرر.
 * آغزی یمان ایل بولار، آياغی یمان

کول بولار.
 * آغساق کییک مونگ تورسوغه
 یتدیرمز.
 * آغساغینگ عصا سینه دگمه.
 * آغشامینگ خیریندان، ارتیرینگ
 شری.
 * آغلما دیق اوغلانه امجک یوق.
 * آغلماق گور باشینده یخشی.
 * آغی سیز اولوم بولماز، اؤکه سیز
 طوی.
 * آغیر یوک بارها باتار.
 * آغیر اوتور، ینگیل تور.
 * آغیز آغیزدان یل آلار.
 * آغیز آغیزدان یل لی، غولاق
 غولاقدان اشیتگیر.
 * آغیز کوی آشا یقین، الینگ کوی
 ایشه.
 * آغیز بیر بولسه، گوین جمع بولار.
 * آغیز ایسه گوز اوبالار.
 * آغیزدان چیقان سوزی دولانیب
 آلیب بولماز.
 * آقار سوونگ حرامی یوق.
 * آق گیرسه ده آنگ گیرمدیک.
 * آق دویه نی گوردونگ می، گورم
 یوق.
 * آق آلتین قره گونه گره ک.

* آلارینی بیلسه، الله سینه قراماز.
 * آلان بیر گناه لی، آلدیران مونگ
 گناه لی.
 * آلامان سونگی آچ.
 * آلتی آغا بیرگیب آتا بولماز، یدی
 ینگه بیرگیب انه.
 * آلتی نینگ آغزی بیر بولسا،
 آسمانداقی نی آلا، آلتیشینگ، آغزی
 آابولسا، النداکی نی آلدیرار.
 * آلتین آلمه، آلفیش آل.
 * آلتین ساقلان آچ اولمز.
 * آلتین ارزش سیز غالماز.
 * آلتین غاېی لی نینگ، آغاج
 غاېی لاديله گی دوشوپدیر.
 * آلتین یرده یاتماز، یخشی لیق یول
 ده غالماز.
 * آلتین هرگون گره ک.
 * آلتین چیقان یرنده قمت.
 * آلتینلی اوی دن جان داتلی.
 * آلجاغیم بولساده، برجگیم
 غالماسین.
 * آلجیران هله ی اُرینه آبا دیرر.
 * آلدان حال ده دیر، آلدانان یول ده.
 * آلدیرانینگ اوی بولماز.
 * آلفی، برگی نینگ یرینی توتماز.
 * آلفی وقتینده آلینماسا برگا دونر.

* آلفی لی نینگ دلی اوزین.
 * آلفیرینگ بللی اوی بولماز.
 * آلفیر قوشونگ عمری آز.
 * آلسانگ بیتر، ساتسانگ بیتر.
 * آلمه نی گوگه آت، یره دوشینچا یا
 فلک.
 * آلیشسانگ آتانگی ییق.
 * آنگمازه، دویه گورونمز.
 * آو توتانینگقی بولار.
 * آوچی ناچه آل بیلسه، تیلکی هم
 شونچه یول بیلر.
 * آوی نینگ آزی ده بیر، کوی ده.
 * آسته غاچان نامرد.
 * آسته نگقی بیتر، خسته نگقی بیتر.
 * آسته یوران آط دان اوزر، یووریب
 باران طای دان غالار.
 * آیاز خان چاریغینگا بقا.
 * آياغی اولی سیغانینی گیرر، آياغی
 کیچی سوبینی.
 * آياغیندا چاریق یوق باغا سیل ادر.
 * آياق ده بولان دان آغیزده بول.
 * آیتدی، آیتدی بیلن یار آیریلار.
 * آی دوغسه عالم گورر.
 * آی ده گل سین آمان گل سین.
 * آیدیلما دیق گپ یوق،
 اشیدیلمدیک گپ بار.

- * آیدیلما دیق یرینگه گورونمه.
- * آیران دان آش بولماز، ناکس دن قرداش.
- * آیریلجاق دوغان اییرینگ آرت غاشینی سورار.
- * آیریلماز غونگشینگه، اونوتغیسیز سوز آیتما.
- * آیلانان باش طرف تاناماز.
- * آیم دیک بندام یاتیق.
- * آیینگ هم یوزونده لکه بار.

الف

- ادر.
- * احمقا گونده بایرام.
- * احمقا توبه یوق، یمانه اویا.
- * احمقه اووت برسنگ، اول سنگه عقل برر.
- * احمقینگ ایشیندن فهمینگ کایینر.
- * احمقینگ جوابی اومسیم اوتورماق.
- * اخلاصه مراد.
- * اخلاص بیلن آغلاسانگ (سوقور) گوزدن یاش چیقار.
- * ادرینی بیلمز، یاغی نه حاجت.
- * ارزان بهانینگ چوربایسی چیقماز.
- * ارسلان ارلاسه، اطینگ آباغی دوشاق لانار.
- * ارسلان آوون برمز.
- * ارسلان چاغاسی ییلده آباق لانار.
- * ارنوه بولوت هم یوک.
- * ارنوه ایش بویورسانگ، اول سنگه عقل برر.
- * اسدی گیدن غم بیغار.
- * اسدینگ بارقا، اته گینگی یاپ.
- * ایشک آنگیر، قورت گتیر.
- * ایشک اوز دنگینی غاشار.
- * ایشک ایشکدن غالسا، غولاق غوبروغینی کس.

- * ایشک سمراسه اوز اییه سینی دپر.
- * ایشک مینه نینگ آباغی دینماز، ایکی عیال لینگ غولاغی.
- * ایشگینگ یانیندا ساقلانان آط ایس غوبر یغن بولار.
- * ایشگینگ یوکی ینگیل بولسا سوجار.
- * ایشگینگ یوکه چک، گلهمه سه یوکی ایشگه.
- * اشیدن گوره نه، خبر برر.
- * اشیده نینگدن قورقمه، اشیتمدیگینگدن قورق.
- * اصل آیناماز، بد اصل بایناماز.
- * اقراری یوق، ایمانی یوق.
- * اکیلمدیک یرده گوگرمه.
- * اگر آزار، دوغری اوزار.
- * اگلنمز غوناغینگ گیده نی یخشی.
- * ال آغزه یقین.
- * ال الی یووار، ایکی ال بیرگیب یوزی.
- * ال دوولر، اگری بیتنگ اوچین.
- * الک لی ایکی آش دان غالار.
- * اللی سوزدن بللی سوز.
- * الی اصول لی، کیسه سی پول لی.
- * الی ایشه یته نینگ، آغزی آشا یتر.
- * الی بیلن ادن، اگنی بیلن چکر.
- * الیمدن چیقان، اگنیمه یارار.
- * آمان دینه پیچاق چکمه.
- * آمانتی مین گونونگ اییه سی گلر.
- * انگیلن باشی قلیچ کسمز.
- * انم، آتام بولسا بولسین آغزی بورنی بولماسین.
- * انمده بولاندان ایامده بولسین.
- * اننگ اووی بولسا، آتانگ اوزونگیکی دال.
- * انه سیز اوغلانینگ دایزه سی کوپ.
- * انه سیز اوغلان گونده یتیم، آتاسیز، طوی ده.
- * اوبه توری آغیر.
- * اوت اوراز.
- * اود آستینده بلا غالماز.
- * اود اوچغوندان اولالار.
- * اود بلاسیندان، سوو بلاسیندان.
- * اود بولما دیق یرده توشه بولماز.
- * اود داشی یارار، داش باشی.
- * اوتوران اوورون آلا، یوران یول.
- * اوتولان ینگسه سینی غاشار.
- * اوچینی چیکمدیک ایکی اوتیر.
- * اوچدن سونگ پوچ.
- * اودونچی گوزی اومچه ده.
- * اودونی، بیغانا یاقدیر.

* اودی اوزونگه باس، اوتمسه
اوزگه.
* اودی اولچرسنگ اوچر،
خونگشینی خوزغاسانگ گوجر.
* اورته يول ده آطينگ اولمه سين،
اورته ياش ده خاتينينگ.
* اورته ليق مالی ايت ايمز.
* اور جاغينگی بيلسنگ آت.
* اورسه ده انم الی اورسين.
* اوره بيلمز، اولی تاياق گوترر.
* اوروش ده دوروش يوق.
* اوروش ده قان دان قورقان، جان
دان آيريلار.
* اوروش سانگام، ياراشارا پر غوی.
* اوروشمان آيريلان ياراشما
يخشی.
* اورشونگ گنگشی بولماز.
* اورشه گیرسنگ آيانما، آغا اينما
دايانما.
* اوزاداندان يولداش بولماز.
* اوزاق يول، آطی سينلار، آغير
گون آری.
* اوزاق يوله يولداش بولماسانگ
آدم تاناتماز.
* اوزومینی ای ده، باغینی سوراما.
* (اوزين يوپونگ هم اوجی بار.

* اوزينينگ عقلی گيچ گلر.
* اوغری اوغری نينگ مالینی
اوغورلاسا، تانگری نينگ گوله سی گلر.
* (اوغری غالانه، ایه سی گيدنه يانار.
* اوغری بوغوسی خووشاق.
* اوغری نينگ شاه مالینی ايدیگی
باردير.
* اوغیرليق ادن اويالماز، اوستونه
گلن اويالار.
* اوغیرليق بولسا ده آياب ای.
* اوغرينگ يولی بير، قووغينگ
يولی يوز.
* اوغلان آغی سينده دينر.
* اوغلان آغلار توت وقتينده
بيشر.
* اوغلان پادشاه دان گويچلی.
* اوغلانلی اوی ده غييت بولماز.
* اوغلانلی اوينگ اوغورليغی
ياتماز.
* اوغلانه ايش بويور، ايزيندان
اوزونگ يور (يورت).
* اوغلانه دگن اويالار.
* اوغلانی ياش دان، خاتینی باش
دان.
* اوغلانينگ اليه داش برمه.
* اوغلی يمانينگ انه سی، کوچه ده

گزر.
* اوغول لا بير گره ک، غيز لا مونگ
گره ک.
* او قاجاق بولسانگ او قوچی تاپ.
* اوقان اوغلان آتاسینی ینگر.
* اوقان ایل اوزر، اوقاماديق ایل
توزار.
* اوقاماسانگ اوکونرسينگ.
* اوقونگ ايکی بولسا، بيرینی ياپا
آت.
* اوق لی تفنگدن بير کيشی قورقار،
اوق سيز تفنگدن مونگ کيشی قورقار.
* اولی باشلار، کيچی ايشلار.
* اولی طمع خوار ادر.
* اولی سوزلی ده اویات يوق.
* اولی پيچاق اوتانجینه کسر.
* اول ايشی باشلاما،
باشلانگدانسونگ تاشلاما.
* اول اوينگی دوز ات، سونگرا
بويونگی.
* اول غيزینی اورماديق، سونگ
دیزینی اورار.
* اووادان طوی ده گره ک، عقل لی
گونه.
* اووره نن غيليق اولنده غالار.
* اووره نیشن ياغينگ اوروشماغا
يخشی.
* اووقی غفلت، نفس دشمن.
* اووقی ياسديق ايسله مز، عاشق ليق
گورک.
* اوونی اوکوز، سيدیرانی سيغير.
* اونجنگينگ آردی آچيق.
* اويالان آچ غالار.
* اويالماديق کيشی، بويورماديق
آشی ايچر.
* اويناب آيتسانگ هم اويلانيب
آيت.
* اويناسه اوغلی ینگر، چين لاسه
آتاسی.
* اويون بير، مزا ايکی.
* اويون بيلمه سنگ، اويونچا اوگون.
* اويونچی اوتولانی بیلسه یخشی.
* اوينی گوتر میان بیلن اويون اتمه.
* اوييم کپه (نژده) بولسون، ايمانيم
کته.
* اويينگ ايشی اوی دن اولی.
* اوتمز پيچاق ال کسر.
* اوز قدرینی بيلمديک، ايلينگ
قدرين ناييلسين.
* اوز غازانماديق مالينگده قدر
بولماز.
* اوز اوزونه بگليک ادن، اوزونه قل

لیق ادر.

* اۆز الی بیلن آیاغیندان پالتا سالان.

* اۆزی یاختی بولان، اوزگه لره

چاقیشماز.

* اۆز سویه نینگ اوزونگه پری.

* اۆزی ییقیلان آغلاماز.

* اۆزونی اوون احق.

* اۆزونی بیلن ولی.

* اۆزونگ نامه نی آیتسانگ،

غولاغینگ شونی اشیدر.

* اۆزونگی اُر بیلسنگ، اوزگه نی

شیر بیل.

* اۆکانگ اوی یانی بولساده، اویینگه

گلنگده آیتما.

* اۆکته اۆکته نی گورنده، آباغی

دالديرار.

* اۆکه لان آچ غالار.

* اۆکوز ییقیلسه پیچاق چکن

کوپه لر.

* اۆلمه دیگه عمر کوپ.

* اۆلمه دیک قل بیر بیرینه دوش گلر.

* اۆلمه اوزونگدن غالمه.

* اۆلمه ایشگیم یاز چیقار.

* اۆلن بیلن اولوب بولماز.

* اۆلن دن سونگ توبه یوق.

* اۆلسنگ گورینگ گینگ بولسین.

* اۆلوم سیز دیرلیک یوق.

* اۆلومه چاره یوق.

* اۆلی ارسلان دان دیری سیچان.

* اۆلوم آدم سایلاماز.

* اُر اۆرینگ تورینه بیر گچر.

* اُر اوغلی عار اوچین گرهک.

* اُرده غیرات بولسا، ایشی قین

بولماز.

* اُر غاررار، وقت غارراماز.

* اُر گزه ن یرده، اُر گزر.

* اُر یگیده ایکی ناموس بیر اولوم.

* ایت اویرار کاروان گچر.

* ایت ایته بویرار، ایت هم

غویروغینا.

* ایت اوز اویینده باتیر.

* ایت اوز یالاغینی یالامان دویماز.

* ایتدن آچ هم یوق، دوق هم.

* ایت دویان گونی اوغورلیق ادر.

* ایت گوزوندن غاررار، انسان

یوزوندن.

* ایته یالی آز بر سنگ، غاپی دان

غاراماز.

* ایتی بولمادیغینگ یالاغی بولماز.

* ایتی ایت بیلن قووارلار.

* ایت بیرتیق دون لی نی غاپار.

* ایتینگ بویتوندان آلتین آسانگ،

ایت هم آغلار، آلتین هم.

* ایتی غیزیل ترک سولار.

* ایچی یانانینگ هم بیر گولکیسی

بار.

* ایدان تاپار، ایگلان اولر.

* ایر توران ایشیندن دینر.

* ایسی نی اوزونگه باس، اوتمسه

اوزگه.

* ایشان لاره بارسانگ ایش بار.

* ایش بیتیرسنگ ایل تانار.

* ایش غیسداغ ده بیتر.

* ایش سیز گلیب، ایشلی نی ایش

دن غویار.

* ایش سیز لیک، یا گدای چیلیغا

التر، یا اوغری لیغا.

* ایشینگی یمان سایمه، یخشی

چیقسه بختینگه.

* ایشیک آچیق بولساده سوراب

گیر.

* ایشیک تاپیلماز، تور تاپیلماز.

* ایشیک دن یر تاپسانگ، توره

گچمه.

* ایشیگینگدن آقیون سوونگ

قدری یوق.

* ایکی آط دیشر، آراسینده ایشک

اولر.

* ایکی آباق لی ایکی گونده.

* ایکی بولوب بیره دگمز، گوزلی

بولوب کوره.

* ایکی غوچونگ باشی بیر غازانده

غایناماز.

* ایکی گوج بیر تالانگ.

* ایکی نینگ سیلاغی بیر

آزديرار.

* ایکی یارتی بیر بوتین.

* ایکی یقین اوروشسه، اوزگه لره

ایم بولار.

* ایل آغزی کرامت.

* ایل آغلاق بولسا، دونگغوز دپه

چیقار.

* (۱) ایل ایله سیغار، اوی اویه سیغماز.

* ایل اوغری سیز بولماز.

* ایل اوزدالی سینی تانار.

* ایل اونگلاسه، آطینگى سوی.

* ایل بیلن گلن طوی ده بایرام.

* ایل دن چیقسا ایت هم آغلار.

* ایل گوزی ترازى.

* ایلیم گونیم بولمسه، آیم گونیم

دوغماسین.

* ایلینی سوین اۆزونی سیلار.

* ایلینی یمان لان غیرده اۆلر.

* ایگنه یالی دشیگدن دویه یانی یل

گهر.

* ایبه سیز ایشه گی غورت اییر.

* ایبه سینه گره ک بولسا، غونگشی

سینه حرام.

* ایبه سینی سیلاسانگ، ایتی نی

اورمه.

* این آغیز اویالار.

* اییب دویمادیق یالاب دویماز.

* اییم لی آط هار ماز.

ب

* باتیر بیر اؤلر، قورقاق مونگ اؤلر.

* باتیر یارا سیز بولماز.

* باتیراده جان گره ک.

* باتیرینگ اندیشه ییلن ایشی یوق.

* باران گتیرر، اوتوران بیتیرر.

* بار یرینده بال ارزان.

* بار ذادینگ سره سی ساغلیق.

* بارار غوشونگ باشی آنگری.

* بار تیلکی ده اوز غویروغینی

ماختار.

* بار بار ایشدن بار، ایشله مدیک

ذاده زار.

* بار جاق یرینگه کسک آتمه.

* بارلی نینگ بازاری یانیندا.

* بارلی نینگ آدی یووق، یوقلی

نینگ یوزی سووق.

* بارلی نینگ یوره گی سوولی.

* بارامازاق باتیر، برمه ک جو مَرِد.

* بارینی گورماگه باشیم ساغ

بولسین.

* بارینی برن اویالماز.

* بارلی ییلن دالاشما.

* بازاره باران بارینی خرچ لار.

* بازاره بارده، بختینگ گور.

* باش آغریمان بالدير سیزلاماز.

* باش آکینجاق یرده مال آیالماز.

* باش اولی سی دولت، آیاق اولی

سی محنت.

* باش ایکی بولمان، مال ایکی

بولماز.

* باش بولمسه گووره لاش.

* باش ساغ بولسا تلپک تاپیلار.

* باشا بلا نه دن گلر، ایکی بارماق

دیلدن گلر.

* باشا گله نینی گوز گورر.

* باشلان ایشینگ تاشلاما.

* باشی ساغینگ مالی بوتین.

* باشینگه فایده سیز دوغان دان

داش یور.

* باغ لی نینگ بیر باغی بار، باغ

سیزینگ مونگ باغی بار.

* باغینگده گورده تاگیندن آس.

* بال بولسا چینی بولار.

* بالیق باشندان پورسیر.

* بالیقی قچان سوودان چیقار

سانگ تازه.

* بالیغینگ دیریلیگی سوو ییلن.

* بال سویجی، بال دان بالا سویجی.

* بال توتان بارماغینی یالار.

* بای آشین بخیل غیسانار.

* باغوشینگ سویه نی خرابا.

* باغوشینگ رزقی آغزینه گلر.

* بایرم ده آچ اولن، جوزاده

دونگوب غالان.

* بایتال طایینی دپمز.

* بایینگ غیزی کل بولساده آر

دالناز.

* بایینگ آغزی غیشیق بولساده

سوزی دوغری.

* بایینگ پیشگی هم توشان توتار.

* بخت یاتجاق بولسا، دویه

اوستونده ایت یارار.

* بخت لی صحت گوزلمز.

* بخیلینگ جانی جهنم.

* برک غیا بلا گلمز.

* بر، برکتینگ آرتسین.

* برگی نی برن ینگر، یولی یوران.

* برگی اتمک آنکسات ده، اوزمک

قین.

* برکتلی دولت گیچ گلر.

* برن آلار، اکن اورار.

* برندن آل، اوراندان غاچ.

* برنده آلمادیق، دیلاب آلار.

* برمجگی بریب اویالت.

* بریب آلیب گورمدیک، برسه

اوقیسی توتماز.

* برسنگ ایجک، اورسانگ

اولجک.

* بریم، برک غایی نی آچار.

* بریم، گوک دن یول یاسار.

* بریمسزدن بیر غیل دوشسا ده

فایده.

* بریمسزینگ غازانی غایناماز.

* بریمسز بای لاره باراندان، کرملی

داغ لاره بار.

* بلا قضاقنده یوق، یورسنگ آیاق

آستینده.

* بلا گوز ییلن غاشینگ آراسینده.

* بلانینگ داشنده بولاندان، ایچینده

بول.

* بو اویینگ ایشیغی اول اویه

دوشمز.

* بو دنیا ده آدم گزمز، آد گزر.

* بو دنیا بیرووه کوپ، بیرووه آز.
 * بورنی یتمز پورسیجه.
 * بوزولان اپمک بیریکمز.
 * بوزولان ایله بوزوق ملاگلر.
 * بوزولان ایله باش بولما.
 * بوزولان ایله باش بولسانگ، یونگ
 ساخال ادر.
 * بوغازی بوغماسانگ، بوغاز دویه
 نی یوودار.
 * بوغونسیز یره پیچاق اورمه.
 * بوغونچاق بوغانا یاد هم دوغان.
 * بوگون گوره نینگ ارته یوق.
 * بوگونکی ایشینگی ارتا غویما.
 * بوگونینگ ارته سی هم بار.
 * بوش تانگکینگ سسی بادللی.
 * بوش غاب دیک دورماز.
 * بۆلی نه نی بوری اییر.
 * بولانینه بگنمه، دورانینه بگن.
 * بولجاق اوغلان باشندان بللی.
 * بولدیران هم عیال، گولدیرن هم
 عیال.
 * بولسا بولانی، بولماسا خمیر
 سووی.
 * بولشین ایتماق عیب دال.
 * بولغیسز آلین چانگ، بوی
 اوتورغین اولین چانگ.

* بولماجاق ایلی بوکور توتار.
 * بولوت گوکده قیشلاماز.
 * بولوب اوتن اوکونمز.
 * بولک قوینی قورت اییر.
 * بووغارتماز آز بولساده، گاکیر تمام
 کوپ بولسین.
 * بوی بتمه دیک یره اوی یتیر.
 * بویونگام اورته سسی یخشی،
 طویونگام.
 * بویورماجاق آش آغیزدان غاچار.
 * بی دولت عیب آچار.
 * بی دولتینگ چاغاسی آسمانداقی
 آیی دیلار.
 * بی دولتی یاغی چاپسا، دولت لا
 خبر گلر.
 * بی دولت بی دولتی، یاریم گیجه
 ده تاپار.
 * بی دولت بازاره بارسا شوم خبر
 گتیرر.
 * بیتینه قهرادن، دونینی اودا یاقار.
 * بیتزدن بیت آل.
 * بی حیادان، دیو قورقار.
 * بیر غویون دان آق هم دوغار قره
 هم.
 * بیر یخشی آق آرقا سیندان، مونگ
 یامان آق سوو ایچر.

* بیر یامانینگ ضرری مونگ یخشا
 دگر.
 * بیر گونکی دوزه، مونگ گون
 سلام.
 * بیر کمسیز گوزل بولماز.
 * بیر کسبی بار خوار بولماز.
 * بیر پوللیق اوییمبار، مونگ پول لیک
 هوزیریم.
 * بیر سیغیرینگ سیدیگنه مونگ
 سیغیر تایار.
 * بیر چرانینگ داشینا، قیرق آدم
 اویشر.
 * بیر گوله اولی ایله ایش بولدی.
 * بیر ییل قی گچی باقانینگ قیرق
 ییل قی عقلینه نقسی دگر.
 * بیر لی مونگ کویسه مز، کویسه
 مسه ده سووساماز.
 * بیر نهاده، بیر قهرده.
 * بیر اوقانه بار، بیر هم دوقانه.
 * بیر اوق ده ایکی آو.
 * بیراؤزونگی بیلک نادان لیک.
 * بیر تایاق بخت، بیر تایاق بی بخت.
 * بیر تایاق قیرق دالینی یوله گتیرر.
 * بیر تن، بیر جان.
 * بیر تیکن سیز گل بولماز.
 * بیر شایی تاپسانگ دووپ آل،

ایکی شایی تاپسانگ چکیب.
 * بیر اوبانی بیر اوغلان بوزار میش.
 * بیر یخشی لیک، مونگ بلانی
 غایتارار.
 * بیر اکیش اکمان، اوکوز اولمز.
 * بیر ال ده ایکی قاریز توتدیرماز.
 * بیر آره گیدن گورونمز، بیر هم
 گوره گیرن.
 * بیر یخشی بیر یامان اونگشار
 گیدر، ایکی یمان زنجیر کسر.
 * بیر هارانه دگمه، بیر هم آجیغانه.
 * بیر عیب دان آر اولمز.
 * بیر باشه بیر اولیم.
 * بیر آدمینگ پایی، اوچ آدمی آچ
 غویار.
 * بیر باشیم، مونگ ایشیم بار.
 * بیر باش بلالی، باش ایکی باش
 ماشغالا.
 * بیر باشی ایت هم ساقلار.
 * بیر غریینگ گوونینی
 «خوش گلدینگ» اولار.
 * بیر بگه نن آغلار، بیر هم غینانان.
 * بیر بلاسی بولماسا، غویروق
 مونده نه یاتیر.
 * بیر قرغا بیلن قیش گلمز.
 * بیرگونینگ قوداسی، مونگ

گونینگ دوغانی.

* بیر گوون یوز مونگ کعبه.

* بیر غایی یاییق بولسا، مونگ غایی
آچیق.

* بیر قورقاق ایت، اوچ گون اویرر.

* بیر بولوب فیل بولاندان، مونگ
بولوب پشه بول.

* بیر گوره نینگی، ایکی سینامه.

* بیر گوزی آیا باقار، بیر گوزی
شفتالو قاقار.

* بیر گونکی اورشینگ، قیرق
گونکی رزقه زبانی یتر.

* بیر گونلیک یوله چیقسانگ، هفته
لیک آذوق آل.

* بیر غیز آره گیدر، مونگ غیز یله.

* بیر دوغیران یانار، بیر هم دوغان.

* بیر دویماق چاله بایاماق.

* بیر لشن گویج داغی تالخان ادر.

* بیر ییل توت اکسنگ، یوز ییل
آلتین آلارسنگ.

* بیر یره کوپ بارسانگ، قدرینگ
آزالار.

* بیریم بار، مونگوم بار.

* بیر یگیت قیرق ییل ده کماله گلر.

* بیرینی چکن، مونگونی چکر.

* بیزی چوقمادیق بیلان یوز یاشه

سین.

* بیز گییه رین، دوز گزه رین.

* بیکاردان خدای بیزار.

* بیله چکیلن درد ینگیل دوشر.

* بیله گی یوغین بیرینی ییغار، بیلمی
یوغین مونگونی.

* بیلمز لیک بلا دال، بیله سی
گلمز لیک بلا.

* بیلمدیگه حرمت غویسانگ
«مندن قورقیور» دییر.

* بیلمز طیب جان آلار.

* بیلماسنگ، بیله نینگ گپینه
گیتماسنگ.

* بیلمه دیگینگ بیله گی آغریماز.

* «بیلمن» د ییه، مونگ بلا دان
غوتولار.

* بیلیم لی اولمز، بیلیم سیز گولمز.

* بیلیم سیزه ایش یوق، ایش سیزه
آش.

* بی وفا یولداش دان، وفالی ایت
یخشی.

* بسی وقت قیغیران خورازی
اولدیر لر.

پ

* پشک آغزی یتمدیگینه پورسی
دییر.

* پشگینگ ییلدا ملیغی سامان خانه
چنلی.

* پول دان بلا ده هدر ادر.

* پولی قره گونینگ اوچین ساقلا.

* پولیم هم یوق، دیلیم هم.

* پیس پیسی تاپار، سوو پیسی.

* پیغمبر هم بارینه جو مَرَد.

* پیر آزمان بلا باقماز.

* پیر آزمان مرید آزمان.

ت

* تاپان بگه نر، تانان آلار.

* تارت اوزمه، ایت ییقمه.

* تازی نینگ ییلدامینی تیلکی
سویمز.

* تازه کویزانگ سووی سووق.

* تازه نی آیان طویا یتر، نانی آیان

بیله یتر.

* تامدیر، غیزانده یاپ.

* تایاغینگ ایکی اووجی بار.

* تایاق بیریکسه هم، ال بولماز.

* تایاق یتیانچا یومریق.

* ترکمن غوشی دورا بارا.

* تکبرلیک درد آشدیرار.

* تن آغریسه جان سیزار.

* تستگینگ اوزی آیتماز، سوزی
آیدار.

* تولله زوردان یامان.

* توردان چیقان قوش توتدورمازاق
بولار.

* توشانه دوغدیق دیه.

* توشانی آرا به بیلن توتار لار.

* توتون تونگه دن چیقار.

* توتولمادیق اوغری، همه دن
دوغری.

* توغسان دولمان یاز چیقماز.

* توکل ایشینی تانگری اونگار.

* توکلینگ اندیشه بیلن ایشی یوق.

* تووق، کولی اوز اوستونه ساورار.

* تیغ یارا سی بیتی، دیل یاراسی
بیتمز.

* تیلکی غایتا لاب غاپانه دوشمز.

* تیلکی نینگ مونگده بیر حيله سی

بار، اینگ غووی سی گورونمزلیک.

* تیکن باتان یریندن چیقار.

ج

- * چایی آز آتسانگ آغیز بیشر.
 * چایشیق یوله سیغماز، عقلسیز قوله.
 * چراغینگ آستی قرانگقئ.
 * چکمه دیک یوپونگدن آسیلمه.
 * چمچه لاب ییغانیم، چاناق لاب دوکولدی.
 * چوپان گووینله سه سرکه ساغیب سویت برر.
 * چوپان سیز غوین دارغار.
 * چوپانه مجلس حرام، دویه کشه اووقئ.
 * چیقما دیق جانده امید بار.
 * چیقداجی چیقمان، گیردجی گیرمز.

چ

- * چاغا عزیز، ادبی اوندان هم عزیز.
 * چاغا ییقيله ییقيله اولالار.
 * چاگه غاتيسا، داش بولار.
 * چاغیریلان مهمانینگ قدری آیری.
 * چاقلیق سیز باران، دوشک سیز اوتورار.
 * چاغیریلان یرینگه ارینمه،
 * چاغیریلما دیق یرینگه گورونمه.
 * چای سونگی دوستونگه.

ح

- * حرمتی زورلاب آلیب بولماز.
 * حسابلی دوست آغیریشماز.
 * حسابلی دوست اوزاق گیدر.

خ

- * حساب سیز ایش بیتمز.
 * حلال ایشله خیر تاب.
 * حمامه گیرن درلمان چیقماز.
 * حلوانی حکیم اییر، شلاخی یتیم.
 * حق سوز آجی بولار.
 * خدای اورانی پیغمبر عصاسی بیلن دورترمیش.
 * خسته بولماق عادت، حال سورماق مدد.
 * خسته سین یاشیران ساغالماز.
 * خضر دیب بارانیم، خرس بولوب چیقدی.
 * خطاده برکت یوق.
 * خودپرست لیقدان بت پرست لیق غووی راق.
 * «خوشینگ» آتاسی اولماندیر.
 * خیر اتسنگ بوتین ات.
 * خیرلی مال اییه سینی تاپار.
 * داغ بولانگ آغیز بیشر.
 * داغ ایشله خیر تاب.
 * حمامه گیرن درلمان چیقماز.
 * حلوانی حکیم اییر، شلاخی یتیم.
 * حق سوز آجی بولار.
 * داغ ده اؤسه نینگ باغری سووق.
 * داغ گورکی داش.
 * داغ ناچه بییک بولساده،
 * اوستوندن یول آشار.
 * داغا چیقسانگ هم دابانینگ غراب گز.
 * داغینا گورا دومان، یرینه گورا ییلانی.
 * دالنان غیز آر سیز غالار.
 * دالی اوز اویننه مهمان.
 * دالی دن دوغری خبر.
 * دالی نی تایاق یوله گتیرر.
 * دالی غایغی دان اؤلر.
 * دالی نینگ اوزی دییر، اوزی هم اشیدر.
 * دالی نینگ مونگ سوزی تلک، بیر سوزی گرهک.
 * دالا گونده بایرام.
 * دالا دالی دیسنگ آریا بویی اوسر.
 * دایی لی اوغلان دارتیق.
 * درخت بسلندبولسا، میوه سی

د

- * داغ باشیندان ییقیلار، یر

آشاق.

* درخت دویبوندن سوو ایچر.

* درخت بیر یرده کمال تاپار.

* در آستینده درد غالماز.

* درد چکن طیب بولار.

* دردی بولمادیق درمان ایزلاماز.

* دره اییه سیز غالسا، تیلکی بگلیک

ادر.

* دوز سوز داغی دشر.

* دیک گزن، دوق گزر.

* دگیمسوزه دگیم دگسه، ییلده

گچینی ایکی غیرقار.

* دُشمَنینگ گوله نینا اینانما.

* دُشمَنینگ اولوم دیله یون چانگ،

اوزونگه عمر دیله.

* دُشمَنینگ سوغاتیناسر اتمه.

* دُشمَن سنی تانامانقا، سن اونوی

تانا.

* دُشمَنی دوستوندان تاپ.

* دُشمَن دوشیشی گوزلار.

* دُشمَن دان دُونوک یامان.

* دُشمَنینگ گولدیگی، سِرینگی

بیلدیگی.

* دمیرچی نینگ آطی نعل سیز.

* دنگ بولمان دوش بولان.

* دنیا مالی دنیا غالار.

* دوغان لی ارکه کپلار، دوغان سیز

قورقا.

* دوغانینگ بای بولسا، عیالی

غوانسین.

* دوغری سوز داغی دشر.

* دوغری گلن کییگینگ ایکی

گوزوندن باشغا عیبی یوق.

* دوغوب دوغان بولینماز، تانیسیب

دوغان بولینار.

* دوغا، کم ارسغال بولان دان، ییلده

بیر یاغی چاپسین.

* دوق باشا دولت یاغار، آچ باشا

محنت.

* دوق چایقانمان، آچ دویماز.

* دوقینگ آچدان خبری یوق.

* دوست دوغریسی کینه سیز.

* دوست دوستینگ آینه سی.

* دوست سیز باشیم، دوزسیز

آشیم.

* دوست یخشی سی اوزاق ده.

* دوستلیق ده منزل بولماز.

* دوستینگ یوزونگه آیدار،

دُشمَنینگ ایزینگدان.

* دوستینگ تیلکی بولسا، قپانینگ

غورولغی بولسین.

* دوستی یوغینگ دُشمَنی اوستون

چیقار.

* دوسته آیتدیم سوزومی، دُشمَن

بیلدی سِریمی.

* دورناگوکده، دوزاق یرده.

* دوزاییه یرینگه قصد اتمه.

* دوزدان اولی بولما.

* دوزیمینگ بولسا بولامالی یانینده،

دوزمزیم بار.

* دوکولن چاناق دولماز.

* دولتی عارسیز گرهک.

* دولتی دن دولت یوقار، بی دولت

دن محنت.

* دول گوزی بیلن هله ی آلمه، پیاده

گوزی بیلن آط.

* دونگیزی باتغاده باس.

* دووک غاب ده سوو دورماز.

* دوپسا آجیغارینی بیلمز.

* دویشی گورمک بولار ده، یورماق

بولماز.

* دویمادیغینگ سارقیدی بولماز.

* دوپا مونیب خطبه بوقما.

* دوپا «هایت» دیمک هم مدد.

* دویه نینگ اولی سی کویری نینگ

اوستونده تایاق اییر.

* دویه منزل غارار، اشهک آیاغی

نینگ آستینی.

* دویه لایت اویره ن یانی.

* دویه لی بای، دنیالی بای.

* دویه یتیماسه، سمره مز.

* دویه قارریسا کوشاگینه ایه زر.

* دویه بوینونه بويسانیب، ییلدان

کور غالیبیدیر.

* دویه بوینونینگ اگری لیگینی

بیلسه یخشی.

* دویه ده قوات بولماسا سلطان

ویس نیله سین.

* دیداره دویماق یوق، مهره غانما.

* دیشینگ بارقا مالینگی ای.

* دیل بیلمز نوکر، آبراینگی دوکر.

* دیل بیلن اوراق اورسانگ، بیل

آغریماز.

* دیل یوره گینگ آچاری.

* دیل قلیچ دان یتتی.

* دیل هم فلا، هم بلا.

* دیله گلدی، بیله گلدی.

* دیلینگ سالان دوونینی دیش

چوزمز.

* دیلینگ خفه بولسا، دپه ساچینگ

دیم دیک.

* دیمه سَرینگ دوستینگه،

دوستینگ هم دوستی بار دیر.

* دینگلان، اوز عیبینی اشیدر.

ذ

* ساغ گوزومی چپ گوزومه محتاج
اتمه سین.
* ساغلیق بایلیق، یاشلیق دولت.
* سایه نی اکمدیک سالقینده یاتماز.
* سخی اوده یانماز.
* سیرین بیلمدیک آتینگ سرتیندان
آیلانما.

ر

* سرچه دن قورقان داری اkmز.
* سقاوینگ سونگونى آل.
* سمیز لیگی غویون گوترر، اونده
ده قره غویون.
* سن بولماسانگ صنم جان.
* سندن حرکت، مندن برکت.
* سوادلی داریره سیغار.
* سوادى کوپونگ، پولی کوپ.
* سودخوارینگ قبری یانار.
* سوراب برندن اوروب بر.
* سوری (ثوری) آغساق سیز
بولماز.

* سورینگ بیر آغساقی بیلدیرمز.
* سوری دن آیریلان غوینی قورت
اییر.

* سوز غیسغاسینه یخشی.
* سوزی سوزه اوغشاماز، آغزی
سوزدن بوشاماز.

* سونن اوجاق ییلشماز.

س

* ساغ باشیم، سلطان باشیم.

* ذاد هم ذادلا گره ک.
* ذادینگ تازه سی یخشی،
دوستینگ کهنه سی.

* رنگینی گورده، حالینی سورا.

ز

* زاریم بارده، زوریم یوق.
* زرچه (سرچه) سمراب باتمان
چیقماز.
* زر زورینگى، زغاره کورینگى.
* زر قدرینی زرگر بیلر.
* زوری، زور بیللمی.
* زیان سیز قره نینگ کوی یخشی.

* سونگ گلن آشا باتیر.

* سونگقى توبکیلیک ساغال ازمز.

* سونگقى پشیمان، اوته دشمن.

* سووه گریب غوری چیقار.

* سووی گورمان ایشتان چیقارما.

* سوو گتیرن هم بیر - کویزه دوون

هم.

* سویگی کور بولار.

* سویمگن آش غوسدیرار.

* سوو حاصیلینگ انه سی.

* سویانیشن ییقیلماز.

* سویده سینگه سر اتسنگ قان

گورینر.

* سویت ده آغزی بیشن، سووی

اوقلاب ایچر.

* سوو آقار، داش غالار.

* سوکویزه سی، سوو یولینده

سینار.

* سیغیر حرمت گوترمز.

* سیغیرینگ غویر یغینده پیچاق

دوومه.

* سیغیرینگ شاخینه اورسانگ

اندامی سیزلار.

* سیلاره گویجینگ بولماسا،

سیلاماغا دیلینگ بولسین.

* سیلاغینگ آنگیرسی قورقی.

ش

* شاگرد خلیفه دان اوزماسا هنر

ییتیر.

* شرطیم شاخیمه.

* شکر اتسنگ مانگا، ینه بررین

سنگا.

* شمال بولماسا چوپینگ باشی

غیمیلداماز.

* شیطانینگ آزدیرانی اوزونینگى.

ص

* صبر ادن مراده یتیر.

* صبر ادن بکلی غاپینی آچار.

* صبرلی نینگ صندوقی صاف.

ض

* ضررینگ یاریندان غایتماق هم

فایده.

ط

* عقل لی یگیت ایله یتیرر، احمق
یگیت یوردی یتیرر.

* عقل باش دان چیقار، آلتین داش
دان.

* عقل دان آرتیق بایلیق یوق،
ساغلیق دان قمت زاد.

* عقل لاگون یوق، بی عقله اولوم.
عقل لی نینگ قدری احمق یانینده
بللی.

* عقل سیز یاش یوق، بها سیز ایش.
عقل سیزینگ ایشی کوپ.

* عقلی چاشانینگ محنتی آشار.
عقلی یالان یاد ادر.

* علم عقلینگ چراغی.
عمرینگدن ایکی گون غالسا آط

آل، بیرگون غالسا عیال.
عیال غیرت لی بولسا، آر قورقاق

بولار.
عیال اونگسه خزینه، اونگماسا

قضا.
عیالینگ یمان بولسا یورت پراخت

لیغیندان نه فایده.
عیب سیز آدم بولماز.

* عیب سیز دوست ایزلان، دوست
سیز غالار.

* عیینی یاشیران آینگالماز.

* طعام بر سنگ آجا بر.

* طوموس (توموس) دپه سی
خاینامادیغینگ، قیش غازانی غایناماز.

* طویه بارسانگ دیوب بار، طوی
دونونگی کیب بار.

ع

* عادل اولر، عدالت اولمز.
عالم بولماق آسان، آدم بولماق

قین.
عالم آزمان، ظالم اونگماز.

* عالم آلتنگاسامان ایشلار.
عذاب سیز یرینگ آدی یوق.

* عقل گوچ برر، گوچ یوره ک.
عقل لی گتیرر، احمق یتیرر.

* عقل لی اووره نر، احمق اووره در.
عقل لی ایشی ییلن، احمق دیلی

ییلن.
عقل عقلدان زیاده.

* عقل سیزینگ ذوقی آرتیق.
عقل یاش ده دال، باش ده.

غ

* غوی دوست اولی خزینه دیر.
غویمادیغینگ گوزلمه.

* غوین باقسانگ غوین تایاغینگ
الینگده بولسین.

* غیبت کش حقیقتی آیتماز.
غیزاریب تنیم گوروندن، آغاریب

یامام گورونسین.
غیز غیلینغیندان سوبدیرر.

* غیز لینگ سارغیدی توکنمز.
غیزلی اوی ده ایش غالماز.

* غیزی بارینگ نازی بار.
غیزیل گورسه خضر آزار.

* غیزیم سنگه آیدایین، گلنیم سن
اشیت.

* غیزینگ گوونی غیل بولار،
چیکیلسه ده جوزولر.

* غیز یخشی سی غیشیق چاتمه دان
چیقار.

* غیز کپه دن (نژده دن) چیقار، توشه
اومچه دان.

* غیزینگ گوزی غیزیل ده.
غیسغانچ دان ایکی چیقار.

* غیسدانان لایه باتار.
غیسغانجینگ آتان اوقی اوزونه

دگر.
غیشیق آرابه یول بوزار.

* غارری اوی دیره گی.

* غارنی دویسه ده گوزی دویماز.
غارنی دوقه بلایوق.

* غازان ده بولسا سوساق ده چیقار.
غالان ایشه غار یاغار.

* غامیشی غووشاق توتسانگ
الینگ غیار.

* غاوون غاوون دان رنگ آلار.
غاوونینگ یخشی سینی شغال

اییر.
غایدان مالینگ خیری بار.

* غایغی غارریدار، غم اولدیر.
غریب بولسانگ قرینداشینگ یاد

بولار.
غریبینگ بیر دویانی، چالابایانی.

* غریبینگ آیدانی گلر، دیبه نی
ادیلمز.

* غورالان گوزه چوب دوشر.
غوری نینگ اودینه اول یانار.

* غوغا سیز باش گورده یخشی.
غونگشا گوز دیکن، نهار سیز

غالار.
غونگشینگ قوتوری یوقار.

* غیمیلدان غیر آشار.
* غینگیر باش ده عقل بولماز.

ف

* قصابایاغ غایغی، گچا جان.
* قصد ادن پست بولار.
* قضا گورینیپ گلمز.
* قل خیالی غورساغینده غاررار.
* قلیچ اوز غینینی کسمز.
* قطارده نر بولسه، یوک یرده
غالماز.
* قورده رحم ادن، غوینه ظلم ادر.
* قورقانا قوشا گورینر.
* قورقاغی کوپ قووسانگ باتیر
بولار.

* قورقاق اوّل اورار.
* غورباقانینگ جانی ساغ بولسا،
پورساتما دیق کولی غالماز.
* قورت آرقا سیندن قوش
دویماز(دویمیش).

* قورت چاغا سیندان اكدی بولماز.
* قورت غارراسه آوی غاچار.
* قورت گورن ایتینگ آغزی بیر
بولار.

* قوردی آغزاسانگ قورت گلر.
* قوردینگ آغزی ایسه ده قان،
ایمه سه ده.

* قودوزینگ عمری قیرق گون.
* قورقاغا نه فایده، نه زیان.
* قورقاق تیاغا بولماز.

* قدرت گورسنگ داغا بار.
* قدر بیلمز قیرنداش دان، قدر بیلن
یاد یخشی.
* قدغن ده قیمت آرتار.
* قرغه غازه اوکونسه، قاناتی سینار.
* قره دان غایتماز، قرانگق دان
قورقماز.
* قیرنداشینگ سسی قرانگق ده
بللی.

* قورقما دیق قورقیزار.
* قورقی نینگ اولومه فایده سی
یوق.

* قوش غاناتی بیلن اوچار،
غویروغی بیلن غونار.

* قوشه قلیچ بیر غینه سیغماز.
* قولاق اشیده نینی، گوز
گورمه سین.

* قول اگریسی اوزونگه .
* قووسانگام ایزینگه سرات.
* قهر اونگ، عقل سونگ.

* قهر شیطان.
* قهر جانگ تیز غاررار.
* قهر، غضب، سونگی پشیمان.

* قیرق ییل غیران گلسه، اجلی یتن
اوّلر.

* قیرق کیشی بیر یانا، غینگیر کیشی
بیر یانا.

* قیرقینگ ایچینده جانینی غایغیران
کافر.

* قیش غمینی یاز ای، یاتار غارنه آز
ای.

* قیش آریق آلمه، یاز یاغیر.
* قیش اوتر، یوزی قره چیلیق کومره
غالار.

* قیشینگ گونی قیرق توپسلی،
قیرقیسی هم غیلیق سیز.

ک

* کاپیردن، کا مرید دان.
* کاکیلان تووق یومورتغالامان
دینمز.

* کاکلیک سسینی چیقارماسا،
غیرغی اونی آلیب بیلمز.

* کاشکانی اکسنگ بیتمز.
* کتاب اوقان معنی دن دوق.
* کر، ایکی گولر.

* کر اشیدانی، کورتوتانی
غویبرمز.

* کر بیلن خلوت اتمه.
* کوپ گزن، کوپ اشیدر.

* کوپ آیلانسانگ ییقیلار سینگ.
* کوپ یخشی نینگ ایچینه بیر یمان

سیغماز.
* کوپ سوزونگ آزی یخشی، آز

سوزونگ راستی یخشی.
* کوپ یاشان کوپ بیلمز، کوپ

یوران کوپ بیلر.
* کوپه یوران آزدان غالار.

* کوپه گنگش ده، اوز بيله نینگی ات.
 * کوپینگ آغزی بیر بولسا، بیرینگ آغزی یاپیلار.
 * کوپینگ دیله گی گول بولار.
 * کوتک گویچلی بولسا، یونگ هازیق یره گیدر.
 * کور عصاسینی بیر آلدیر.
 * کور توتانینی بلار.
 * کوریلن کسکلشن یانی.
 * کوندیک بهاسینی ابریق اییر.
 * کویزه هر گون سینمز، بیر گون سینر.
 * کیچی جیک اوبه آرساق بولار.
 * کیچی جیک داش باش یارار.
 * کیگینگ آولاغی امن سونگ یتدیرمز.
 * کیسه دیله دوشر، کیسه اومه.
 * کیسه یخشی لیق اتیونینگ پیلیبات.
 * گ
 * گاگیره ک ایکی طوی دان غالار.
 * گپ دسترخانه گلر.

* گپ یل بولماسادا، یوره ک چیشیر.
 * گپی آیدان گپچی دال، گپی ایزارلان گپچی.
 * گدای چیلیغا ده مونگ تنگه.
 * گدایینگ یدی غایی دان سونگ یوزی آچیلار.
 * گرک درگی ییقار.
 * گرکلی داشینگ آغرامی یوق.
 * گرکلی زادینگ، گرکسیز گونینگ آل.
 * گرک گن آیاق تزه ک باسار.
 * گرن دریا، اوتوران گمراه.
 * گلنه بالدیز، گیدنه ینگه.
 * گلی غووی گوریون، تیکه نینه دوزر.
 * گچی نی هم اوز آیاغیندان آسارلار، غوینی هم.
 * گنگشلی یرده دنگلیک بار، گنگش سیز یرده کملیک.
 * گنگش لی طوی اوزاق گیدر.
 * گمان ایمان دان آیرار.
 * گوچ غایتسا آغساق اوزار.
 * گوروب بیلمدیگینگ گوزی چیقسین.

* گوریلمدیک یرده، اشیدیلمدیک گپ بار.
 * گورک تروق کوپ کاکیلار.
 * گورگینی گورمان گوره گیرمک یوق.
 * گوراش ده ییقیلان عمل اووره نر.
 * گوز، دریا.
 * گوز گوره نینه عمل ادر.
 * گوز گورمدیگنی یوره ک سیزار.
 * گوزی یر گورن یوق.
 * گوزی یوغینگ، یوزی یوق.
 * گوزی نینگ اودی آلینان.
 * گوز قورقاق، ال باتیر.
 * گوز گورنده، یوز شریف.
 * گوزگورمه یوز دؤنر.
 * گوز حیوانی غازانه التر، آدمی اولومه.
 * گوزونی یومان داغ اشار.
 * گوزومه بولینچا غاشیما.
 * گوزومینگ گورانی، گوونیمینگ سوینی.
 * گوگه توبکورسنگ یوزونگه دوشر.
 * گوک داکی دیله گینگ یرده دووشسین.
 * گوونی آچیغینگ یولی آچیق.

* گوون سیغسا، گووره سیغار.
 * گوون گوزلی سویمز، سویه نینی سویر.
 * گولمه غونگشینگه، گلر باشینگه.
 * گوون یتسه، قول یتر.
 * گولکا گولمسنگ گوونی غالار.
 * گوندش لی گولمز.
 * گونی بیر بولسا، اورشی ایکی.
 * گویچلی نینگ گپی معامله.
 * گویچلی نینگ غوبریغی دگیرمن تارتار.
 * گیجه نینگ خیریندان، ارتیرینگ شری.
 * گیشی نی کمیسدن اوزی ناکس دیر.
 * گیشی گناه سی، کیشی ده دورماز.
 * گیشی، گیشی نینگ قلی دال، نیت، نیتینگ قلی.
 * گیشی نینگکی گیشا غیز گورینر.
 * گیشی الی ییلن اوت کووسمه.
 * گیر مزدن اونگ، چیقمانی اولان.
 * ل
 * لالینگ دیلینه انه سی دوشر.

م

* من، منلیک ملعون ایشی.
 * من نامه دییورین، دوتاریم نامه دییور.
 * منت لی یخشی لیقدان قاچه یور.
 * منت سیز آش، بایرام چوره گی.
 * منگه گلن منگه منگزار.
 * منکرینگ گوویندن گیتمز گمانی.
 * مونگ قرغا بیر کسک.
 * مونگ غایغی بیر ایش بیتیرمز.
 * مهمان آتانگدان اولی.
 * مهمان مهمانی غیسغانار، اوی اییه سی ایکی سینی هم.
 * مهمان آز اوتورسه ده کوپ سینلار.
 * مهمان اوی اییه سی نینگ قلی.
 * مهمان رزقی بیلن.
 * مهمان گلر ایشیکدن، رزقی گلر دشیکیدن.
 * مهمانه گلر دیمک بار، گیت دیمک یوق.
 * مهمانینگ اونگونه آش غوی، ایکی الینی بوش غوی.
 * مهمانینگق اوج گون، اوج گوندن سونگ کوچ گین.
 * میراث دان یومریق یتسه ده، حقینگی آل.

* مال اییه سینه منگزه مه سه شوملیق.
 * مال اییه سی نینگ گوزوندن سوو ایچر.
 * مال چیقار اییه سی سبب لی.
 * مالی گیدن غریب دال، آبرایی گیدن غریب.
 * مرد اوزوندن گورر، نامرد پولداشیندن.
 * مرد سواش ده بللی، دانا گنگش ده.
 * مصرده شاه بولان دان، اوز ایلینگده گدا بول.
 * مصلحت لی بچیلن دون دار گلمز.
 * مست ده عقل بولماز، نامرده ایمان.
 * مکرلیک، دشمن لیق.
 * ملایم هوجک ایکی انه نینی امر.
 * ملکچا پر برسنگ، پر اییه سینی یردن چیقارار.
 * مناره سالان مناره بویی چوقور خازار.
 * من گزمن نصیبام گزر.

ن

* میوه درختیندن داشا غاچماز.
 * میوه درختندان سوو ایچر.
 * میوه لی درختی ایرالاماسانگ، میوه سی دوکولمز.
 * نامرد آش اوستونده آرلار، مرد سواش ده.
 * نامرد آش اوستونده، مرد ایش اوستونده.
 * نامه داش، ایشیک بیلن تور داش.
 * نامه نی خوار توتسانگ، شونگه ده زار بولار سینگ.
 * نرینگ خامی اشه گه یوک.
 * نصیب اتمدیک ذادی اییب بولماز.
 * نفس، بیر اژدرها دیر، دویمازام دولمازام.
 * نفس آدمی گوره التر.
 * نفسینگی جلاولاماسانگ، اول سنی جلاولار.
 * نقل، عقله یارپی.
 * نه خمیر، نه فتیر، نه طویه یارار، نه یاسا.
 * نه سیخ کوسین، نه کباب.
 * نیرده قوتور بولسا، قره چین شونده قونار.
 * ناتمکدن خدای ساقلا سین.
 * ناچه آچ هم بولسه، شیر یوز توتسانگ بیتر.
 * ناحق قان یرده یاتماز.
 * ناحق تهمت دن، ناوقت اولوم دن.
 * نادان دوست دان، دانا دشمن یخشی.
 * نادان اوغلان آتا سینا اووره در.
 * نادان سوزله دیگیچه حالین بیلدیرر.
 * ناکس دن قرض اتمه، قرض اتسنگ هم صرف اتمه.
 * نامرد سوزون جومرد دینگله مز.
 * نامرده باراندن، کرملی داغا بار.
 * نامرده بیر ایش مونگ اوی گتیرر.
 * نامردینگ دنیاسی دار.
 * نامردینگ اوزی یکه، مردینگ سوزی.
 * وعده ده، وفا گره ک.

* وفالی دوست یوزیل گورمه-
ده، یاد بولماز.

* هله یی بولمادیغینگ غولایی
بولماز.
* هم خوزگرهک، هم خوزینگ
مورریگی.
* هم داییم لاره بار یورین، هم
طاییمه باش اوورتیورین.

* هر ایش بولسین بافید بولسین.
* هر بیر فهمداره ساده لیق گرک.
* هر بیر زیان عقل آرتدیرار.
* هر ذادینگ اؤز وقتی بار.
* هر زیان، بیر پند.
* هر کیم ادر الی بیلن، اول هم گیدر
اوزی بیلن.
* هر کیم اوز اولوسینه آغلار.
* هر کیم اوز عقلی بیلن یاشار.
* هر کیم دویان طوینی ماختار.
* هر کیم اوز آغیران یرینی توتار.
* هر کیم اوز فعلیندن تاپار.
* هر کیمینگ اوز یوردی، اوزونه

مصر.

* هر کلهده بیر خیال، کِل کلهده
مونگ خیال.

* یابی نی غایغیران یاغا دوشر.
* یاتان المزیتن اولر.
* یاتان اوکوزه اییم یوق.
* یاتان ییلانینگ غویروغینی باسما.
* یاتانه، ییلان هم دگماندیر.
* یاتانینگ اوستونه توران کلمه سین.
* یاتماق اولوم دن، گزمک عمر دن.

* هر گلینگ بیر ایسی بار.

* هر ملا اوز بيله نینی اوقار.

* هر یوردینگ تیلکی سینی، اوز

تازی سی بیلن آلارلار.

* یاتیب خالاندان آتیب غال.
* یاد ایتینگ غویروغی یامزینده.
* یاراق ایتینگ یانینا بارما.
* یاریم گونه یاریش یوق.
* یاز یاتان، قیش آغلار.
* یاز زرگرهک یا زور.
* یاز یاپینجانگی یانینگدان غویما،
قیش ناتجگینگ اوزونگ بیل.
* یاش لیقدا ایش گورمه دیک،
اولالانده سووراق (باشارنیقسین) بولار.
* یاغ سیز پلو بولماز.
* یاغیش یاغاره، آریق بیتر.
* یاغی غایدان سونگ باتیر کوپه لر.
* یاغی دان یای بوی.
* یاغی نی غایغیران یاغا دوشر.
* یاغی یاقانگدان آلانده، ایت
اتکدن آسیلار.
* یاغی، یاغی نینگ یراغینی بیلمز.
* یاغی یالبارانینا باقما.
* یاغی یالبارانینگ بیلمز.
* یاقمه بیشر سینگ، غازما
دوشر سینگ.
* یالان هم بولسا خوش خبر.
* یالانچی توره بیر چیقار.
* یالانچی نینگ چینی ظایا.
* یالان سوزله سنگ هم، آیاغینگ

یردن اوزمه.

* یالانچی تانگری نینگ دشمنی.

* یالانچی آدم، غویروق سیز ایت.

* یالانگاجه یاز یخشی.

* یالانگاج، دیزی بیرتیغا گولر.

* یالانگاج سوودان غایتماز.

* یالانگاجی اورسانگ، پوستین لی

غالپلدار.

* یالتانینگ دیلی کلته.

* یالتا یارینی ایبر، اوکته یارینی.

* یالتا عیال، مهمان گلنده اوی

سوپورر.

* یالتانان یال تاپماز، تاپساده بول

تاپماز.

* یالنگیز آغاچ یالبارسانگ دایانماز.

* یانداق هول (اول) هم بولسا،

تیکنی غوری دیر.

* یانمادیق دان توسا چیقماز.

* یتیشن غیز گیودن قورقماز.

* یتیم آشی یارپی بیشر.

* یتیم اوزگو بگینی اوزی کسر.

* یتیم اولسه، ایل گومر.

* یتیمینگ آغزی آشا یتنده، بورنی

غانار.

* یتیمینگ حق، بلانینگ اوقی.

* یخشا بیر سوز بس دیر، یمانه

مونگ سوز عبث دیر. * یخشاگون یوق، یمانه اولوم. * یخشی آدم، یخشی یوز. * یخشی آدم یاددان چیقماز. * یخشی آشین اییر، یمان باشینی. * یخشی آط اونگونو غارار، یخشی یگیت سونگونو. * یخشی برینچا، یمان هوولیار. * یخشی جانینگه یولداز، یمان نانینگه. * یخشی ده یاد بولماز، یمان ده اویات. * یخشی دان شرافت، یمان دان کثافت. * یخشی سوز بال دان سویجی. * یخشی سوز هوجک امدیر. * یخشی گپ ییلانی حین دان چیقارار. * یخشی گونینگه دوستونگ کوپ. * یخشی غیا بارینچانگ، یمان قَپینگه سرات. * یخشی لارینگ صحبتنده ایشیک هم بیر توردیر. * یخشی لیق اینانانینگ گوزوندن گورور. * یخشی لیغه، یخشی لیق، هرکیشی

نینگ ایشی دیر، یمان لیغه یخشی لیق، آرکیشی نینگ ایشی دیر. * یخشی لیتات دریا آت، بیلسه بالیق بیلر، بالیق بیلمه سه خالق بیلر. * یخشی لیق ات یانینگه گور، یمان لیق ات الینگه. * یخشی لیق یرده غالماز. * یخشی نیت، یاریم دولت. * یخشی نینگ اولوسی یاقار، یمانینگ دیری سی. * یخشی نی گورمک، جنت دن. * یخشی یگیت قدرینی اوباسی بیلمز یاد بیلر. * یخشی یگیت ایل عیین آچماز. * یخشی یگیده بیر مروت یخشی دیر. * یدی اولچه بیر کس. * یدی دریانگ سوونی ایچن. * یدی غپی ده یر تاپمادیق. * یدی یاشان آطی سیغیریب سووه یاقما. * یر آله، یورت آله. * یر آستینده ییلان گاوشه سه ایلر. * یر آلمه، یورت آله. * یر آلمه، غونگشی آله.

* براغ توتان، براغ دان گیر. * یردن تاپسانگام ساناپ آله. * یرسیز غارغیش اوزونگه دگر. * یر غاتی بولسه، اوکوز اکوزدن گورر. * یره باقاندان یر قورقار. * یری بایینگ، ایلی بای. * یراغا دوشن یولداشینی کوپ ایسلار. * یرقالی دون یماماغه یخشی. * یرکه گزن هدرادر. * یرکه گولن اویالار. * یرکه نینگ چانگی چیقماز. * یرکه یول تاپاندان، کوپ بیلن آداشان یخشی. * یرگیدینگ سوزی، یوره گینگ دوگونو. * یرگیت، یرگیدینگ تورینه بیر گچر. * یرگیت باشی غوغاده گرک. * یرگیت سوزی بیر گرک. * یرگیت عارف بولسا، اصلی نی سوراما. * یرگیدی غم باسسه، دنگ دوش آختارار. * یرگیده مونگ دورلی هنر هم آز. * یرل سونگی، یاغیش. * یرمندان بویونگی ساتین آله. * یرمان دویه هوودینی اییر. * یرمان خاتین دان دیو غاچار. * یرمان گوز دنگیزی غورادار. * یرمان گونده قدریم بیلن، یخشی گون ده دوستیم دیر. * یرمان لیغینگ سونگی گولکی. * یرمان لیق شربندن غاچسانگ، یخشی لیق آلینگدان چیقار. * یرمان یولداز یول ده غالدیرار. * یرمان لارینگ یرمانلیغینی آیت، فعلیندن غایتسین. * یرمانه سرینگ آیتمه، آیتسانگام چینینگ آیتمه. * یرمانه یاناشسانگ، قره سی یوقار. * یرمانه یاران یوق. * یرمانی گورمدیک، یخشا فرق اتمز. * یرمانی یاشیر، یخشی نی آیت. * یرمانینگ کوینگی یقاسیندان بیر تیلار. * یرمانینگ یورغیدی اوزونه. * یرنگیلی یل گوتار، آغیری یر. * یرنه نینگ ینه سی بار. * یروب سیریلیب توینوقدان گچر. * یروپک دونونگ ایچینده، یخشی، یامان تاناتماز.

- * یوردی بلد چاپار.
 * یورغانینگه گورا آباق اوزات.
 * یوز بر سنگ یوزونگ دوشر.
 * یوزگورن، جنت گورمز.
 * یوزی نورلی نینگ یوراگی آچیق.
 * یوزیوزدن ایسی.
 * یودا ایزلاسانگ یوله التر، یول
 ایزارلاسانگ ایله.
 * یولاغچی یول ده یخشی.
 * یولداشینگ کوربولسا، گوزونگ
 غیبه راق.
 * یولداشینگ قرغا بولسا، ایمیتینگ
 تزه ک.
 * یولدان چیقسانگ ده، نرخ دان
 چیقما.
 * یول ده دوشان یول ده غالار.
 * یول ده دوشولان، یولداش بولماز.
 * یوله چیقسانگ یولداشینگی دوز
 ات.
 * یول عذابی، گور عذابی.
 * یتن داد، یتن یریندن تاپیلار.
 * یتن پیچاغینگ صابی آلتین.
 * یتیک، یتیکی تاپار.
 * ییقیلان دزگه گچی مینر.
 * ییقیلان گوراش دن دویماز.
 * ییقیلسانگ یره یاپیش.
 * ییقیلسانگ اولی دان ییقیل.
 * ییلی قرانه ییلان ایرر.
 * ییلان غوونی تازه لار، خاصیتی
 اونکی لیگی.

ترکمنستانلی لارینگ آتالار نقلی

مونی ایلکی چاپاقتیارلان:
 ک، برکلی اوف ۱۹۶۱ میلادی ده

- زحمت، چارواچیلیق همدا
 دایخانچیلیق حقیندا
 (زحمت حقیندا)
 * آبرای الجاق بولسانگ، آرتیق
 ایشله.
 * آغلما دیق اوغلانا امجه ک یوق.
 * آغز کوپی آشا یاقین، الینگ کوپی
 ایشه.
 * آدم الی، قیزیل گل.
 * آجیقسانگ چوپان یانینا،
 سووساسانگ دایخان یانینا.
 * آز بولسون، اوز بولسون.
 * آز پیدا دان، کوپ زیان.
 * آز، آز اوره نیپ اوسسا

- بولارسینگ، ایشلمه سنگ حاسسا
 بولارسینگ.
 * آز ایشله سنگ، ایگنچ آلاسینگ،
 یاتسانگ کایینچ.
 * عذاب سیز یرینگ آدی یوق.
 * عذاب سونگی راحت.
 * آحمق آشدا بللی، یگیت ایشده
 بللی، آر سووشده.
 * عقلسز یاش یوق، باها سیز ایش.
 * آلما بیش، آغزیمادوش.
 * آرینینگ زهرینی دادمادیق بال
 قدرین نایلسین.
 * آطی دووک قارریدار، ییگیدی
 اوراق.

- * بال توتان بارماغینی یالار.
- * بار بار ایشدن بار، ایشلمه دیک زادا زار.
- * باشیم دا آغیرماز، بادیم دا قاچماز.
- * بریمسیز بایلارا باراندان، کرملی داغلارا بار.
- * بیکاردن تانگری بیزار.
- * بیر توتام یتمه سه، گویجونگدن گور.
- * بوگونگی ایشینگی ارتا قویما.
- * قالان ایشه قار یاغار.
- * گیدن گتیرر، اوتوران نرخ سورار.
- * گیچ یات دا ایر تور، آلتی پیشگی آرتیق اور.
- * قولونگ قیمیلداسا، آغزینگ قیمیلدار.
- * قویون باقیشیما سراتمه، حق آلیشیم سرات.
- * قورت آیاغیندان اییم تاپار.
- * قیمیلدان قیر آشار.
- * دیلنن دیزا یتمز.
- * دولتی آشیندا بللی، بی دولت ایشینده.
- * ینگسیکچینگکی یکه گون، یتیب بارسا، یدی گون.
- * جفا سینی چکن وفاسینی گورر.
- * ایننگده اوکوزینگ اینینی اییپ، یاتانگدا گولانینگ یربنده یاتما.
- * ایکی قاریز بیر الده توتدورماز.
- * ایر توران ایشیندن دینر.
- * ایش عقلی تاپار، عقل ایشی.
- * ایش کوپ دمیر آز، اوسسا کوپ کمور آز.
- * ایش میشل گل دیر، آنگلمازا دوش گلسه.
- * عشرته توکنمک یوق، اییمیشه ده.
- * ایشلمه دیک، دیشله مز.
- * ایشلانگده قول یالی ایشله، گزننگه بگ یالی گز.
- * ایشسیز گلیپ، ایشلینینگ ایشینی قالدیرار.
- * یوزه یتمه سنگ، یوزه چیقارلار.
- * ییغماسانگ، ییغنارسینگ.
- * کم ایشلسنگ کسر لر، یالتانیپ یاتسانگ قیسارلار.
- * میولی آغاجی اثرلاماسانگ، میوه سی دوکولمز.
- * موغت بخار دا یوق.
- * اوقان نمازی اورکوزن قورباغاسینا دگمز.
- * اوغلنی اکلان تانار، آطی ساقلان.
- * اوزبورجونی اوده مه دیک اوکونر،

- دیلی قیسغا دیر ساقینار.
- * اوکونچسیز ایش بولماز، آخمیر سیز اوروش.
- * پلان یرده باقیر بار، بارسانگ تاقیر.
- * ساققالدان آیریب مورتدا قویما.
- * ساییانی اکمه دیک، سالقیندا یاتماز.
- * سرچه دن قورقان داری اکمز.
- * سیغیرینگ قویروغیندا پیچاق دوومه.
- * ساعتلی گون اییملمه سنگ، بی ساعت گون آط تاپدیرماز.
- * تایین آشینگ ایه سی، آداغلی قیزینگ آری.
- * تیکنسیز گل بولماز، زهر سیز بال.
- * توموس دپه سی قاینامادیغینگ، قیش قازانی قاینماز.
- * اوجونی دوومه دیک ایکی اوتیر.
- * اولی باشلار، کیچی ایشلار.
- * اوومان اووسر، دوqامان قاریشلار.
- * هر ایشینگ حایری یاغشیدیر، تویونگ گلشیگی باخشی دیر.
- * حرکت، برکت.
- * هیچ یرده آشا باها یوق، ایشه باها بار.
- * هنرلی ییگیّت حوربولماز، هر ناکسه زار بولماز.
- * چکسنگ زحمت، یاغار رحمت.
- * چیقداجی چیقمان، گیردجی گیرمز.
- * اخلاص ییلن آغلاسانگ، سوقور گوزدن یاش چیقار.
- * اخلاص لی یاپیش ایشینگه، اوردن داقین دوشونگه.
- * اکنده یوق، دیکنده یوق، خرمندا حاضرخوجا.
- * اکلیپ ییلمه سنگ عیال آل.
- * الی بارینگ دیلی بار، میداما دا پولی بار.
- * الیمینگ اتی، گوزومینگ کوکی.
- * الینگ ایشله سه آغزینگ دیشلار.
- * ایشک ایشکده ن قالسا، قولاغینام کس قویروغینام.
- * آر اوونر، قورال ایشلار، تیلکی اوونر، سورن ایشلار.
- * یاز یاتان، قیش آغلار.
- * یالتا یال تاپماز، تاپسا دا بول تاپماز.
- * یالتا یارینی ایر، اوکده یارینی.
- * یالتانان یال تاپماز.
- * یالتانماز اوسسا بولار، آینگالماز خسته.
- * یامان یتیر، یالان دو یار.

* یانمادیقدان توسا چیقماز.

* یاتان اوکوزه اییم یوق.

* یاتانا برسنگ مانگابار.

* یاتماق اولومدن، گزمک عمردن.

* یاتماق اولایاغشی.

چاروالیق حقیقیدا

* آوتوتانینگقی بولار.

* آط آغانان یرده توی بولار.

* آط آیلائپ قازیغین تاپار، سوو

آیلائب پسینی.

* آط آیلغینی قورار، دویه یللیغینی.

* آط آلسانگ یورغایلن یوریش آل،

عیال آلسانگ عقل ییلن هوش آل.

* آط قیلیغینا ایه سی یتیک.

* آط دوستی، آتا دوستی.

* آطدا آیاق بولسا، اوزگه سین

بولماز.

* آطدا قویروق بولماسا، یالدان نه

پیدا.

* آطی بارینگ قاناتی بار.

* آط تویناغینا آط جیدار.

* آطینگ آدی اولی، دویانینگ

دابانی.

* باغیراق دویام بولسون، ایه سیندن

آیریلما سین.

* باشی اسه نینگ، مالی بیتین.

* بدو آطلار سمیز بولار، قوچ

یگیتلر تمیز.

* بدو جول ایچینده، گوهر کول

ایچینده.

* بخارده مالی بولانینگ، موندا

قارنی دوق.

* غاز چولده ده بولسا، گوزی کولده.

* قارغا مونگ قاغیلداسا دا یاز

چیقماز، غاز بیر قیغیرسا چیقار.

* قوتور قولونگدا بولماسین، یامان

یانینگدا.

* قویون یوزه یتینچا، دریمی مونگه

یتر.

* قویوندا ارک اتی، قوشدا باراق

اتی.

* قولانینگ اودی بولماز، قوشونگ

سویدی.

* قوش بار، ات برملی، قوش بار

اتین ایمه لی.

* قوش قاناتیندان کیره ی ایسلمز،

قولان توینا غیندان.

* قیش آرریق آلما، یاز یاغیر.

* قیشدان آلدیم مالیمی، یاغیدان

آلدیم مالیمی.

* دویه یتماسه، سمریمز.

* دویه قیردا بولسا، گوزی شورد

بولار.

* دویه منزیل قارار، اشک

آیاغینینگ آستینی.

* دویه لی بای، دونیالی بای.

* دویانی قوتور توکه در، چوره گی

پتیر.

* دویانینگ اولوسی کتک اییر.

* دویانگ ناچه بولسا، یاغری دا

شونچا.

* دورنا گچسه دولونگی یاپ، غاز

گچسه قاپینگ.

* یدی حازینانینگ بیرى توفدیر.

* یله یارغاک، آیاز اکیز.

* یولبارسینگ چاغاسی ییلدا

آیاقلانار.

* ایملی آط، آرماز.

* ایکی گوچ، بیر تالانگ.

* اینه رینگ دولی بولماز.

* ییگیدینگ گورکی، آط یاراغ.

* مال آجیسی، جان آجیسی.

* مال تاپان باقسین، اودون تاپان

یاقسین.

* اودونی یثغان ییلر، مالی ساغان.

* مال چیقار ایه سی سبیلی.

* مال ایه سینه منگزه مه سه،

شوملوق.

* مال ایه سینینگ گوزوندن سوو

ایچر.

* مالیم، جانیم.

* سويدوندن سارغان بولماز،

یونگوندن یورغان.

* تایى آط ادینچا، ایه سی ایت

بولار.

* تـووق تـوتـانینگقی، تـووشـان

تورزانینگقی.

* حایرلی مال ایه سینی تاپار.

* خطر دا نر بولسا، یوک یرده قالماز.

* چمن اوردک ایر اوچار.

* چوپان قایدا یسر، ماللی تویدا.

* چوپان تایاق سیز بولماز.

* چوپان سیز قویون داغار.

* چوپانینگ آیاغی یتمه سه، تایاغی

یتر.

* اکسنگ اکین، باقسانگ قویون.

* اشک بولسون، حایرلی بولسون.

* أرقاناتی، آط.

* یاغشی یگیت یاشیانی

ییلن، یاغشی آط یال قویروق ییلن.

* یاز یونگی کچا بولماز، گويز

یونگی دولاغ.

دایخانچیلیق حقیندا

- * آق آلتینی اکلہ سنگ، دورلی دومن زات برر.
- * آق بوغرا چوکمه سه، قارا یر قایماز.
- * آق نر چوکمه سه، بوز مایا قایماز.
- * آریا ییغیلسا انبارینگی، بوغدای ییغیلسا سامان خانانگی تاییارلا.
- * باغینگدا گورسنگ، پایانگدان آس.
- * قیشی قیش سیرامادیغینگ، یازی یاز سیراماز.
- * دایخان الکینی ییگره نر، اکین سالغینی.
- * داماداما گول بولار، هیچ داماماسا چول.
- * یر دویمان، آر دویماز.
- * یری قووی بجرمه سنگ، تخمینگ ییلن حوتما حوت.
- * یری گویز سور، گویز سورمه سنگ یوز سور.
- * یری یاربا برن قوریسون، پولی ساریا توتان.
- * ایت یثلی اکہ نینگ، دونگوز یثلی اورارسنگ.
- * کیچی چیلله ده بال هم بولسانگ

- دامما، اولی چیلله ده زهر هم بولسانگ یاغ.
- * مللیکچایر برسنگ، یر ایه سینی یردن چیقار.
- * اویناپ اکسنگ، بویناپ بیتر.
- * پیس پیسی تاپار، سوو پیسی.
- * سییلمه دیک تخم گوگرمز.
- * سوو نوبتین کویدورن ییل آجی قالار، دگیر من نوبتین کویدورن گون آجی قالار.
- * تخم آل دا یرہ بار، گوگره سه مانگا گئل.
- * خرمن آلدیم، قالا آلدیم.
- * چول گورکی سوو، سوو گورکی قوو.
- * چاروا دایخانینگ ایزیندان یدی ییلدا یتر، دایخان دیخانینگ ایزیندان بیر ییلدا.
- * اکن بولسانگ اورارسینگ، برن بولسانگ آلارسینگ.
- * اکن اورار، اکلان گورر.
- * اکنه باردا، اکمه دیگه یوق.
- * اکرسینگ اورار سینگ، اکلارسینگ گوررسینگ.
- * اکین اکن پیدا گورر.
- * اکین اکسنگ بوغدای اک، مال

- باقسانگ قویون.
- * بیر گلدن بهار بولماز.
- * اکینی شورگتیر، یوکی نر.
- * کوزه گار باتار، یا دومه گار.
- * یاغیش یاغیپ یاز بولماسا، میدام یازینگ خزان بولار.
- * قاراقچی توپدان آیریلانینی سانجار.
- * قارغیش قالدیرماز، آلقیش اولدورمز.

- * قارنی دوقونگ مالی توکل.
- * قاریپلار اوزدی گیتدی، بایلاری یزدی گیتدی.

وطن، ایل - خلق

آغزی بیرلیک

- * آغزی بیرہ تانگری بیر، آغز آلانی قانگری بیر.
- * آغزی بیرلیک همه زاتدن گویچلی دیر.
- * آلتین یرده یاتماز، یاغشیلیق یولدا قالماز.
- * عالم یدله بار، دایخان یدله.
- * آرقالی داغاکیشنگار.
- * آرقالی کوپک قورت آلا.
- * آریقدان آرتلا، ایزینگی یاتلا.
- * آدیم کویندن، اقراریم کویسون.
- * آشنا بولماق آنگسات، آیریلیشماق مشگل.
- * باش بولماسا، گووره لاش.
- * بک قالا بلاگلمز.
- * برک بولسا داشینگ، تاییاردیر آشینگ.
- * گوراشده آتانگ بولسادا ییق.
- * قولان هووری کوپ بولسا، بیر آغساغنی بیلدرمز.
- * قورت گورن ایتینگ آغزی بیر بولار.
- * گویجی آسغین شلایین گرگ.
- * گویچلینینگ گل ایسی بار.
- * قیلچ قینیندا دورسا پوسلار.
- * گامی چینینگ جانی بیر.
- * داغدان آرقاسی بولانینگ داشدان یوراگی بولار.
- * دک گزن دوق گزر.
- * دنگه نا، دنگ شریک.
- * دپا چیقدا سرات، گوپونگ اوغری

خانجاق بولسا، سن هم شونگا.
 * ایلدن چیقسانگ چیق، نرخدان
 چیقما.
 * دیش دیشسه دگندن، داش
 داشادگسین.
 * دوق باشا دولت یاغار، آچ باشا
 محنت.
 * دوغری گلن دولاندير.
 * یکه چیقانا، یک کسک.
 * یکه یول تاپاندان، کوپ بیلن
 آزاشان یاغشی.
 * یکه گزن هدرادر.
 * یکه لیک خدایا یاغشی.
 * یکانینگ چانگی چیقماز.
 * یودا ایزلاسانگ، یولا بارار، یول
 ایزلاسانگ ايله.
 * زیانسیز قارانیگ کوپی یاغشی.
 * ایل آغی سیز بولماز، دون یاقاسیز.
 * ایل آغزی کرامت.
 * ایل آغزنی ییغیپ بولماز، چلک
 آغزنی بوغوپ.
 * ایل آغلاق بولسا، دونگغیز دپا
 چیقار.
 * ایل بیلن گلن، توی دا بایرام.
 * ایل بیلن کسینلن بارماق آواماز.
 * ایل الدیرسه الدیری، ایل

قودراسا قودرا.
 * ایل ايله سیغار، اوی اویه سیغماز.
 * ایل اونگالسا، آتینگی سوی.
 * ایل اوز دالی سین تانار.
 * ایل ده گپ کان، مکه ده عرب.
 * ایلیم گونوم بولماسا، آییم گونوم
 دوغماسین.
 * ایللی گیدن گلر، پیللی گیدن گلمز.
 * ایکه وینگ آغزی بیر بولسا،
 آسماند اکینی ایندرر، آلتاوینگ آغزی
 آلا بولسا، آغزینداکینی هم آلدیرار.
 * ایکی بولوپ بیره دگمز، گوزلی
 بولوپ کوره دگمز.
 * ایکی سیرتلان بیر سیرتلانینگ
 سیرتین بیرتار.
 * ایکی تتک بیریکسه ده، ایل
 بولماز.
 * ایته برسنگ آشینگی، بیرگون
 چکه لار لاشینگی، ایله برسنگ
 آشینگی، هرگون سیلار باشینگی.
 * ایتینگ آغزی آلا بولسادا، موجک
 گورنده بیریر.
 * کمکلشن یوو قایتار.
 * کوپ آیلانان ییقیلار.
 * کوپ دامجادان گول بولار.
 * کوپونگ سوزی گول بولار.

* کوپونگ دیله گی، کولونگ سووی.
 * قیریق ییل قیران گلسه ده، آجال
 یتن اؤلر.
 * مصلحت بیلن آتیلان داش اوزاق
 گیدر.
 * موللاسی کوپ بولسا، توقلوسی
 حراما چیقار.
 * مونگ درگ باشین بیر بیلن چاتار.
 * مـصرده شاه بولانگدان، اوز
 ایلینگده گدابول.
 * اویا توری آغیر.
 * اورتاق مالی ایت ایمز.
 * اوز - اوزونگه بها برمه، ایل سانگا
 بها برسین.
 * اوزونی اوونینگ، طنابی چویروک.
 * اوزونگی اریلسنگ، اوزگانی شیر
 بیل.
 * اوی گورونگ سیز بولماز، کور
 عذاب سیز.
 * سمیز لیگی قویون گوترر.
 * سووش گونی آغتامونه.
 * سویانشن ییقیلماز.
 * سورودن آیریلان قویونی قورت
 آلا.
 * سوری نینگ آریری دا بولار،
 سمیزی ده.

* تاغان آیاغی اوچ بولار، بیر بیرینه
 گویچ بولار، بیرى دوولسه هیچ بولار.
 * توشانا دوغدوق دفه.
 * اولی ایلینگ اوزقایغیسی، کل
 قیزینگ آر قایغیسی.
 * حقیقت پولادی یارار.
 * خلق آیتسا، قالب آیتماز.
 * خلقی یرسین سویما، حور بولارسینگ
 قاتیغی یرسین دوکمه، زار بولارسینگ
 * هرکیمینگ اوزدوغان جای
 اوزونه مصر.
 * چوپ دیک ده، عقل ات، چوپ
 نیرا قیشارسا شونگاگیت.
 * ال الی یوورا، ایکی ال بیرگیپ
 یوزی.
 * عملینگ سره سی، گویچ.
 * إشگی یوکه چک، إشک گلـمـسه،
 یوکی إشه گه.
 * أر لفظ دن، کوی بوغازدان.
 * یوردونگی ترک ادیجی بولما.
 * یاغشی یارینگ قدری بولماز،
 بـیر یـامـانا دوشـمایـانـچـا
 اوز یوردونگ قدری بولماز،
 اوزکه یوردا آشمايانچا
 * یاقالی دون یاماغا یاغشی.
 * یالانیشان آجیقماز، سورنشن

بیقلماز.

* یالنگیز قولدان آو چیقماز.

* یاریندان آیریلان یدی ییل آغلار،
یوردندان آیریلان اولینجا آغلار.

* یاد ایتینگ قوبروغی یامزیندا.

* یاتانا ییلان هم دگماندیر.

* یاتان ییلانینگ قوبروغینی باسما.

غار ییلیق حقیندا

* آغشاملیغینی تاپان ارتیر لیگین
قایغی اتمز.* آجینگ آنکی بولماز، آرریغینگ
حووری.* آجینگ آنکی بولماز، دوقونگ
قایغیسی.

* آز آشیم، غوغاسیز باشیم.

* آق گون آغاردار، قارا گون قازی
دار.

* آریق آنک بیلمز، آچ حور.

* آچ گوزونگ قارنی دویسا دا،
گوزی دویماز.

* آچ داش چیقار، یالانگاچ ایچ گیر.

* آچ اوله نینگ قولتوغیندان نان
گوزله مه.

* بالیقچیدا یارنا یوق، بوگون

گورسنگ ارته یوق.

* بای ایشله سه ایشنگر، ایشله مه
سه قناعتلی، سوزله سه دیله وار، سوزله
مه سه سالیخاتلی، غاریپ ایشله سه
حارسال، ایشله مه سه یالتا، سوزله سه
لافتی، سوزله مه سه گونگ.* بی دولتی دویانینگ اوستونده ایت
یارار.* بی درد بیلن دردینیشسنگ،
سیرینگ یره دوکولر.* غار یاغسا، بوغورچی آغلار،
غارپ اولسه کیم آغلار

* قاریمی دویور دا، قارا گوم.

* غاریپینگ بیر دویانی بایانی.

* غاریپینگ بایرامی، یانگی اشیک
گینده.* غاریپینگ گوونی سینیق، سوزی،
سوق، یتیمینگ بوینی بوروق، یوزی
سولوق.* غاریپینگ گـوونون
«خوشگلدینگ» اولار.* غاریپینگ تاپدیغی، یاپینینگ
چاپدیغی.* غاریپ آدم یامانار، یامانار دا
قووانار.

* غاریپ غله تاپماز، غله تاپسا قاب.

* غاریپ ناما غاریپ، اودون بیلن
سوا غاریپ.* غاریپ اولدی دیدیلر، اوچ گوندن
سونگ دویدولار.* غاریپ اولسه غمخوار یوق، یتیم
اولسه حوسسار.* غاریپینگ سوزی یر آلماز، یرده ده
قالماز.* غاریپ اشیک، قارا بولوت.
* غاریپلیق غایزا ادر، اولومده یانگرا

ادر.

* غاریپلیق اولدورمز، اولدورمه سه
ده گولدورمز.* غاریپلیقدا غاریپلیق، هاندان
گلسنگ شونگاگیت.* غاریپلیقدان یاغشی زات یوق،
یاتپ ایچره آش بولسا.* گدا یچلیغا دا قرب گره ک.
* گورگولینینگ گوزی آغیرسا،قونگشوسی دویماز، عرضلینینگ گوزی
آغیرسا، یدی گونلک یره خبریتر.* گویجی یتمز گوره قالار.
* گونوم اوچین گونیمینگ اوغلانینی

آللارین.

* قیز یاغشیسی قیشیق چاتمادان
چیقار.* قیزاریب تنیم گورنندن، آغاریپ
یامام گورونسین.

* درویش آشی، دیشه داری.

* دوغا، کم اریسغال بولاندان، ییلدا
یاغی ایکی چاپسین.* دالینگ مونگ گپی تلک، بیر گپی
گره گ.* یوق بولسا برپ بولماز، بار بولسا
گوروپ.

* یوقسوز بولاندان، یوق بول.

* یوقسوزلوق توتوقدان گچر.

* ایشی قایدانی دویانینگ اوستونده
ایت یارار.

* زاریم بار، زوریم یوق.

* ییگیت غاریپ، نامیس بای.

* ییگیده قاللاج دییمک کلی
عیدید.* ییگیده قاللاج دیمه، گلن ییل اکین
اکر بای بولار.* ییگیده غاریپ دییمانگ، اکین اکر
اوراق اورار.* ییگیتلیکده غاریپلیق، میلینگ
بولسا باری گل.

* غاریبا پالا و هم بیر، آش هم.

* پسی گوروپ شکرات، بیگی
گوروپ پیکیرات.

بایلیق حقیندا

- * آغازی قیشیق بولسادا بای قیزی آر دالناز.
- * آغازی قیشیق دا بولسا، بای اوغلی گپله سین.
- * عقلسیز بای بولاندان، عقللی گدای بول.
- (*) آلتین غاپیلینینگ آغاچ قاپیلا دیلگی دوشر.
- (*) بای ماغانسا تاپیلار، یوق ماغانسا قاپیلار.
- (*) بای تازه دون گیسہ: «قوتلی بولسون» دییرلر، غاریپ تازه دون گیسہ: «نیردن آلدینگ» دییرلر.
- * بایلیق، دنیا یارپی.
- (*) بایی مال باسار، غاریبی ماشغالا.
- (*) بایینگ آغازی قیشیق بولسادا، سوزی دوغری.
- (*) بایینگ پیشیگی ده تووشان توتار.
- * بار یرینده بال آرزان.
- * بارلینینگ بازاری یانیندا.
- * بخیل بایدا بریم بولماز.
- * باشی زور بای بولار، آیاغی زور قول.
- * بایا میهمان بولسانگ باغیرسینگ، غاریبا میهمان بولسانگ

- * پولسوز بازار بارندان، کفن سیز گورہ گیر.
- * تویدا توپوق یتمز، صدقه دا سان.
- * چاتمالینگ توری اوز نینگکی.
- (*) چوراگینگ دورت گولونی اولورقات، گوریین دویمایشیمی، بلاغی اولوراق بیچ، گورایین سیغمایشیمی.
- (*) دن ایشی بیلینمز، گورن دیشی بورولماز.
- * اشک غاریبینگ الینده کوچ بولاندا پیله منگزار.
- * یاغسیز پالو بولماز، نهار سیز غیلاو.
- (*) یالامان دویوب بولماز، یامامان کیپ.
- * یالانگاجا یاز یاغشی.
- (*) یالانگاج سوودان قایتماز.
- (*) یالیم آز بولسادا، یالاغیم گینگ.
- (*) یامان گونونگ عمری آز.
- * یانسام دا یاز یاغشی، ایمه سمده، یاغ یاغشی.
- * یارما قاینار، یال یالی، دادیپ گورسنگ بال یالی.
- * یامالی هر گون بگنر، یانگیلی بیرگون.

- * گاگیرسینگ.
- * بکره بالیق اتینی اییمیان جانیم، قونگورسی قویون (قوی) اتینه زار بولدوم.
- * قالب قازانار، قالتامان قووانار.
- * قارنی دوقا بلا یوق.
- * غاریب قیزی گورگی بیلن، بایینگ قیزی دارقی بیلن.
- * دسستگاسی بولمادیغینگ دسیسه نی بولماز.
- * دوقلوک نامه دیدیرمز، آچیلیق نامه اییدیرمز.
- * دنیا ده قورلان جایی گوردوم، کفنسیز اولن بایی گوردوم.
- * دالی سازا بولماز، بای آزا.
- * ایت ایتینگ قویروغینی باسماز.
- * ییگیده قیرق ییل بایلیق یاقیرق ییل غاریپلیق یوق.
- * یوز قویون توکه نر، یوزی قارالیق توکنمز.
- * مونگ قویونلینینگ دیلگی بیر قویونلا دوشوپدیر.
- * پول بولدی، کول بولدی.
- * پول بولسا، جنگلده چوربا.
- * پوللا بازار، پولسوزا مزار.
- * پوللوجا اوغلان، باللیجا اوغلان.
- * پولی قاراگونونگ اوچین ساقلا.
- * پول، پولی تاپار.
- * سندن هم اوتر بو بایلیق، مندن هم اوتر غاریپلیق.
- * تازه بایاندان پول قرض آلما.
- * یاش بولانینگ ماغانما، بای بولماغینگدان وهم ات.
- * آغاچ ایران بیر پای، حاحینی برن ایکی پای.
- * آدمینگ یامانی صوفی بولار، آغاچینگ قاتسی سوقی.
- * آجالا، پول تولاپ قوتولپ بولماز.
- * آط اییردن قاچار، قول بایاردان.
- * بایلارینگ سخی لیغی الینده.
- * موللایینگ سخی لیغی دیلینده.
- * بایتال تاینی دپمز.
- * باشی آغیر مایانینگ یانیندا باشیم آغیر یار دییمه.
- * باشیناقویبرسنگ خوجانی، یاتیپ ایچر کوجانی.
- * بگیم منی بگنمز، من بگی بگنمن.
- * بزرگن پاجی بیلن.
- * بزرگنینگ گیده نی گورونمز، گلنی گورنر.
- * بزرگن توزانی بیلن.

- * بنده بولدوم، گنده بولدوم.
 * بریم، بکلی قاپینی آچار.
 * بریم، گوکدن یول یاسار.
 * بیر دورموش بار عقل گتیر، بیر دورموش بار عقل یتیر.
 * بیر سیغیرینگ سیدیگنه مونگ سیغیر تاییار.
 * بولیادا بولیا دان، یوراکده درد قالیا دا.
 * قارغا قارغانینگ گوزون چوقماز.
 * قارغانینگ گوزی یاغیردا.
 * قارغانینگ قوداسی کوپ، تیلکینینگ دوستی.
 * قاچان خدای دیسه ده، قووان گویجونه بایرینیاندر.
 * قایانینگ داشی قوتارماز، ایشانینگ ایشی.
 * گچینی ام اوز آیاغیندان آسارلار، قوینی ام.
 * گچینگ یوز، سوزونگ دوز، گچینگ اوچ، سوزونگ پوچ.
 * قول میرادی قاچماق.
 * قول خیالی قورساغیندا قاررار.
 * قولا قوللوق اتسنگ، قول سانگا قوللوق اتمز.
 * قولونگ قاویسی بولماز.
- * قوردا رحم ادن، قوینا ظلم ادر.
 * قورینینگ اودونا، اول ده یانار.
 * گون گویچلینگکی، قوورغا دیشلینگکی.
 * گوندیز موللا، گیجه یولدا.
 * قیراندنگلیکدن ساقلا سین.
 * دایخان قاردا دینار، چوپان گورده.
 * دیوینگ دیشینده ات بولسا، دگمه دیگه دگر.
 * دوقونگ آچدان خبری یوق.
 * دونگوزونگ آغی نامه، قاراسی نامه.
 * دویسدورماسانگ دویماز، دویشونده قویماز.
 * این آغیز او یالار.
 * ایکی آط دیشر، آراسیندا اشک اولر.
 * ایکی قوچونگ کلّه سی بیر قازانده قایناماز.
 * ایکی درویش بیر دوشاگه سیغار، ایکی پاتیشا یر یویردنه سیغماز.
 * ایکی پیچاق بیر غینا سیغماز.
 * ییلان ییلانینگ قویروغین باسماز.
 * قصد ادنلر پس بولار.
 * قصاص قیاماتا قالماز.
 * کیمینگ قوینی یوز، اونونگ کپی

- دوز، کیمینگ قوینی اللی، اونونگ گپی بللی.
 * کیشی گناسی کیشیده دورماز.
 * کوئک گویچلی بولسا، یونگ قازیق یره گیدر.
 * کا پیردن کا مریتدان.
 * قیرق ییل یر آستیندا یاتسانگ، ثواب تاپمارسینگ.
 * ناحق قان پرده یاتماز.
 * اون بارماغینگ دنگمی.
 * اولومدن حورلوق یامان، دووکدن برتیک.
 * فالچا بارما، باشینگ قایغا سالما.
 * پاتیشانینگ دیلگی پاتیشادان یتیر، غاریبینگ دیلگی رقییدن یتیر.
 * پیر آرسا دا، مرید آزماز.
 * پیر ده اوز یولوندان، خوجا دا.
 * پیریم خاص، اخلاصیم بس.
 * ساغ گوزومی سول گوزومه محتاج اتمه.
 * صدقه دا سان یتمه دیک، داغدان کوله گه.
 * صوفی سوغان اییمز، تاپسا قایغینی قویماز.
 * سود خورینگ قبری یانار.
- * سود خورینگ اویون، باد خور ییقار.
 * سیلاسام پیریم، سیلاماسام پیریم.
 * حیوانی بودوندان داغلارلار، انسانی یوراگیندن.
 * حلوانی حکیم اییر، شلاق یتیم.
 * حان آرسا ایلینه دگر، عیال آرسا ارینه.
 * هر موللا اوز بیلدیگین اوقار.
 * خوجالارا باران ایش تاپار.
 * خوجاسی بار، بلکی، قولونا دگمز.
 * خدای اورانی پیغمبر حاساسی ییلن دورتر.
 * شا بیلن غاریبینگ دوستلوغی بولماز.
 * اکین اکن جفاگورر.
 * الی ییلن ادن، اگنی ییلن چکر.
 * اره غیرت، تانگرا قدرت.
 * یایینینگ گرمی بولماز، موللانینگ بریمی.
 * یاغشاگون یوق، یامانا اولوم.
 * یمانا یاران بولما، بولسانگ ایشینگ ترسه چکر.
 * یامانا یاناشسانگ، یاراسی یوقار، قازانا یاناشسانگ قره سی.

آدم هم آدم کارچیلیک

مرقبه لری حقیقدا

* آغاج اییمیشیدن بللی، آدم قیلیمیشیدن.

* آدم آدما میهمان، جان گوورا.

* آدم آدمدان قوتولار، آدم پالیندن قوتولماز.

* آدم آلاسی ایچینده، حیوان آلاسی داشیندا.

* آدم باردیر آدمی نینگ نقشیدیر،

آدم باردیر، حیوان اوندن یاغشیدیر

* آجیسی بولمادیغینگ سوبجوسی بولماز.

* آراشان ایزینی تاپسا عیبی یوق.

* آزدیر ماسین، آزانا دچار اتمه سین.

* آزیرغانان آچ قالار.

* آق گیرسه ده، آنگ گیرمز «گیرماندیر».

* احمق سوز آچیشیدان بللی، قوش اوچوشیدان بللی.

* عقلدان آرتیق بایلیق یوق، ساغلیقدان قیّمات زات.

* احمقدا عقل بولماز، إشکده

سکیل.

* احمق آراندانگار.

* احمق قولغا آیتسانگ، آقیب گیدر.

* احمق ایشی، سنی یاقماق.

* احمق میهمان، اوی ایه سینه هودر ادر.

* احمق پالیندن مراد گوزلار، سگ پارازایت یالاغیدان.

* احمقا گونده بایرام.

* احمقینگ دیلینده، عقللینگ الینده.

* احمقینگ توبه سی بولماز، ایمانینگ اوباسی.

* احمقینگ جوابی، اومسوم اوتورماق.

* عقل آیناماز، آلتین چویریمز.

* عقل گویج برر، گویج یورک.

* عقل، ییگیده دست مایه، عقلسیزینگ عمری ضایع.

* عقل یاشدا بولماز، یاشدا بولار.

* عقللا بیر سوز بسدیر، احمقا مونگ سوز عبسیدیر.

* عقللا اشارات، احمقا کتک.

* عیبینی یاشیران آینگالماز.

* عقللی اوبلانیانچا، تتک ایشینی بیتیر.

* عقللی اوغول یاشدان بیلر، احمق

اوغول باشاگلنده، توقماق اوغول هیچ حاجاندا.

* عقللی اوورنر، احمق اووردر.

* عقللینگ آطی آرماز، دونی

توزیماز.

* عقللینگ قدری احمق یانیندا

بللی.

* عقللینگ ایشیدن گوونونگ

سوینر.

* احمقینگ ایشیدن فهمینگ کاینر.

* عقلی یوغونگ یاقینی یوق.

* عقلسیزینگ ایشی کوپ.

* آریانینگ دانه سی بولاندان

بوغداینگ سامانی بول، یامانینگ

یاغشیسی بولاندان یاغشینینگ یامانی

بول.

* اصل لی آرا داریشار، کور توره.

* آسسا قاچان نامرد.

(*) آط اورکن یریندن، ار قورقان

یریندن.

(*) آط سیز آلمان، سووسیز دگیر من.

* بارمازاق باتیر، برمزک جومارت.

* آشا باتماز آق چمچه.

* بازار گورکی بقال، ییگیت گورکی

ساقغال.

* بای مالینی بخیل قیسغانار.

(*) بخیلینگ باغی گوگرمز، گوگرسه ده میوه برمز.

* بخیلینگ گوزی کور بولسون.

* بخیلینگ جای جهنم.

* باتیر یاشدان، یوریک آیاقدان.

* باتیر بیر اؤلر، قورقاق مونگ اؤلر.

* باتیر سوا شده بللی، قورقاق

اویده.

* باتیر یاراسیز بولماز.

* بگ دینینگ حایسی، بگنمانینگ

حایسی.

* بی دولتینگ اتگینه بوغدا

قویسانگ، اونگی ییلن سرپر.

(*) بیلماسنگ، بیلنه نینگ گپینه

گیتماسنگ.

(*) بیر قویوندان آق هم دوغار، قرادا.

(*) بیر اوزونگی ییلک نادانلیق دیر.

* بیر سوزی پندیلیار، ایکی سوزی

آنت.

* بیر یاغشیلیق اوندولماز، بیرده

یامانلیق.

* بیرین چکن، مونگونم چکر.

* قایغیسیز قارا سوودا سمرار.

* قایراتلی قیز آلیپ گیدر، بی

قایرات قیز سالیپ گیدر.

* قالپینگ قازانی قایناماز، قایناسادا

بايناماز.

* قهريني يوودان، پهلوان.

* گيل ديمان، گتيرسه بور، گيت ديمان قووسا.

* قووي آدما سيلاغ اتسنگ، يا آيدار، يا قايدار.

* قوچ ييگيت سووشده بللي.

* قوراباسي قول آشار.

* قورقاغي قووسانگ باتير بولار.

* قورقاناقوشا گورنر.

* قورقاق تاياغا بولماز.

* قوچ ييگيدنگ ياغشيسي كوپ دينگلار، آز سوزلار.

* قوچا، بوينوز يوك دالدير.

* گووني آچيغنگ يولي آچيق.

* گوون بير شيشه، دوولسه، ياما توتماز.

* گوون گووندن سوو ايچر، قاميش بوغوندان.

* قويماقورساق بولماسا، دورتمه قورساق نيله سين.

* قويماقولاغا آيتسانگ، قويوپ آلار.

* گمان ايمانندان آيرار.

* داشي جاجك، ايچي موجك.

* دكيسيزه دكيم دگسه، پيلدا

گچيني ايكي قيرقار.

* دوغانا توبه بولماز، يامانا اوبا.

* دويسا آجي غاريني ييلمز.

* دولتلي عارسيز گرهگ.

* دولتلي آش اوستونه، بي دولت گپ اوستونه.

* دويه «شور» ديب گجر، ييگيت «قيز» ديب.

* دالي تويا بولماز، گزگن ايندگه.

* يدي دريانگ سوون ايچن.

* ينگسيكچينگكي يكه گون، يتپ بارسا، يدي گون.

* يره باقاندان ير قورقار.

* يسرينگ يدي يره كسبي دگر. (ضرري دگر)

* يولا يولداش بولماسانگ، اوبا قونگشي بولماسانگ، اوومههم سينديرماهم.

* ايكي دوغان اورشيار، احمق اونگا اينانار.

* ايكيندين گزن ايكي اوي بوزار، اوز اويي بيلن اوچ اوي بوزار.

* ايت اوز اويونه باتير.

* ايت برسنگ آشينگي، ايت چكه لار لاشينگي، مرد برسنگ آشينگي، مرد عزت لار باشينگي.

* ايتہ ساری یاغ یاراشماز.

* ایچی قارانینگقی اوزونه، قارا قولونگکی ایله.

* ییگیت گوره باتیر، آت چاپا یووروک.

* ییگیت اولدور، زامانا ساز بولسا.

* ییگیت سوزی بیر گرهگ.

* ییگیت یاغشیزی تویدا، آر یاغشیزی سووشده بللی.

* ییگیدی عار اولدیر، دنیانی سرور.

* یووروک یاریشدا بللی، سمیز تاباقدا.

* کسه لینی یاشران اینگالماز.

* کوپی کوپورگن، آزدان قوری قالار.

* کونگول سیغسا، گوره سیغار.

* کوش دیلمدیک یرده کوششرمه.

* قیرق یاشدا «قیزلار بگی» آدینی آلان.

* مکانسیز مللک اکمز، اکسهده بیتمز.

* مرد یالبار سانگ پسه لر، نامرده یالبار سانگ اسه لر.

* مونگکورینگ گوونوندن گیتمز گمانی.

* ناداندان حیوان یاغشیدیر.

* نه اوتورانندان، نه گتیرندن.

* نه خمیر، نه پتیر، نه تويا یارار، نه یاسا.

* نرینگ خامی اشه گه یوک.

* ناچه آجام بولسا، شیره یوزتوتسانگ بیتر.

* آوادان تویدا گرهک، عقللی گونده.

* اوغری بايناماز، یالانچی بايناماز.

* اود، اودونندان دویماز، آدم عُمردن.

* اورهنن قیلیق اورکله له سنگ ده دورماز.

* اوز اوزونه بایلیق ادن، اوزونه قوللوق ادر.

* اولندن کفن سویان.

* اوزونی بیلن ولی.

* اوزونی اوونینگ طانابی چویروک.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* اوزونگ آدم بولسانگ، بیزینگ اویسده آش بولار، اوزونگ آدم بولماسانگ، بیزینگ اویده داش بولار.

* فرق آتدا، آدمدا، داشدا، بللیدیر،
 گوزللیک نشانی گوزیلن قاشدا بللیدیر.
 * پیل پشیگه دونر، گرک سسین
 آنکسا.
 * پال آزمان بلاگلمز.
 * پال آزان تیلکی اوز حینینه باقیپ
 اویرر.
 * ساغ بولوپ، ساندا دال، خسته
 بولوپ دوندا.
 * سامان آستیندان سوو قوبرر.
 * ساری تووق سامان سچر، اوز
 عیبینی اوزی آچار.
 * سلکی سوودا بللی، چمن یولدا.
 * سن دینده سرنه (قایتارغی
 برپ او تورماق) دیپ او تورما.
 * سوومیلی، قورباغا.
 * سوونگ سوس آقاینندان قورق،
 ییگیت آشق باقاینندان.
 * تووشان اولومی قامیشدان، ار
 اولومی نامیسدان.
 * ترکم بار، گورکوم بار.
 * چایشیق یولا سیغماز، عقلسیر
 قول.
 * انصافی بولمادیغینگ ایمانی
 بولماز.
 * انصاپلینگ مالی توکنمز.

* اگری کسو، ال کؤسه مز.
 * اگری اردن دوغری ایت هم
 یاغشیدیر.
 * ادرین بیلمه دیگه یاغی نه حاجت.
 * ارگ نکسیر اکلن، تربیت سیز
 ساقلانان.
 * اریگیده ایکی، نامیس بیر اولوم.
 * یاغشا بیر سوز بس دیر.
 * یاغشا یاغشی دیسنگ یاغشیلغی آرتار،
 یامانا یاغشی دیسنگ پالیندن قایدان،
 یاغشی آدمینگ یاغشیلغی دگر دار
 یرده، یامان آدمینگ یامانلیغی دگر هر
 یرده.
 * یاغشی آتا بیر قامچی، یامان
 آتامونگ قامچی.
 * یاغشی بیلن یورسنگ، مرادا یتیر،
 یامان بیلن یورسنگ اویدا قویار.
 * یاغشی ییگیت ایل عیبین آچماز.
 * یاغشی بیلل اویناسانگ، گونده
 بازار، یامان بیلل اویناسانگ، گووون
 بوزار.
 * یاغشی عزت یامان تولا یاراشماز.
 * یاغشیدان آد قالار، یاماندان - سد.
 * یاغشیدان شرافت یتیر، یاماندان
 کثافت.
 * یاغشیلغیا یاغشیلغی هر

کیشی نینگ ایشیدیر، یامانلیغا یاغشی
 لیق ار کیشینینگ ایشیدیر.
 * یامان آطا یال بیتسه، یانینا یانلیق
 باغلاتماز، یامان کیشا مال یتسه، یانیندا
 قونگشی بایناماز.
 * یامانا یاران بولماز.
 * یامانینگ سوروسی بولماز.
 * یامانینگ یاقاسیندان، گزه گه نینگ
 اته گیندن.

اوت - نصیحت حقیندا

* آغاریپ اونگه دوشمه، قارالیپ
 سونگا دا قالما.
 * آغاچ یوقارام بولسا، میوه سی
 آشق.
 * آغشامینگ خیریندان ارتیرینگ
 شری.
 * آدمینگ یره باقاینندان، سوونگ
 سوس آقاینندان قورق.
 * آجی بیلن سوچی نی دادان بیلر،
 اوزاق بیلن یاقینی آردان.
 * آجیغان اولمز، آنگاسان اولر.
 * آزاشانینگ عیبی یوق، قایدپ
 ایزین تاپان سونگ، آچیلانینگ عیبی
 یوق، اوزی بیلپ یاپان سونگ.

* آیدجی احمق بولسا، دینگلیجی
 دانا گرگ.
 * عقل ات، پیکر ات، پسندینگه
 سیغانینا اینان، سیغمادیغنا اینانما.
 * عقلینگ بولسا، عقلًا اییر، عقلینگ
 بولماسا ناقللا.
 * عقلسیرا عقل برمک عبسیدیر.
 * آلفینگ سونگی برگی بولار.
 * آلمانی گوگه اوqlا، یره دوشیانچا
 یا فلک.
 * آلتین آلمآ آقیش آل.
 * آلیپ آسغین بولیانچانگ، برپ
 اوکده بول.
 * آت آلمآ، اییر آل.
 * آحاد دیسینگ، کوشگیم، سامات
 دیسینگ، کوشگیم، نامرد برجک
 چوراگینگ، اوزونگ اییگین، کوشگیم.
 * آش آتانا، آش ات، داش آتانا،
 داش ات.
 * آشایامان بولما، آسارلار، آشا
 یوواش بولما، باسارلار.
 * آشا یسری آسارلار، آشا یامانی
 باسارلار.
 * آیاز خان، چاریغینگا باقاراق.
 * آیاقدا بولاندان آغیزدا بول.
 * باری بیلل بازار امله.

* باریان قاپینگ مونگ بولسا دا،
 یاتجاق قاپینگ بیر بولسون.
 * باش ساغ بولسا، تاخیا تاپیلار.
 * بگ باشینگی بنده اتمه.
 * بد اصیلا جفا چکمه، قوری یره
 تخم سپمه.
 * بد اصیلینگ خدماتیندا
 گزیاچانگ، آصیل بگینگ سایاسیندا
 قول بولغون.
 * بلا دان هدر ات.
 * بیگینگ اونگندن گچمه، قاطرینگ
 سونگوندان.
 * بر، برکتینگ آرتسین.
 * برگینی برن ینگر، یولی یوران.
 * برندن آل، اوراندان قاج.
 * بی دولتلده آلفینگ بولماسین،
 بگه برگینگ.
 * بیلمن، مونگ بلانی ساوار.
 * بیر عقلسیرا عقل برندن، قاف
 داغینی ایگنه ییلن اون ادن یاغشیدیر.
 * بیر گونلوک یولاچیقسانگ، هفته
 لیک آزیق آل.
 * بیر قاپسانگ دا، یاغ قاپ.
 * بیتمزدن بیت آل.
 * بولان ایشه اوکونمه، عقلینگا زیان
 یتیر.

* بۇروک - یاشماق یوق بولسون،
 یوپک یاغلیق بول بولسون.
 * بوگونکینگ ارتا قویما.
 * قایغی قاریدار، غم اولدورر.
 * غم بولوپ بیر آغلاپ دورانینگ
 یانیندا، هرگز سن گولوجی بولماغین.
 * غم اییمه، نان ایی.
 * قامیشی قووشاق توتسانگ الینگ
 غیار.
 * قاچانی قووجی بولما.
 * گلنی گجدی ییل.
 * گلنی گجدی ییل، گلجگه یول
 قوی.
 * گرهگ زادینگ گره کسیر گونونگ
 آل.
 * گچمه نامرد کوپروسیندن، قوی
 آپارسین سیل سنی.
 * گیجه اودا گیمه، گوندیز توسسا.
 * گیرمزدن اونگ چیقماغینگ
 اوپلا.
 * قویما دیغینگ گوترمه.
 * گوزونگ آغیرسا الینگ چک،
 ایچین آغیرسا داماغینگ.
 * قول آطینینگ سایا سندا بولاندان،
 بورکوت پنجه سینده قالان یاغشیدیر.
 * قوشونگی آلاندا سال.

* قیش قوتاردی دیپ اودونینگ
 باییتما، یاغی گلیر دیپ اونونگی.
 * داغا چیقسانگ هم دابانینگ
 قاراپ گز.
 * دامارینا گورا قان آل.
 * داش ییلن اورانی آش ییلن اور.
 * داشی چینه دیش بیله.
 * دپه گندن داشراق.
 * دپمه قاپینی، دپرلر قاپینگ.
 * دری یاغی ییلن، دری ایله مه.
 * دوق دیپ تیلکا بارما، آچ دا بولسا
 قوردابار.
 * دویان یرینگده دوقلوغینگ
 سینگدیرما.
 * دورنا گوکده، دوزخ یرده.
 * دویه بوینونینگ اگریسینی بیلسه
 یاغشی.
 * دویا مونوپ، خطا با بوقما.
 * دویه چوکریپ، چمبر ایشمه.
 * دوزیرینگ قدرینی ییل، دریایا
 گیرمزدن بورون.
 * یدی تاپغیر اولچه، بیر تاپغیر کس.
 * یدی یاشان آطی سیغیرپ سووا
 یاقما.
 * یلی گون یورت، یاغیشلی گون
 یات.

* یولا چیقسانگ، یولداشینگی
 دوزت.
 * ضررینگ یاریندان قایتماق پیدا.
 * ایشیکدن تاپسانگ، توره گچمه.
 * ایشینگ چتلاونده، مصلحتی ایشی
 رواچدان سورما.
 * ییگیت عارف بولسا، اصلین
 سورما.
 * ییگیت یا دورگرک، یال لعل.
 * یوز عقلینی بیر تنتک یاندرار.
 * یوز گوران، جنت گورمز.
 * یوز گورانینگ، یوزی قوراسین.
 * ییقلسانگ یره یاپیش.
 * کسه رنده کسماسنگ دوون قالار
 ایچینگده.
 * کیمدن آلسانگ امانت، برسنگ
 یاغشی سلامت، اگر قیلسانگ خیانت،
 بولار سانگا یامان آت.
 * کیچیچیک داش باش یارار.
 * کیشا گنگش، اماوز بیلدیگینگ
 ات.
 * کهنه سی بولما دیغینگ تازه سی
 بولماز.
 * کهنه سینی خورلان، حور بولار.
 * کهنانی تاشلا، تازانی باشلا.
 * کوپ قارغینسانگ، قاررار سینگ.

قوی. * اسسینگ بارقا، اتگینگ یاپ.
 * هایبات، زورینگ یاری. * ایشگی یوکه چک، گلمه سه یوکی
 * خیر ایشی قویسانگ شره دونر، ایشه گه.
 * شر ایشی قویسانگ خیرا. * اُرده یوراک بولسا، ایشی قین
 * حق ناحق بولماز. * بولماز.
 * هرکیم سنی داش بیلن اورسا، سن * یاماندان قاچ، یاغشا قوجاق آچ.
 * اونی آش بیلن اور. * یاغشی ییگیده بیر مروت
 * هر یوردونگ تیلکیسینی اوز تازی * یاغشیدیر.
 * سی بیلن آولارلر. * یاغشی نیت، یاریم دولت.
 * هوایی دوشونن قورسون * یاغی گلیار دیپ مالینگ توکتمه،
 * (قوریسین)، درکسیز یاشینان. * اویاگوچجک دیپ اودونینگ.
 * هوس ات، بس ات. * یاز آقسیز بولما، گویز گوکسوز.
 * چاغیریلان یره ایرینمه، * یاقما بیشرسینگ، قازما دوشر
 * چاغیریلما دیق یرده گورونمه. * سینگ.
 * چپ الینگ بیلن گوروشمه، ساغ * یالاماسانگ دویمار سینگ،
 * الینگ بیلن گوروش. * یاماماسانگ گیمرسینگ.
 * چیلیم کشینگ هم ایچی یانار، هم * یاماندان بویون ساتین آل.
 * داشی. * یامانینگ یادینا داش سالما،
 * چوکن دویه یر آلاز. * الینگن گلسه ایش سالما.
 * چییغی وقتیندا بوک. * یامانینگ یانینا بارما، قوتورینگ
 * اودی اوزونگه باس، اوتمه سه * قولاینا.
 * کسه کا. * یامانسیز یاغشی بولماز.
 * اگری آزار، دوغری اوزار. * یاد اوچین، یان، بیش، اماکوینه -
 * اکیلمه دیک یرده گوگرمه. * گینگ بیرتما.
 * الینگدن ارکینگ الدیرما، * یاشماق آغیردار دیشی، بؤروک
 * یوزونگدن گورکونگی. * کملدز هوشی.

* کوپ قودوران، بیر بودرأر.
 * کوپ دوراندن سوراما، کوپ
 * یورندن سورا.
 * کوپرا دایانما، سووا سوینمه.
 * کولدن دپه بولماز، قاردان اویوق.
 * متلی عسل اییندن، بی منت کسک
 * ایی.
 * میراادن یومروق یتسه ده،
 * حقینگ آل.
 * مونگ قارغا بیر کسک.
 * موروشگار (میرشکار) قوشون
 * تاناماسا، قوش موروشکاری تانار.
 * نامردا زار بولاندان، قارادریا غرق
 * بول.
 * نامردا یالبارندان، یاتدا یانینگ
 * غاربان.
 * اوزال اویونگی دوزت، سونگرا
 * بویونگی.
 * اوسال بولسانگ آسارلار، یوواش
 * بولسانگ باسارلار، اورتا میانابولسانگ،
 * ایل آقاسی یاسارلار.
 * اویون بیلیمسنگ، اویونچا اویکون.
 * اووت برسنگ اووت آلانا، اووت
 * قولاقدا قالانا.
 * اوز آریغینی خوار ادن، کیشی
 * آریغینا زار بولار.
 * اویلاخما - اویلان.
 * اؤل آغاچی اکمگین، دگمه دیگه
 * دگمگین.
 * اولن قایدیپ گلمز، آغلاماق بیلن.
 * پاغتاییلن داماغینی چال.
 * ساغ آل، ساییری چیقسا
 * باختینگدان.
 * ساقلاندان، آنگتان ینگر.
 * سونگی توبوکوریک ساقغال
 * ازمز.
 * سورالمادیق زادینگ اورتا آلما.
 * سوو گورمان، تاممان چیقارما.
 * سوو سنگریکدن گچن سونگ،
 * پشیمانینگدان نه پیدا.
 * سویتده آغزی بیشن، سووی
 * اوفلاپ ایچر.
 * سلیمانام بولسانگ، موره قولاق
 * سال.
 * دارت اوزمه، ایت ییقما.
 * تونوکسیز یوپ آلما، تونگه سیز
 * اودون.
 * توبا بارسانگ دیوپ بار، آچ
 * داماغینگ قویوپ بار (توی دونونگی
 * گیب بار)
 * اورجاغینگ بیلسنگ آت.
 * اوروش سوگوش، یاراشماغا یر

* یاز دیپ اوت سیز گزمه، قیش
دیپ سوو سیز.

ماشغالا، آر - عیال حقیندا

* آط اوز آیساغینگ آستیندا
آغساماسین.

* آچسام آیامدا، یومسام
یومروغیمدا.

* آشی آجیغانا بر، قیزی عاشیقینا.

* عیال اونگسا خزینه، اونگماسا
قازا.

* عیالی بولمادیغینگ خیالی بولماز.

* بدلاغام آره باریانچانگ، قازیلغی
گوره بار.

* بولدوران هم عیال، گولدوران هم
عیال.

* بولغوسیزی آلینچانگ، بوی
اوتورغین اولینچانگ.

* بیلسنگ باش آل، بیمله سنگ
یاش.

* قایین اویونگ زندان، آتانگ
اویونگ میدان.

* قازان آلسانگ آل، حاتین آلسانگ

باقیپ آل.

* قارری هم بولسا قیز یاغشی، اگری

هم بولسا یول یاغشی.

* گلینده دیل یوق، قایین انه ده
انصاف.

* گلینینگ «گلدی - گلدیسی»،

اوغلونگ «بولدی - بولدوسی»

* گوزومینگ گوره نی، گوونومینگ
سویه نی.

* قوجاغیمدان یاریمی آلینچانگ،
قورساغیمدان جانیمی آل.

* داشینگ بزه مه، ایچینگ بزه.

* نوبتی گلن یره بار، دولتی گلن آره.

* یوگی ساقلاپ بیلمز یونگ ادر،

عیالی ساقلاپ بیلمز گنگ ادر.

* اودا گلن عیالینگ، اوتوز آغیز
سوزی بار.

* اورتا یولدا دویانگ چوکمه سین،
اورتا یاشدا عیالینگ اولمه سین.

* اوز سویه نینگ، اوزونگه پری.

* سوودا گزن سوو قوشلار.

* سوو قدرینی نایلسین، ارلی گزن
جوانلار، ار قدرنی نایلسین.

* حاتینینگ خانجاده بولسا، گیل
گیدینگ شوندان.

* هر کیمینگکی اوزونه، آی گورنر
گوزونه.

* اکلّه نه بیلمه سنگ، عیال آل.

* عملسیز عیال آلسانگ، ذهنینگ
یاقار.

* ایشک مونه نینگ آیاغی دینماز،
ایکی عیالینگ قولاغی.

* آر، عیال اوستونه عیال آلسا، آلتی
عیال آغلارمیش.

* آر گوزی عیالده، دول گوزی یولدا.

آر اولسه، حاتین طلاق

* آر یاغشیسی قوش تاپار.

* آری آرادیان هم عیال، آری قارا یر
ادیان هم عیال.

* آریم آلدی، عالم آلدی.

* آرینگ یوورجی بولماسین،
ساناجا قالدانگ گیرمه سین.

* یاغشی عیال آریا نانی کباب ادر،
یامان عیال بوغدا یونی خراب ادر.

* یاغشی حاتینینگ بولسا توپا
گیتیمک نه حاجت، یامان عیالینگ

بولسا یاسا گیتیمک نه حاجت.

* یاغشی عیال یاغشی آت،
گولمزدن اونگ گولدورر، یامان عیال

یامان آت، اولمزدن اونگ اولدورر.

* یاغشی آره یامان حاتین سولماز
تهمته منگزار، اونونگ بیلن عمر

سورسنگ خوش گونونگ حسرت
منگزار.

* یاز گونینگ یاغشی، آر عیالینگ
اورشی.

آتا - انه حقیندا

* آلمیش یاشدا آتانگ اولسه،
شوندا دا بیر آجیرار سینگ.

* آتا راضی - خدای راضی، انه
راضی - پیغمبر راضی.

* آتانگ بارقا دوست قازان، آطینگ
بارقا یول.

* آتام - انم بولسا بولسون، آغزی
بورنی بولماسین.

* آتانگ قاراسا قول آلماء، انه نگ
قاراسا قیرناق.

* آتانینگ انانینگ یوراگی اوغولدا
قیزدا،

اوغلونگ قیزینگ یوراگی داغ بیلن دوزده.

* آتاسی بولمادیق بیر گون آخلار،
انه سی بولمادیق مونگ گون آخلار.

* آتا سیز اوغلان - یتیم، انه سیز
اوغلان - سیر.

* آتاسیز اوغلان آخلاماز، اودسیز
قازان قاینماز.

* باری یوق دییماگه بیر اویده بیر
قارری گراک.

* قارری حق دییر، بیر یوق دییر.
 * قارریلی اوی قازنا.
 * دوغران اجنگ بولماسا، دوغان دایزنگ یوق مودی؟
 * دویه قارراسا کوشگینه ایرر.
 * کوموش - قیزیلینگ کهنه سی بولماز، آتا - نانینگ بهاسی بولماز.
 * لالینگ دیلینه انه سی دوشر.
 * اوینا ماغا اوغلان یاغشی.
 * پری بیلمه دیگنی قارری بیلر.
 * اولسینگ دییه نینی اتمه دیک اوولار.
 * اورسا دا، اجم الی اورسون.
 * اجم اولدی، داراجیغی مانگا قالدی.
 * انه - آتام، شیرین دیللی اوسسادیم.
 * اننگ اووی بولسا، آتانگ اوزونگی بولماز.
 * انه سیز گونده یتیمک، آتاسیز تویدا.
 * انه سیز اوغلانینگ دایسی یوق.
 * ارتیر تورده آتانگی گور، آتانگدان سونگ آطینگ.

فرزند، اوغول - قیز حقیندا

* آغلاسی گلن اوغلان آتاسینگ ساققالینی اوینار.
 * آدمینگ اوزالام اوغلان، آخرم اوغلان.
 * آتا تارتیپ اوغول دوغماز، اناتارتیپ قیز بولماز.
 * عیالسیز رحمت یوق، اوغولسیز دولت.
 * عیالی باشدان، چاغانی باشدان.
 * بال سویجی، بالدان بالا سویجی.
 * برسنگ ایجک، اورسانگ اولجه ک.
 * بیریم بار، مونگوم بار.
 * بیرلی مونگ کویسه مز، کویسه سه ده سووساماز.
 * بولجاق اوغلان بولشوندان بللی.
 * بولجاق اوغلان اون باشینده باش بولار، بولماجاق ییگریمی باشده ده یاش بولار.
 * قدر بیلمز اوغلانی، بجررسینگ جان بیلن، تا قدرینگ یییلانچا، باغرینگ دولار قان بیلن.
 * قارغانینگ «غاز» بالاسی، هر کیمینگ اوز بالاسی.
 * قاتیق سیزدان دوزلی یاغشی، اوغول سیزدان قیزلی یاغشی.

* گورک آغیزدان، گورمک اگیندن.
 * قیز قالینگ قیرا.
 * قیزیم اویده، قیلیغی داشدا.
 * قیزلی اویه قیرق آط باغلانار.
 * قیزی ساقلاما، گنگ بولار، یوپه گی ساقلاما یونگ بولار.
 * قیزی بارینگ نازی بار.
 * قیزیلدان قیمات بالام، سوودان ارزان بالام.
 * دوغمادیقدان اوغول بولماز، دولانمادیقدان قیز.
 * دولتلینینگ فرزند میدان گزرچوپ گتیر، بی دولتلینگ فرزند میدان اوبا گزرگپ گتیر.
 * دولتلینینگ چاغاسی یاشادیقچا باش بولار، بی دولتلینگ چاغاسی یاشادیقچا یاش بولار.
 * یره قاچان، یتیمنگی.
 * یتیم آشی یارما کوجه، اول هم بیشر یاری گیجه.
 * یتیم آشی یاربا بیشر.
 * یتیم اوغلان اوز گوبه گینی اوزی کسر.
 * یتیم اوغلانینگ ینگه سی کان.
 * یتیم اوغلان حور بولار، دپه سیندن پول بولار.
 * یتیم گزن کوجه لر، گینگ هم بولسا دار بولار.
 * یتیمینگ حق، آلانینگ اوقی.
 * یتیمینگ یدی قارنی بولار، یدیسی هم یاریم بولار.
 * یتیمینگ یازیغی بوینوندا.
 * ایکی آیقلی ایکی گونده.
 * کیچیسی بولمادیغینگ، اولوسی بولماز.
 * کیشی چاغاسینی کشینگله سنگ ده دورماز، اوز چاغانگی دپگیله سنگ ده گیتمز.
 * ماشغالاکوپ اییمز، «باشغالا» کوپ ایرر.
 * اوغلان آغلارگون گچر، کیچی باغیر سوو ایچر.
 * اوغلان آغیسیندا دینگر.
 * اوغلان پاتیشادان زور.
 * اوغلان هاولوغار، توت وقتیندا بیشر.
 * اوغلانا دگن اوایلار.
 * اوغلانا یوموش بویر دا، ایزیندان اوزونگ گیت.
 * اوغلانلی اوی بازار، اوغلانسیز اوی مزار.
 * اوغلانلی اویده خیبت بولماز.

* اوغلانلینگ اوغورلیغی یاتماز.
 * اوغلانی آشا اوورتمه، دونگری
 ماشا.
 * اوغلانینگکی اجه، قوینونگی
 گیجه.
 * اوغلی انه سی تانار، آطی ایه سی.
 * اوغلی اکلان تانار، آطی ساقلان.
 * اوغلونگ یتیشسه، قیزی یاغشی
 بیله اوباداش بول.
 * اوغول سویت، آغتیق قایماق.
 * اوغول فرزند دولت باشی، قیز هم
 بولسا کونگول خوشی.
 * اوزال قیزی اورمادیق، سونگرا
 دیزی اورار.
 * اویناسا اوغلی ینگر، چینلاسا
 آتاسی.
 * اوتوران قیز اورونلی بولار.
 * اوزی ییقیلان اوغلان آغلاماز.
 * اويله بولسا گون دورماز، یتیشن
 سونگ قیز.
 * سووسیز یرینگ اوتی ایه سیز،
 اوغول سیز یرینگ مالی.
 * ازوومسیران قیزدان، یازیمسیران
 قیشدان قورق.
 * اولینی اولی بیلمه دیگه باشغا
 یاخی نه حاجت.

* اولینینگ اویالاسی گلسه کیچا
 دگر، کچینینگ آغلاسی گلسه اولادگر.
 * هر گلینگ بیر ایسی بار.
 * اکر سینگ اورار سینگ،
 اکلار سینگ گورر سینگ.
 * اکلانینگ قدرینی اکلن ننگه
 بیلر سینگ.
 * یاشلیقدا ایش گورمه دیک،
 اولالانسونگ سووروق (باشارینغسیز)
 بولار.
 * یاغشی قیز ارتیر توروپ ساچین
 دارار، یامان قیز ایردن توروپ چورک
 دیلار.

قوم - قرینداهش حقیندا

* آقاسی آقا بولانینگ قولى دوقوز
 بولار.
 * آغلاشماغا اؤز یاغشی،
 سیلاشماغا یاد یاغشی.
 * قدر بیلمز قارداشندان قدر بیلن یاد
 یاغشی.
 * قدر بیلندن داش اتمه، ناقادیرا
 دوش اتمه.
 * قدر قاین بیلن گیوده.
 * قاینندان قرداش بولماز، گیپودن

خاطر.
 * قارادیر قورادیر، معرکه ده
 دورادیر.
 * قرداشلی قالآگیلار، قرداشسیز
 قایراگیلار.
 * قریندایشیم قارا قازانیم، اوروغیم
 اولنی چووالیم.
 * قریندایشین یامانلانینگ جزاسینی
 یاد برر، اولاغینی یامانلانینگ جزاسینی
 یول برر.
 * قلیچ اوز قینی کسمز.
 * داغی یاغینگ بولماسا، بابا
 داشینگ یوقمودی؟
 * دایی لی اوغلان دارتیق.
 * دوغان بیلن دوغان تاپیشار، یادا بلا
 یوقوشار.
 * دوغان دوغانا گرهک، دوغانندان
 بولان کیمه گرهک؟
 * دوغان نیرده، اوغول بیل ده.
 * دوغانیم، دولی چووالیم.
 * دوغانا دوغانینگ آزاری بولماز،
 اورشار سوگوشر بیزاری بولماز.
 * یادیگ یانیندا بولانینگدان،
 یانداغینگ دویونده بول.
 * یمن ده من، یانینگدا من،
 یانینگدا من، یمن ده من.

دوست، یولداش حقیندا

* گوردونگ دوستونگ یوزی
 خوش، اوتوریش دا هم توروش،
 گوردونگ دوستونگ یوزی ترشی، نه
 اتوریش دا، نه توروش.
 * دون بیچرلرینگی یانلی، دوست
 توتارلار اونگی - سونگی.
 * دوست دوست، معامله راست.
 * دوست دوستونگ آیناسی.

* دوست یوزونگه قارار، دشمن
آیاغینگا.
* دوست ناهارینی دشمنی یالی
ایی.
* دوست اویونده دیرناق آلما،
دشمن اویونده ساچ آلدیرما.
* دوست یاغشیسی اوزاقدا.
* دوستا آیتدیم سوزومی،
دشمن بیلدی سیرمی.
* دوستا دولی، دشمن حاییات.
* دوستونگ دوست بولسون،
حسابینگ درست بولسون.
* دوستونگ کهنه سی یاغشی،
دونونگ تازه سی.
* دوستونگ تیلکی بولسا،
قاپانینگ قورولغی بولسون.
* دوستونگ تودونی کس،
دشمانینگ اریگینی.
* دوستونگا سیرینگ آیتما،
دوستونگ اوتہ دوستی بار.
* دوستی یوغونگ دشمنی اوستون
چیقار.
* دوستونگی اگلمه، نفع دن
قالماسین دشمنی ساقلاما، سیرینگ
آنگماسین.
* دوستلوقدا منزل بولماز.

* دوست سوز باشیم، دوز سوز
آشیم.
* یولداشینگ کور بولسا، گوزونگ
قیپاراق.
* ایت یاسسانان اینجالماز.
* ییگیدی دوستوندان تانا.
* ییگیت ییگیدینگ آیناسی.
* یوز اوتدان ایسیسی.
* یوز تنگه پولونگ بولینچا، یوز
دوستونگ بولسون.
* موندان گیدن آق قوشلار، بارپ
بغدادا قیشلار، یامان بیلن دوست
بولسانگ، بیرگون الینگدن دیشلار.
* نادان دوستدان دانا دشمن
یاغشیدیر.
* اوزونگ یاداسانگ، یولداشینگی
اؤلن بیل.
* ایلونگ ایس بولماسین،
یولداشینگ پیس.
* اوزاداندان یولداش بولماز.
* حسابلی دوست اوزاق گیدر.
* حسابلی دوست آغیریشماز،
حساب سیز دوست باریشماز.
* چایینگ سونگی دوستونگا.
* یاغشی بیلن یولداش بولسانگ
قالان ایشینگ بیتیر، یامان بیلن

یولداش بولسانگ، یوران یولونگ
بیتیرر.

* ییلانینگ داشی یومشاق بولسا
دا، ایچی زهر.

* اوریشنن یاغینگ اوروشماغا
یاغشی.

* اوکوز ییقلسا، پیچاق چکن کوپه
لر.

* اورمالی دشمنی، اتدیر ملی
پشمانی.

* اوروشونگ گنگشی بولماز.

* ار قاررار، دشمانلیق قارراماز.

* یاغی یاغینینگ یاراغینی بیلمز.

* یاغی قایدانسونگ، باتیر کوپه لر.

* یاغی یالبارانینگا قاراماز.

* یاغیدان یابی بویی.

* یاغینینگ داشیندان ایچی آمان.

* یاغیسی یارامازینگ یاراغی حیشا.

* یانداق اول هم بولسا، تیکه نی

قورودیر.

دشمن حقیندا

* آغیر اوتور، ینگیل قوب.

* قارری سرچه کپه گه آلدانماز.

* قارینچاچا دشمانینگ بولسا،
پیلچه گور.

* قاقیشیم بار، قوشیما برمرین.

* قورت بیلن قویون قودا بولماز،

قودا بولسادا، قویون گولمز.

* قورت یوق دییمه مال قصدینده،

یاغی یوق دییمه یرآستیندا.

* دوست اکیز، دشمن سکیز.

* دشمن سنی تانامانقا، سن دشمنی

تانا.

* دشمنی باس، زیان بر سه آس.

* دشمنه اولوم دیله یانچانگ،

اوزونگه عمر دیله.

* دشمن نامه دییمز، دوشبه نامه

گیرمز؟

* دشمنینگ گولانینا اینانما.

* دشمنینگ گولدوگی، سیرینگ

بیلدیگی.

* ایت آریقلیغینی قوردا بیلدیرمز.

قونگشی - غلام حقیندا

* آیریلماز قونگشینگا اونوتغیسز

سوز آیتما.

* بیلن آیدار: بیر اوبانینگ باشیدیر،

بیلمز آیدار: نیردن گلن قونگشودیر.

* گیت، اوقارام، گل، اوقارام، گیتمه

سنگ - گلمه سنگ آرا یولدا دوول
اوقارام.

* قونگشا گلدی، قولا گلدی،
قونگشا گلدی، قوما گلدی،

* قونگشا یامان سایان قولسوز
قوپار.

* قونگشی قونگشودان گیچ یاتیپ،
ایر تورمانی اوورنر میس.

* قونگشی حقی، تانگری اوقی.
* قونگشی آزار برسه، قاجپ

قوتول، دیشینگ آزار برسه، چکیپ
قوتول.

* قونگشینگ یاغشی بولسا، کور
قیزینگ آره گیدر.

* گولمه قونگشینگا، گلر باشینگا.
* قیامت گونی قونگشودان.

* اودی قوزغاسانگ، اوچر،
قونگشین قوزغاسانگ، گوچر.

* ایه سینه گرک بولسا، قونگشوسینا
حرام.

* یاغشی بیلن بولسانگ قونگشی،
ایشینگ ذوقی صفا بولار، یامان بیلن

بولسانگ قونگشی، ایشینگ جبری جفا
بولار.

میهمان حقیندا

(*) آیدا گلینگ، آباق اییرسینگ،
گونده گلینگ تایاق.

* بارینی برن اوپالماز.
* بیر قاپی یاییق بولسا، مونگ قاپی

آچیق.
* بیر گورن تانیش، ایکی گورن

قرینداش.
* بیر گون دوزا، مونگ گون سلام.

* بیر یره کوپ بار سانگ، قدرینگ
قاچار.

* گلن - دولت.
* گلن دولت، گیدن محنت.

* گلینچامیهمان اوتانار، گلندن
سونگ اوی ایه سی.

* دوغری گلن میهمانینگ ایکی
گوزوندن باشغا عیبی یوق.

* دویان یرینگده دوقلوغینگی
سینگدیرمه.

* اینگسیز گلن، دوشکسیز اوتیر.
* میهمان آز اوتورسا دا، کوپ

سینلار.
* میهمان آتانگدان اولی.

* میهمانی آتار، آشینگی قوتار.
(*) میهمان بیرینجی گون قیریل،

ایکینجی گون کوموش، اوچونچی گون،
میس، دوردونجی گون پس.

* میهمان گلسه ایشیکدن، رزقی گلر
دشیکیدن.

* میهمان «دویمادیم» دییمز،
«سویمادیم» دییر.

* میهمان اوز رزقی بیلن.
* میهمان اوی ایه سینینگ قولی.

* میهمان سوراپ اییمز.
* میهمانا سووق نان بیلن سوغان

برمه، بیلن نان بیلن قاریز.
* میهمانینگ اونگونده آش قوی،

ایکی الینی بوش قوی.
* میهمانینگ رخصتی نهاری.

(*) میهمانینگکی اوچ گون، اوچ
گوندن سونگ، گوچ گون.

* سوراپ برنگدن، اوروپ بر.
* تاباغیندا آش ایل، میهمان گونون

خوش ایل.
* هودورسیز طعام اییمه.

* چاقیلیق سیز باران دوشه کسیز
قالار.

* یاسسین گلن میهمان دان قوروق،
دانگدان توران قایدان.

* یاسسین گلن میهمان دان قوروق،
دانگدان توران قایدان.

علم - بیلیم حقیندا

* آدم بیله نین اوقار، تروق گوره نین
چوقار.

* عالم بولماق آسان، آدم بولماق
قین.

* عالمینگ آریغیندان قورق،
بگینگ سمیزیندن.

(*) بیلله گی زوربیرنی ییقار، بیلیمی
زور - مونگونوی.

(*) بیلن بیله نین ایشلار، بیلمه دیک
بارماغین دیشلار

* بیلیملی اولمز، بیلیمسیز گولمز.
* بیلمز طیب جان آلاز.

* بیر اوقانا بر، بیر ده دوقانا.
* دوقان بیلمز، اوقان بیلر.

* کوپ بیله بین دیسه نگ، آزیات.
* کوپ یورن آرار، کوپ سوزلان

یازار.
* کوپ یاشان بیلمز، کوپ گزن بیلر.

* کوپ یاشان بیلمز، کوپ اوقان
بیلر.

* اوقادیم دییمه، بیلدیم دیی.
* اوقاجاق بولسانگ، اوقوچی تاپین.

* اوقامان ملا بولان، چوقامان قارغا
بولان.

* اوقان اوغلان آتاسینی ینگر.

* اوقانینگکی آیتما، بیله نینگکی آیت.

* اوقاسانگ، علم آلا رسینگ، همه زادی بیلر سینگ.

* اوقایان ایل اوزار، اوقامادیق ایل توزار.

* اود توتون سیز بولماز، ییگیت یازوسیز.

* اوزی یاغتی لیقدا بولان، اوز گه لره چاقیشماز.

* سوادى کوپونگ یولی کوپ.

* سوادلى کیشی داریره سیغار.

* خط اوقان، خط بیلر، خط بیلن سونگ، حق بیلر.

* هر ملا اوز بیلدیگینی اوقار.

* شاگردى اوقاپ علم آلا، موغاللیمی بولون آلا.

* علم عقلینگ یاریسی.

* علمسيز بیر یاشار، علملى یوز.

هنر، کسب - کار حقیندا

* آتاکسیی اوغلا حلال.

* آغزی قیشیق بولسا، اوسسا بر، مزدنی برده قیسا بر.

* بیرکسیی بولان حور بولماز.

* گیم بیچسه نگ، اوزین بیچ، قیسا

بور، دمیرکسسه نگ قیسا کس، سوسه بور

* ایلچا اولوم یوق.

* ییگیده مونگ تویسل ی هنر هم آزدير.

* کوپ هنرلى بای بولماز، بای بولسا دا آچ بولماز.

* اوکده، اوکدانى گورسه، آیاغی تییردار.

* هرکشینینگ ایشی دالدير دریدن دون ايله مک.

* هنرلى ییگیت، میوه لی آغاچ.

* هنرى اوورن ده، ییگرن.

* هنرلى زور، هنر سیز حور.

* چاپیقسوار بولان ایشه گى هم چاپار.

* چپر الی چرمگلی، یووروک آیاغسيز قالدی.

* شاگرد حالپادان اوزماسا، هنر ییتر.

* أدیکچینگ أدیگی بیتمز، چوپانینگ تويدوگی.

دیل، سوز حقیندا

* آغزینگدا آش قاتیقلاما.

* آغیز آغیزدان یل آلا.

* آغیزدان چیقان یامان سوزی دولانیپ آلیپ بولماز.

* آدم آراسین سوز بوزار، قارا داغی، یل.

* آدم دیلیدن تاپار، حیوان پالیندن.

* آدم سوزی، آدم اولدير.

* آدم قولاغیندان ایگلار.

* آدم اینانماز سوزی، دوز بولسا دا سوزلمه.

* آز سوزلینینگ گوونی یاز.

* آی قولاغیم دینماسا، آلتین حالقانی اود آلسین.

* آیدیلمادیق گپ یوق، اشیدیلمدیک گپ کان.

* آیتسانگ کپ بولار، آیتماسانگ درد.

* آیتسانگ سوز، آیتماسانگ دوز.

* احمق سوزوندن بلی.

* عقللى ایشی بیلن، احمق دیلی بیلن.

* آیاق یوروگی داشا دگر، دیل یوروگی باشا.

* بالا، بال دییمک بیلن آغیز سویجه

مز.

* باشا بلا نادن گلر، ایکی بارماق دیلدن گلر.

* بیر سوز آز، ایکی سوز کوپ.

* بولشونی آیتسانگ - غیبت، آرتیق آیتسانگ - تهمت.

* بوغداى نائینگ بولماسا، «بوغداى» سوزونگ یوقمودی؟

* بوگونكى كپ ارتكى گونونگ یاسسیغی.

* بولوتدان چیقان گون یاقار، یاشاماقدان چیقان - دیل.

* قارشیدان یل اوسه، داغلارینگ غاری گیدر.

* کیشی گینه گیدینگ، سویگولی یاری گیدر، بی عدل پاتیشانینگ قشونینگ باری گیدر.

* قایا قایا دییسنگ، اولام سانگا قایا دییر.

* گپ باشی اینگه جیک.

* گپ اوپوندان یتر.

* گپ یامانی اونجی، درد یامانی سانجی.

* گپی آیدان گپچی بولماز، کپی ایزارلان گپچی بولار.

* قولاق اشیدینی گوز گورمسین.

* قولاغینگ قارنی یوق، سینگه گینگ - ارنی.
 * قوری سوز قولاغا یاقماز.
 * قوری سوزدن پالو بولماز، تووسی، یاغی بولماسا.
 * قوشی آزیق بیلن آلارلار، آدمی سوز بیلن.
 * گوررونک سویجی - سامانچا یوق گویجی.
 * قیلیچ یاراسی یتیر، دیل یاراسی یتیمز.
 * داغی - داشی یل بوزار، آدم آراسینی سوز بوزار.
 * دیل - بلا، دیش - قالا.
 * دیل بیلنلر جاندير، دیل بیلمه دیک بلا دیر.
 * دیل بیلن اوراق اورسانگ بیل آغیریماز.
 * دیل بیلن نوکر - بال بیلن شکر، دیل بیلن نوکر - آبرایشگی دوکر.
 * دیل بیر اول یره بیتن زات.
 * دیل غیتدا - قولاق تامادا.
 * دیل قیلیجدان یتتی.
 * دیل - مایا، دیل - ضایا.
 * دیل سونکسیز، نامان دییمز.
 * دیل هم قالا، هم بلا.

* دیلدن گلن الدن گلسه، بار گدایلار سلطان بولاردی.
 * دیله گلدی، بیله گلدی.
 * دیله دیش قالا، گوزه - قاش.
 * دیلی قیزاندا آیدار - یوزی قیزاندا یاشیر.
 * دیلی اوزین بولمادیغینگ عمری اوزین بولار.
 * دیلیم - پولوم.
 * دینگلان اوزعیینی اشیدر.
 * دوغری گپینگ آجیسی بولماز، اگری گپینگ سویجوسی.
 * دنیا ده اینگ سویجی زات هم دیل، اینگ آجی زات هم دیل.
 * یرینگ یرتیغی یوق، سوزونگ سوتوغی.
 * یتیشمه دیک جایلار یتن گوونوم، اوق اوتمدیک داشلاردان اوتن دیلیم.
 * یکی گپ - بیر جادی.
 * ایل آراسینی سوز بوزار، یول آراسینی یل بوزار.
 * باشا بلا دیلدن گلر.
 * کیمسه دیله دوشمز، کیمسه اوم بیلر.
 * کیری کر آچار، کینانی - سوز.
 * کیشینینگ اوزونه قاراما، سوزونه

قارا.

سوزلانینگده، آز سوزله

* کوپ بیل - آز سوزله.

* سوزونی بیلپ سوزلانینگ،

* کوپ سوزونگ آزی یاغشی، آز

یوزونینگ نور توکنمز، یرینی بیلپ

سوزونگ اوزی یاغشی.

خرچلانینگ قولونینگ مالی توکنمز

* معنی سیزگپ بولماز، دانه سیز -

* سیدورن ده دیل، بزدرن ده دیل.

چوپ.

* سویجی آشینگ بولماسا،

* نامردینگ اوزی یکه، مردینگ -

سویجی دیلینگ بولسون.

سوزی.

* سویجی دیل بیر خرینا دیر، برن

* اویوندا نامه، دیلینده شول.

بیلن توکنمز.

* اوت آغزلی، اوراق دیشلی.

* سیلارا گویجونگ بولماسا، سیلا -

* اوتوز ایکی دیشدن یل چیقسا،

ماغا دیلینگ بولسون.

عالم جهانای بولار.

* تراچ اوز دیلیندن بلاقالار.

* اوزونگ نامانی آیتسانگ،

* تامدا قولاق بار.

قولاغینگ شونی اشیدر.

* حیوان آغزیندان سمرار، آدم -

* اوتگچینگ گپی اولدورمز،

قولاغیندان.

اولدورمسه ده گولدورمز.

* حالینگ بیلپ خرج ایله سنگ،

* ساقاوینگ سونگوناسرات.

قولونگ خرجی توکنمز، سوزونگ

* سانغیسز دیل نامانی دییمز.

بیلپ سوزله سنگ، یوزونگ نوری

* سره ساپ بولوپ گپله سنگ،

دوکولمز، حسابلامان سوزله سنگ،

دیلدیر داشینگ قالاسی، بی سره ساپ

آغیریمان اولرسینگ.

* سونکسیز دیل نامانی سوزله مز.

* خوشونگ آتاسی اولماندیر.

* سوز بیلله دنیا دولار.

* چالا اشیدن چاتما ییقار، اوته

* سوز بیلله دنیا دولار.

اشیدن، اوی.

* سوز قیسغا سینا یاغشی.

* چوپلبرسنگ چوپ بولار، گپلار

* سوزلرزدن اونگ، دویونوی اویلا.

سنگ - گپ.

* سوزله نندن، گپ دینگله،

* چیقسا جان تاپدیرماز، قالسا -

گونگول.

* انسان سوراشا - سوراشا، حیوان
ایسغاشا ایسغاشا.

* اگری اوتوردا، دوغری سوزله.

* اللی گپدن بللی گپ.

* عملسیزینگ دیلی آوی، چویرک
گیمینگ - یتتی.* اشیدن دنگ بولماز، گورن گوز
بیلن.

* یاغشی سوز بالدان سویجی.

* یاغشی سوزییلانی حیندن
چیقارار، یامان سوز قیلیجی قینندان
چیقارار.

* یاغشی سوزه یاریر جهان

* یاغشی سوزه داش یاریلار

* یاغشیلارینگ یاغشیلیغینی آیت،
سخاوت گل سین، یامانلارینگ

* یامانلیغینی آیت، پالیندن قایتسین

* یالان سوزله سنگ توتولار سینگ،
دوز سوزله سنگ قوتولار سینگ.* یالان سوز لاپ یاشایانچا، راست
سوز لاپ اولن یاغشی.

* یالانچی توره بیر گچر.

* یالانینگ سویجوسیندن چیینینگ

* زهری داتلی.

* یالان سوزله سنگ هم آیاغینگی

یردن اوزمه.

* یامان دیل ایل بوزار، یامان آباق
یول بوزار.* یامانینگ یورغودی یوزونده،
دشمن بولار هر سوزونده.

دورلی ناقلیلار

* آو قانلی بولسون.

* آوونگ مونگه یتسه، اوپا اوتورار.

* آغاجینگ ایچیندن قورت اییر.

* آغزی قووشاق، یومشاق آرار.

* آغلاماق گور باشیندا.

* آغساق کیک مونگ تورسوغا
یتدیرمز.* آغیر سیز اولوم بولماز، اویکه سیز
- توی.

* آز بولسا - یتر، کوپ بولسا گیدر.

* آزاجیق آغرنی آش باسار.

* آی آغیللاسا - مای بولار، گون
قولاقلاسا - قای.* آی آیلانار - ییل ادر، هر کیم بیر
یانا گیدر.

* آی دوغسا - عالم گورر.

* آیدا گل سین، آمان گل سین.

* آی ام آیدینگ بولدی، بیزم اوغری

بولدوق.

* آیرانا گلن تاباغینی گیزلمز.

* آلا قارغادا آجایینگ بولسون.

* آلا قارغادا حقیم بولسا، قیش
گلّمسه یاز گلر.

* آغیلی برگیلی نینگ ایتی بولار.

* آغی برگینینگ یرینی توتماز.

* آکمالاشیغا زات دویتمز.

* آکتمیش دانه ده قیسما سانگ، آلتی
دانه ده قیسدیرماز.

* آننا دا باشلاسا، شنبه ده آچار،

* شنبه ده باشلاسا، گورهاچان آچار.

* آنگیرماق یاقیملی بولسادی،
اشکدن قییماتلی حیوان بولمازدی.

* عرب ییقلسا، آلتینا دییلن.

* آراچاتایاق دگر.

* ارزان علت سیز بولماز، بها -

* حکمت سیز.

* ارزانینگ عرضیسی بولماز.

* آریا - قیلچیق آش اکن

* کوموش - قیزیل داش اکن

* آسسا قاچان نامرد، قوشغونا
برکت.

* آت باسمان دیین یرینگه، مونگ

* باسار.

* آت قارریر، میدان قارریماز،

* ییگیت قارریر، هنگام قارریماز.

* آت مونمه دیک آط مونسه، چاپا -
چاپا اولدورر، دون گیممه دیک دون* گیمسه، قاقا - قاقا توزدورار.
* آت رزقی آلتیندا.* آت چاپانینگدان آء، گچدیک،
اییرینگ قاشینا بک یاپیش.

* آتیلان اوق داشدان قایتماز.

* آطیم چامان بولسا دا، اوستی
آمان.* آطینگ آباغینا نعل اورسانگ،
اشک آباغینی گوتار.* آچ ایت، آریق ایتینگ قویروغینی
یالار.

* آچ تووق دوشونده داری گورر.

* آچیق قابی ایت یالار.

* آچیلان اتک یاپیلار، گورانینگ
گوزوندن گیتمز.* آش طاغامین دادان بیلر، یول
آغرامین - ادن.

* آش ادن آش ادر، نان ادن - نان.

* آشسیز - سخی، قیلچ سیز، باتیر.
* بایرامدا آچ اولن، جلّه ده دونگوپ

* قالار.

* بال بولسا، چیینی بولار.

* بالیغینگ دیریلیگی سوو بیلن.

* بالیق، باشیندان چویرار (پورسار).
 * بالیقچی مونگ تومنلیک دویش
 گورسه، بالیقینا یورار.
 * بار قاچاغی توتسا بولار، یوق
 قاچاغی ناتسه بولار؟
 * بارین برن اوایلماز.
 * بارینی گورماگه باشیم ساغ
 بولسون.
 * بهانام آقجا بابک، بیلدیر بولسا
 بولمایامی؟
 * بلا نیرده، پلاس آشاغیندا.
 * برگینگ مونگه یتسه، یومورتغا
 بورک ایی.
 * برگیسینی یاشیران بیلنر،
 آغیرسینی یاشیران اؤلر.
 * برنده آلمادیق دیلاپ آلا.
 * بیر باشا بیر گوز بس دیر.
 * بیر قورقان ایت اوچ گون اویرر.
 * بیر گونوم - خوش گونوم.
 * بیر قیران سیز هم اوی بولارمی،
 جارچی سیزام توی بولارمی؟
 * بیر دویماق - چالا بایاماق.
 * بیر نهارد، بیر قهردا.
 * بیر اوق بیلن ایکی آو.
 * بیر اکیش اکیان اوکوز اولمز.
 * بیجه لی اوغلان آغلانماز.

* بیرکحالتا داگیز لاپ بولماز.
 * بیلدیر اوردی باشیما.
 * بوغازی بوغماسانگ، بوغاز
 دویانی یوودار.
 * بوزولانینگ اونگوندن،
 دوزوله نینگ سونگوندان.
 * بولسا بولانی، بولماسا خمیر
 سووی.
 * بولجاق ایشه چاره یوق.
 * بوزانینگ آغزی اییسه ده قان،
 اییسه ده قان.
 * قاوون - قاووندا ایس آلا.
 * قاوونینگ یاغشیسن شغال اییر.
 * قازاندا بولسا، سوسانگدا چیقار.
 * غضبینگ قاتی یره.
 * قایغی چی، قاراچی.
 * قالتامان قاراسا، یالانچی بولار،
 بورگوت قاراسا، سیچانچی بولار.
 * قاندیم اودی چوغلوجا، شارا اتی
 قانلیجا.
 * قاپیدان گلن، بولماندا گوزونگه
 توسسه قاپدیرار.
 * قاپیچینگ قارنی دوق.
 * قار یاغدی دیپ، بگنمه، آیازی
 باردیر، ایشان گلدی دیپ بگنمه نیازی
 (صدقه) باردیر.

* قارا داغ یرینگ لاییری.
 * قارغا قاغیلداپ، غاز بولماز،
 کمپیر بزانیپ قیز.
 * قاراجا اویدن داشراق.
 * قارا سووی قاینادیپ، قایماق آلان
 بارمی دیر، قارری هله یی قیز ادیپ، آره
 برن بارمیدیر؟
 * غارامیق اوزون باغ سایار، قیزغان
 اوزون داغ سایار.
 * قارنی دویسا دا، گوزی دویماز.
 * قاررا قایماق یاراشماز، ییگیده -
 بوکور.
 * قارینجانینگ بیلینی بیلپ
 بوغوپدیرلار.
 * قارینجا قارا گونده، قورباغا - ساز
 صحبت ده.
 * قصابا یاغ قایغی، گچا - جان.
 * قاتی توناق قاریندا یاتماز.
 * قهر اونگدن یورار، عقل ایزدان.
 * قاچان قوتولار، دوران توتولار.
 * قاچانا دا بیر آمان بر.
 * گدایینگ یدی قاپیدان سونگ
 یوزی آچیلار.
 * گزن دریا، اوتوران گمراه.
 * گلنه بالدیز، کیدنه ینگکه.
 * گلین ده بولماساق، گادپکدن قارا -

بدیق.
 * گریگینگ امگک بولسا، ایکی
 گوزونگ گوم گوک.
 * گرک - دره گی ییقار.
 * گراکلی داشینگ آغرامی یوق.
 * گیدن بار دا، گلن یوق.
 * قوینی یل آلسا، گچینی آسماندا
 گور.
 * قوریلان گوزه چوپ دوشر.
 * گوز آغیریدان آدم اولمز، اونی
 سوراماغا آدم گلمز.
 * گوز بار - گورمک اوچین، عقل
 بار - بیلیمک اوچین.
 * گوز بولماسا، یوز دونر.
 * گوز قورقاق، گوون باتیر.
 * گوز - گوزه یاغی.
 * گوز گوره نینا عمل ادر.
 * گوز - دریا.
 * گوره گیرن قایدیپ چیقماز، اویه
 گیرن قوری چیقماز.
 * گوراشده ییقیلان - عمل اووره نر.
 * گورمز آرقاسی گوپچلی.
 * گورماگه گوزومیز ساغ بولسون.
 * قودوزلان ایستینگ عمری
 قیرق گون.
 * قویماسانگ - قویولماز،

قالار.

* قیشینگ گونی قیرق توپسلی،
 قیرقیسی هم قیلیقسیز.
 * داغ گورکی - داش، باش گورکی -
 ساچ.
 * داغینا گورا دومان، یرینه
 گوراییلانی.
 * داشا دالایو یوقماز.
 * دگجک تایاق گیزله نیپ گلر،
 دگمه جک تایاق - گزه لپ.
 * دپمه حلال ات.
 * یردی بولمادیق درمان ایزلاماز.
 * درمان - داریچه.
 * درد ایچده، درمان داشدا.
 * دردلی قوتولجاق بولسا، طبییی
 دوش گلر میش.
 * دردلی دیه گن بولار، غملی
 یاتاغان.
 * دیله گینگ کسه گی ده بولسا،
 کیلدی آسماندا بولار.
 * دیرینگ توری گینگ بولسون،
 اولینگ - گوری.
 * گلن کیگینگ ایکی گوزوندن باشغا
 عیبی یوق.
 * دورانی دوقوز گون، سمرانی
 سکیز گون.

اییمسه نگ - دویولماز.

* قوردونگ آوی شیره حرام.
 * قورت آرقاسیندان قوش
 دویوموش.
 * قورت آغزاسانگ، قورت گلر.
 * قورت قارراسا، آوی قاچار.
 * قوری آغاچلار یانار - سونر، اول
 آغاچدان حاصل اونر.
 * قوری تاغار دیک دورماز.
 * گل آچیلماسا، ییلبل سایراماز.
 * گولکا گولمه سنگ - گونی قالار.
 * گلینگ بیتن یرینده قدری بولماز.
 * گوندیز چیرا یاقان، گیجه تومه
 چیقار.
 * گونی اتک ییلن باسیرپ بولماز.
 * قیزارانا قیز دیرلر، آغارانا - بییز.
 * قیزیل گورسه، خدر آزار (خضر).
 * قیلاقیلیق دویتمز.
 * قیزیم، سانگا آیداین، گلنیم، سن
 اشیت.
 * قیراودا تاووشان گوزلان، قاق
 سووندان بالیق ایزلان، اکه نینگ
 قیسسانان لایا باتار.
 * قیش قیزامیق گلمه سین، توموس -
 ماما.
 * قیش اوتر، یوزی قاراقچیلیق کومره

* دوکولن چاناق دولماز.
 * دوزلوغا دوشن دوز بولار.
 * دویه کوشه گینی قووی گورسه،
 هم قاپار، هم دپر.
 * دویه دن اولی پیل بار.
 * دویه اوز بوینونینگ اگریلیگینی
 بیلمان، ییلانا اگری دیرمیش.
 * دویا «هایت» دیمک مدد.
 * دویا شور یانداق گرک بولسا،
 بوینونی اوزادار.
 * دنیالر دویشدور کیتیگه.
 * دنیانی سیل آلسا، قویا غازینگ
 دوشوندن.
 * دالینی تایاق یولا گتیر.
 * ییل سونگی - یاغیش، اویون
 سونگی - اوروش.
 * یر آلا، یورت آلا.
 * یر قاتی بولسا، اوکوز - اکوزدن
 گورر.
 * یره یاغ برگیم یوق.
 * یتیم گوزی چمچه ده، اودونچی
 گوزی اومچادا، اوغری گوزی اولجادا.
 * یول عیبینی آر آچار، ادیک عیبیتی
 - سوو.
 * یول اوغلی یولدا یاغشی، توولی -
 قولدا.
 * یول سینگه کی یولدا بولار، ایت
 سینگه گی - کولده.
 یول یاتیر - آ، یول یاتیر، یول اوستونده
 ایز یاتیر، بیر اماسی بولماسا، قویروق
 موندا نه یاتیر.
 * یولا چیقان یولدان قایتماز، آتیلان
 اوق داشدان قایتماز.
 * یوغی یوق اتسنگ - بار بولار.
 * یوغی یارادیپ بولماز.
 * یورغا مونن یولداشدا آیریلار،
 کوپ یاشان حسرد شدن.
 * جان بار، غم بار.
 * جان برنه، جای بر.
 * جانی ساغا گونده توی.
 * جانیم ساغ بولسون، باشیم
 جنجلدن چیقما سین.
 * جون ایه سی جووندن گچدی
 ولی، سرچه لر اونگشانوق.
 * زرگار زر تانیر، خار باقان خار
 تانیر، آر بیگیدی آر تانیر.
 * ایپ دویمادیق، یالاپ دویماز.
 * ایکی بولوب بیره دگمز، گوزلی
 بولوب کوره دگمز.
 * ایگنه دیله گی ده بیر، اینردیلگی
 ده.
 * ایر گولمه دیک گیچ گولمز، گیچ

گولمه دیک هیچ گولمز.

* ایت آلتینا گلن، قورت آلتینا دا گلر.

* ایت قویروغیندان قازار، اشک یالیندان.

* ایت اویکه لار، ایه سی بیلمز، پیشک اویکه لار بی بی سی بیلمز.

* ایت ایته بویرار، ایت هم قویروغینا.

* ایت گوزی توتون بیلمز.

* ایت سووقدا پیشیگه پوسسن بویرار میش.

* ایت یازا چیقسام، سونگکدن حیاط سالارین دییرمیش.

* ایت اویرسه، میهمان گتیر.

* ایت ایه سینی، پیشیک بیکه سینی تاناریالی دال.

* ایتی بولمادیغینگ یالاغی بولماز.

* ایتینگ آحمقی قاتلامادان طما ادر.

* ایتینگ بوینونا گوهر داقسانگ، ایت هم آغلار، گوهرم.

* ایتینگ گوونی بیر سونگک.

* ایتینگ ایشی گدای بیلن.

* ایتینگ ایه سی بولسا، قوردونگ خدایی بار.

* ایت ده بیر اویات یاغشی.

* ایشی قایتجاق بولسا، بورنونگ سووی گوزه دامار.

* یتگیلی انه سینینگ قولتوغینی بارلار.

* یتتن اوقی، آتان اوق تاپار.

* یتتن پیچاغینگ ساپی آلتین.

* یتتی قیزیل تیز سولار.

* یوران آیاغایورمه چولاشار.

* یورووگه میدان گلدی.

* یوزگونلوک تتاریک، باش گونلوک عمره.

* یوپ سیریلیپ تونوقدان گچر.

* یوپک دونونگ ایچینده یاغشی - یامان تاناتماز.

* ییقیلان گور شدن دویماز.

* ییقیلان تامی بیر کرپیچ دایاماز.

* ییقیلان چلیم بولسون، دوکولن - تنباکی.

* ییقیلجاق آرابا قیرق گون اونگوندن جیغیلدار.

* ییلان چاقان کندیردن قورقار.

* ییلانینگ ییگرانینی نارپیز، اول هم هینینینگ آغزیندا گوگرر.

* یرتیق الک، ییقیق تام.

* کملیکده کمال بار، منلیکده زوال.

* کر اشیدنی بیلر، کور توتانیسی.

* کرون گچر - اود قالار، آدم اولر - یورت قالار.

* کری قویون گیچ اورکر.

* کسواوزین بولسا، قول یاقماز.

* کسه کی یرینگ کسه گی داتلی.

* کسمه سنگ - قاناماز.

* کیم قایقینی سویر، کیم - کویکونی.

* کیملیگینی ییله بین دیسنگ، قیز

سورات.

* کیشی یرینه آغاچ اکسنگ، بی وقت پالتا سسی اشیدر سینگ.

* کیشی توزانی، کیشا گچمه سین.

* کوپ بیلمشینگ بوینونا تووقی.

* کور اتله دیگی - چوقور.

* کور هاساسین بیر آلدیر.

* کاکالان تروق یومورتغالامان

دینماز.

* کان آشیم، غوغالی باشیم.

* قیرق بولدونگ، جیرق بولدونگ.

* لک لگینگ گیدنی گورونمز،

گلنه گورنر.

* منینگ اوچین آتینگ آرپ،

دونونگ توزماندیر.

* مردیوانا (نردبانا) بیرین - بیرین.

* مسجدینگ آغزی آچیق هم

بولسا، ایت ده بیر اویات یاغشی.

* میوه آغاچدان سوو ایچر، قامیش بوغوندان.

* منارا سالان منارا بویی چوقور قازار.

* منارا خرجی چیقما دیق، یردن چیقان کومه لک میقا دییر.

* میسینگ کهنه سی بولماز.

* ملایم گوله ایکی انانی ایر.

* مسافر ایتنگ قویروغی دوشونده.

* نه چیش کویسون، نه - کباب.

* نیرده قوتور بولسا، قاراچییین شوندا قونار.

* نصیب باشچی، بیز قوشچی.

* نوروزدان سونگ، قیش بولماز، میزاندان سونگ آیاز.

* اوغری سیرتی قوشاق.

* اوغری اوغرینینگ مالینی اوغورلاسا، تانگرینینگ گوله سی گلر.

* اوغری دا اوزونه اوسار، اوررامسی دا.

* اوغورلیق ادن اویالماز، اوستونه گلن اویالار.

* اودونگ بیلن گیرپ، کولونگ بیلن چیقدیم.

* اودونگ قدرین اوشان بیلر، اودونینگ قدرین - داشان.

* اول إشکده یوکوم یوق، ییقلسا خبریم یوق.
 * اوقونگ ایکی بولسا، بیرینی یاپا آت.
 * اودداشی یارار، داش - باشی.
 * اود اوچغوندان اولالار.
 * اوتاگیتسنگ اۋته گیت.
 * اویون بیر، مازا ایکی.
 * اۋوهنی اۋکوز، سیندیرانی سیغیر.
 * اۋوهن یرده قالماز.
 * اۋز گوونومی هیچ ادیب، ایلینگ گۋونون تاج ادیب بیلجک دال.
 * اۋز اۋیوم - اۋلن دۋشگیم.
 * اۋز اۋیونده بیلکه کسمه دیک، کیشی اۋیونده اوناش کسر.
 * اۋیسی آرقاسیندا، چمچه سی بیلیندا.
 * اۋکوزیم اۋلدی، اورتا قلیغیم سوولدی.
 * اۋل آغاچ یاریقلیغنا گیدر.
 * اۋل تزک، قوری تزک، همه کیشا گلرگزک.
 * اۋلن سیغیر سویتلی.
 * اۋلندن سونگرا، توبه یوق.
 * اۋله نی - اۋله نی، گۋزونو قارغا چوقار.

* اۋلر آتدان - قالار آت.
 * اۋلمه اشه گیم، یاز چیقار، یورونجا دیزه گلر.
 * اۋلمه دیگه عمر کوپ.
 * اۋلینینگ سارغیدی اوزی بیلن.
 * اۋتمز آریق - باشا حورلوق.
 * اۋتمز پیچاق ال کسر.
 * پالتا قاچار اتمه.
 * فرق بیلمز، یارمادا بیر، قورغادا.
 * پیداسی توپوق دان، زیانی دیزدان.
 * پوکگینی اوران گتیرمز، اوتولان گتیر.
 * پیادانگ آطی نان.
 * صبر رحماندان، اۋمک شیطاندان.
 * صبر ادن مرادینا یتیر.
 * صبر ادن قاراداغی یرادر، بی صبر لار خیر ایشی شرادر.
 * ساغلیق بولسا، بگلیک بولار.
 * سالشیقلی چمچه دیر.
 * سامان توتونی آدم اولدورور.
 * سیل هم بیر سیل، سرگردانچیلیق هم بیر سیل.
 * سینگک اول یره قونار.
 * سوونینگ قامچیسى - یل.
 * سودانگ دوستی بولماز.

* سوو آقار، داش قالار.
 * سووکویزه سی سوودا سینار.
 * سوودا سوولوقچی بولماسا، چولده خدر نیله سین.
 * سووی الت ده، سووا دوک.
 * سویده سینگه سر اتسنگ، قان گورنر.
 * سیغیر سوو ایچنده، اۋجه گی بوز یالار.
 * سین بیلن کرامت، باشا دوشن غرامت.
 * سیچانا اولوم، پیشیگه گولکی.
 * تاپان بگه نر، تانان آلار.
 * تایاق گلینچا - یومروق.
 * تکبره - تکبر، تواضعا - تواضع.
 * تنبله آرابا دوولسه - اودون، اوکوز اولسه - ات.
 * تن آغیرسا، قولان سیزار.
 * تیلکی سارقیدین شیر داتماز.
 * تیلکی باتان یریندن چیقار.
 * تیلکی نینگ مونگده بیر ساپالاغی بار، اینگ قووسی گورونمزلیک.
 * تیلکی نینگ بازار دا ایشی یوق.
 * تووشانینگ قاجیشینی گورمده، اتدن طامامی اوزدوم.
 * تویدا قوری کله توغلانیپدیر.
 * تویدان سونگقى تماشا، اوراقدان سونگقى خوشه.
 * تویدان - توپوقچا.
 * توقای اوتلا، آد قازان.
 * تورانگگیدان باغ بولماز، نوممکدن - دپه.
 * تورغایینگ توپوغیندان، سرچانینگ اینجیگیندن.
 * تويا قارراما یوق.
 * توللا زوردان یامان.
 * تووی دولاباقینچانگ، یارما یارتی یولا.
 * توکنمز خزینام بولینچا، اوتانماز یوزوم بولسون.
 * ترکمن قوشی دورا - بارا.
 * ترکمنینگ داغی قایغیسی بولماسا، دویه سی یابان چوکر.
 * ترکمنینگ قاضی سی - بیجه سی.
 * توسه لی اوی بویماز، بویسا دا دویماز.
 * توتون تونگه گدن چیقار.
 * تازه کویزانگ سووی سووق.
 * اوغور - اوغور، یوم - یوم.
 * اوقی یاسسیق ایسله مز، سویگی گورک.

* اورجاق سوزوم گؤونومده،
 اورجاق داشیم قوبنومدا.
 * اوتانج - گوزده، گورک - آغیز دا.
 * اوزوم اییسنج چوبی بار.
 * اوچونگ بیرری خانه یارار.
 * هراسانلیقدا داش تاپیلماز.
 * خروارینی گوتهرن، سرورینی هم
 گوترر.
 * هم دایملارا باریارین، هم تاییم
 باش اووردیارین.
 * هم جان گرک، هم جانان.
 * هم حوز گرک، هم حوزونگ
 مورروگی.
 * هم زیارت، هم تجارت.
 * همدان داش بولسا، کادی یاقین.
 * همه یرده تووغینگ سسی بیر.
 * هنگینی بیلسنگ «مورزه ولی» هم
 بیر آیدیم دیر.
 * هرکیم اوز آغیران یرینی توتار.
 * هرکیم اوز ماتاسینی بازارا سالار.
 * هرکیم ادر الی بیلن، اودا گیدر
 اوزی بیلن.
 * هینه گیرسنگ، آغزی بار.
 * خدای برسه قولونا، گتیرپ قویار
 یولونا.
 * چایینگ اونگی یامان، چیلیمینگ

سونگی.
 * چایینگ سونگی، چیلیمینگ
 اونگی.
 * چاشاندان چاتما بولماز،
 ییقیلاندان - اوی.
 * چکیشمان - بکیشمز.
 * چمچه لاب ییغنایینگ چاناقلاب
 دوکمه.
 * چیگ ات - ات گتیر، چیگ توی -
 درد.
 * چوپان گوونه سه، سرکه ساغیپ
 سویت برر.
 * چویشا سینسا، یاما توتماز.
 * چیقداجی چیقمان، گیردجی
 گیرمز.
 * چیقما دیق جانندان امید بار.
 * چین کاسه دوولمز.
 * شوگونکی سرچه دوینکی سرچا
 «جیک جیک» اووره در.
 * ایس آلاندان ایمتلان.
 * ال دوولر، اگری بیتکم اوچین.
 * الیسینی ادن بللیسینی هم ادر.
 * امگک آیاغینگ آستیندان چیقار.
 * امگک گوز بیلن قاشینگ
 آراسیندا.
 * ارتیرکی قسروقدان، بوگونکی

اویکن.
 * ات اییسنج، دیشینگه گیرر، ایمه
 سنگ، دویشونگه.
 * اشک ییغار - آط اییر.
 * اشک سمران گونی ایه سینی دپر.
 * اشیدن گوره نه خبر برر.
 * ارینگلیپ، قولا دوشر، قوش
 انگلیپ - تورا.
 * یواش - بی مازا.
 * یوردی بلد چاپار.
 * یا دمیریندن، یا کوموریندن.
 * یاکیگینگ یاتیشیندان، یا مرگینگ
 آتیشیندان.
 * یاغ اییسنج آغیزدا یوق، یوپک
 گچمز.
 * یاز یووندیسی - قیشا قاتیق.
 * یالانگاجی اورسانگ، پوسسونلی
 قالیلدار.
 * یامان مالی ایدتسنگ، ساقغال -
 مورتونگ یاغلار، یامان آدم ایدتسنگ،
 یورک - باغیرینگ داغلار.
 * یامالان گونده بگه نر، یانگی گین -
 بیر گونده.
 * یانداق، سامان ییل آشسا، بده
 بولار، بده ییل آشسا - پیده.
 * یاریم گونه یاریش یوق.
 * یاتان داشینگ آشاغیندان سوو
 گچمز.

«سونگی»

*****

964 - 6160 - 01 - 8

۹۶۴ - ۶۱۶۰ - ۰۱ - ۸

شابک
ISBN